

DUHOVNI PASTIR

Izhaja vsak mesec

Velja 10 K na leto

10., 11. zv.

V Ljubljani, okt., nov. 1918.

XXXV. letnik.

O prednašanju cerkvenih govorov.

Spisal M. Stanonik.

8. Plemenite kretnje.

(Konec.)

Kretnje v ožjem smislu.

Kretnje mišljenja.

Zanikanje govornik izraža: 1. Z odklanjajočim pregibom desne ali leve roke, oziroma tudi obeh rok, kakor da hoče predmet odstraniti poslušalcem izpred oči. 2. Tako, da ima roko iztegnjeno, kazalec dvignjen ter jo na strani premika tja in sem. 3. Bolj značilno in krepko to kretnjo napravi na ta način, da gre z desno roko od levih pleč do nasprotnega kolka.

Glava se bo pri tej kretnji samohotno obrnila nekoliko postrani. Pazi pa naj govornik, da ne bo z njo majal tja in sem, ker bi to bilo za dostojanstvo cerkvenega govornika neprijemno. N. pr.: Proti temu ne pomaga nič, niti svet, niti prošnje, niti zapovedovanje. Vsako teh besedi (svet, prošnje, zapovedovanje) bo govornik označil z zanikalno kretnjo. To sploh velja za istovrstne dele govora, ki slede drug za drugim. Vendar pa kretnja pri ponavljanju nima vedno iste širine kot prvič.

Ko govornik pri razlaganju izraža kako trdilno misel, proži rahlo iztegnjeno roko (ali tudi obe roki) proti poslušalcem, kakor bi jim hotel resničnost povedanega kar pokazati. Roka se pri tem premika sedaj na levo, sedaj na desno, sedaj navzdol, in ako pride na vrsto kaj nikalnega, na stran. N. pr.: Pokazal vam bom vso ljubezen božjo, vse usmiljenje in vso dobroto božjo. Tu govornik proti poslušalcem proženo roko pri vsaki besedi v kratkih pregibih povesi in dvigne.

Ko govornik kako misel obdela in hoče napraviti zaključek (conclusio), tedaj iztegne roke navzdol, kot to vidimo na slikah in kipih Brezmadežne. N. pr.: To sem vam hotel povedati.

Ako govornik poudari kako posamezno besedo, spremlja to s kretnjo tako, da roko nekoliko dvigne z roba

priznice; neposredno nato jo zopet povesi obenem ko izgovarja poudarjeno besedo. Kadar je poudarek posebno močen, tedaj premikanje roke spremlja tudi primeren pregib glave.

Kadar hočemo poudariti ves stavek v njegovi celoti, dvignemo roko na zgoraj omenjeni način precej visoko in jo nato med prednašanjem stavka počasi premikamo navzdol. N. pr.: Svet je odpadel od Kristusa; to je pravi vzrok naših žalostnih družabnih razmer. Po prvem delu stavka govornik roko povesi in pri drugem delu kretnjo ponovi.

Na podoben način izražamo tudi trdnost, stalnost.

Pri poučevanju, pojasnjevanju govornik pregiblje dvignjeno roko. Pri tem tvorita palec in kazalec krog, ostali prsti pa lepo naravno ohranijo svojo pregibljivost. Lahko pa ima govornik tudi palec in sredinec skupaj, ostale prste iztegnjene. Ali pa sta palec in kazalec iztegnjena, ostali prsti pa zaprti. — Roko govornik pri poučevanju in pojasnjevanju lahko pregiblje v različne smeri: na desno, na levo, navzdol, na stran itd.

Kadar hočemo kako stvar povedati kot posebno važno, ali ako jo hočemo nekako svečano izgovoriti, tedaj dvignemo desno roko kakor pri prisegi. Palec in kazalec sta, sicer rahlo, pa popolnoma iztegnjena, ostali prsti pa manj. N. pr.: Tebi bom dal ključne nebeškega kraljestva.

Kadar izražamo kako nasprotje, moramo roki, s katero agiramo, pri drugem delu stavka dati drugo lego, kot jo je imela pri prvem delu. N. pr.: Oblak je bil na strani Izraelcev svetel, na strani Egipčanov pa temen.

Varstvo ali blagoslov govornik s kretnjo izraža na ta način, da drži desno roko ali obe roki (z dlanjo navzdol) razprostrti nad predmetom, ki mu blagoslov ali varstvo velja.

V izraz, da je kaj dvomljivo, negotovo, dvignemo rahlo iztegnjeno roko, z glavo pa se okrenemo nekoliko postrani. Namesto ene roke, se pri tem lahko poslužimo obeh. Roke dvignemo včasih bolj, včasih manj visoko, čez oči ali celo čez glavo nikdar.

Mir, notranji in telesni, govornik počituje s tem, da položi roki drugo v drugo. Z desno roko spodaj objame levi komolec, leva roka se zgoraj oklepa desnega komolca.

Vprašanje je dvojno: pravo in pa retorično vprašanje. Pravo je zopet direktno ali indirektno. Pravo direktno vprašanje govornik s kretnjo spremlja tako, da proži roko, kakor bi hotel poslušalcem vsebino vprašanja predložiti v preizkušnjo in odgovor. Roka se ne povesi takoj, ko je vprašanje končano, temveč obvisi še potem nekaj kratkih trenutkov, da imajo poslušalci čas za premislek. Koliko časa naj to nemo vprašanje traja, je odvisno deloma od njegovega notranjega pomena, deloma pa od govorniške pavze, ki sledi za njim.

Indirektno vprašanje nima svoje lastne kretnje, temveč nastopi kretnja, ki je primerna izraženi misli.

Retoričnega vprašanja se govornik poslužuje, da s tem poživi prednašanje in da tem bolj poudari kako trditev. Na to vprašanje ne pričakuje nikakega odgovora, ker je njegova vsebina poslušalcem jasna. Zato je tukaj na mestu kretnja, ki je primerna njegovi vsebini, dasiravno je — ako okoliščine zahtevajo — bolj krepka in ostra.

Kretnje čuvstev.

Ljubezen označimo na ta način, da položimo roko na srce. N. pr.: Ker nas je Kristus tako zelo ljubil, ga moramo tudi mi ljubiti iz vse svoje duše. Roka na prsih nadalje izraža tudi zatrdjevanje, iskrenost, iskreno hrepenenje, srčno sočutje.

Ljubezen pa lahko izražamo tudi tako, da premikamo roko ali roke proti ljubljenu predmetu, kot bi ga hoteli prijeti, objeti in na srce pritisniti. N. pr.: Gospod, ti veš, da te ljubim. Oni ljubijo zemljo, mi pa ljubimo nebesa.

Veselje kažemo z večjo živahnostjo v kretnjah. V veselju se večkrat poslužujemo vzklikov. Vsak stavek, ki ima obliko vzklika, bi lahko povedali tudi kot navaden pripovedovalni stavek. Zato so kretnje pri vzklikih iste kot pri navadnem pripovedovanju, le bolj živahno jih napravimo in — ako tako hočejo okoliščine — bolj obsežno. Pri nenadnem, velikem veselju tlesknemo z rokami nalahno skupaj.

Žalost, notranjo bol govornik izraža s tem, da roke na prsih sklene in jih potem povesi. Kadar pa žalost koga popolnoma preмага, tedaj človek nemo obstane. Da bi predložil govornik to stanje, sklene spodaj roke skupaj.

V znamenje notranjega spoštovanja govornik povesi pogled in glavo, katere je morebiti neposredno poprej še dvignil k spoštovani osebi. Tudi roke izpusti navzdol, kot bi hotel z njimi pokazati prostor, kamor bi rad pokleknil v prah.

Pri občudovanju imamo roke razširjene, dočim z očmi strmé premišljujemo predmet, ki ga imamo v resnici ali le v domišljiji pred seboj. Ako je z občudovanjem združeno hrepenenje, dvigamo razširjene roke k predmetu, ki vzbuja naše občudovanje, dopadenje in ljubezen, kot bi ga hoteli objeti.

Pri začudenju nad kako nerazumljivo, posebno važno, nenavadno stvarjo, govornik roke sklene na prsih. Ko so roke sklenjene, pogosto glavo povesi, kot bi hotel nekaj trenutkov zatopljen strmeti nad nerazumljivostjo. Lahko pa začudenje in strmenje izrazi tudi na ta način, da roke povesi, ne da bi jih sklenil.

Strah, lastni in tuji, označimo s tem, da telo naslonimo nekoliko nazaj, z rokami pa hočemo nevarnost zadržavati, od-

straniti. Z dlanjo roke ali obeh rok se obrnemo proti nevarnemu predmetu, kot bi ga hoteli odbiti. To kretnjo z rokami napravimo na vun, in sicer največkrat nekoliko na stran, manjkrat — že zaradi spodobnosti ne — naravnost proti poslušalcem.

Ravnotako izražamo vsa odklanjajoča čustva (zoprnost, gnus, nevoljo, zaničevanje, grozo, osuplost) z odbojno kretnjo. Obupanec moli stisnjene roke navzdol.

Kretnje posnemanja.

Posnemalne imenujemo one kretnje, s katerimi na plemenit in primeren način posnemamo premikanje, dejanja, lego ali postavo kake osebe ali stvari. N. pr.: Z razprostrtimi rokami visi na križu, v znamenje, da bi rad objel ves svet. (Kretnja pri »razprostrtimi« in »objel«.) Dan za dnem nas obdajajo velike nevarnosti. (Kretnja pri »obdajajo«.)

Celo abstraktne pojme lahko poočitujemo s kretnjami. N. pr.: Pojem »moč« lahko predočim tako, da napnem mišice na roki in pest stisnem.

Toda pri posnemanju tujih dejanj in premikanj mora biti govornik zelo previden. Ogibati se mora vsega, kar bi bilo familiarno ali smešno. Tukaj se predvsem kaže razloček med kretnjami igralca in govornika. Marsikaj, nad čimer na odru strme, bi na prižnici odbijalo. Govorniku ne stavijo mej le pravila lepote, temveč tudi njegovo dostojanstvo.

* * *

Opazovali smo posamezno najnavadnejše, najpoglavitejše kretnje. Toda v govoru, zlasti živahnejšem, je kretnje često treba delati tako, da prehajajo druga v drugo. Tukaj pa nauk o kretnjah ne more postaviti nikakih pravil. Govornik mora poznati splošna pravila, ki so pojasnjena zgoraj pod naslovom »Splošne lastnosti kretenj« in jih vpoštevati. V ostalem bo tukaj pravo zadel le dober okus, združen z vajo in opazovanjem. N. pr.: Verska resnica je, da človek nikdar ne premine; ko telo umre, gre duša tjakaj v večnost, in sicer srečno ali nesrečno večnost. V tem stavku se vrste štiri različne kretnje druga za drugo. Verska resnica je (poudarek), nikdar ne premine (zanikanje), tjakaj v večnost (kretnja kazanja), srečno ali nesrečno večnost (nasprotje). Vendar pa se za posameznimi členi roka ne povesi, temveč prehaja iz ene kretnje v drugo; šele na koncu stavka jo položi govornik na rob prižnice.

* * *

Učitelji zgovornosti ne zahtevajo, da bi se govornik za vsak govor v svoji sobi moral naučiti vseh posameznih kretenj. Za večino bi to bilo tudi nemogoče. Toda za prve govore, ki jih javno ima mlad pridigar, naj se nauči izgovarjave in kretenj.

Učitelj zgovornosti Castellar pravi: »Najprej določi kretnje; najvažnejše si poleg besedila zaznamuj. Nato se jih premišljeno in pazljivo nauči, da jih boš potem izvajal tako naravno, da jih bo vsakdo smatral za samoodsebnne.«

Misijonske pridige.

23. Sklepni govor.

Neizmerna je božja ljubezen do nas. Iz ljubezni je Bog ustvaril človeka in ga ohranjuje; iz ljubezni je poslal edinorojenega Sinu na svet. On, ki je od vekomaj, se je rodil v času, vzel revno človeško naravo nase in postal nam v vsem enak, razen greha. Za nas je trpel in umrl in tako zadostil neskončni božji pravici. — Ali, predragi! Nekaj je, kar nam kaže božjo ljubezen v še lepši luči. Sv. Janez piše: »Ker je ljubil svoje, ki so bili na svetu, jih je ljubil do konca«. (13, 1.) Te besede merijo na sveto Rešnje Telo, katero je Jezus postavil pri zadnji večerji in »v katerem je razlil čez nas bogastvo svoje ljubezni v preobilni meri«. (Trid. 13, 3.)

Kaj pa je ljubezen? Ljubezen je moč, ki sili po zedinjenju in skuša iz dveh src storiti le eno. Sv. Avguštin piše: »Ljubezen je vez, ki veže dvoje bitij ali jih skuša zediniti«. (Trin. I. 8. c. 10.) Dvoje bitij, katera navdaja isto nagnjenje, isto mišljenje. To se zgodi na popoln način v zakramentu sv. Rešnjega Telesa, katero je postavil Jezus pri zadnji večerji prvič zato, da vidno ostane pri nas do konca sveta, drugič, da se v tem zakramentu ljubezni ž njim popolnoma sklenemo in zedinimo.

I. Božji Zveličar Jezus Kristus je umrl za nas na sv. križu in bil položen v grob; tretji dan pa je vstal od mrtvih in šel čez 40 dni veličastno v sv. nebo. Ali glejte čudo! Dasi je šel v nebo in so apostoli žalostni gledali za njim, vendar biva med nami. Dal je namreč apostolom in njihovim naslednikom, škofom in mašnikom oblast, kruh in vino izpreminjati v njegovo sv. Telo in Kri, rekoč: »To storite v moj spomin!« Škofje in mašniki tedaj izpreminjajo kruh in vino v pravo Telo in pravo Kri Jezusa Kristusa, oni mašujejo in ponavljajo daritev gore Kalvarije na nekrvavi način. Oni sami zauživajo nebeški kruh in ga dajo uživati tudi vernikom. Sv. Telo se hrani v tabernakelju, z njim se blagoslavlja ljudstvo; sv. Telo se pa nese tudi k bolnikom, da kot sv. popotnica krepča umirajoče za zadnjo pot v večnost. In to se bo godilo do konca sveta, dokler bo kak duhovnik na zemlji.

V starem veku je dal Bog izvoljenemu ljudstvu skrinjo zaveze kot znamenje svoje ljubezni, dobrotljivosti in pomoči. Kako srečne so se čutili Izraelci v bližini skrinje zaveze. Radosti jim je kipelo srce, ko so jo duhovniki nesli pred njimi, čutili so se izvoljeno ljudstvo Gospodovo. Kako so se bali Filištejci, kadar so Izraelci prihajali nad nje s skrinjo zaveze! Naglo so se razpršili na vse strani. Ali kaj je bila skrinja zaveze? Bila je lesena, z zlatom prevlečena skrinja, nad katero sta dva zlata kerubina razprostirala svoje peruti. In kaj je bilo v nji? Notri je bila Aronova palica, skledica mane in Mozesovi tabli z 10 zapovedmi.

Kaj je to v primeri s tabernakeljnom? Tamkaj palica Aronova, judovskega velikega duhovna; tukaj večni, veliki duhoven Jezus Kristus sam. Tamkaj mana kot predpoda; tukaj presveto Telo včlovečenega Sinu božjega. Tamkaj tabli s postavami; tukaj postavodajalec sam. Tam kerubina iz mrtve kovine; tukaj milijoni angelov, ki v največjem spoštovanju molijo presveto Telo.

Mnogi zavidajo Jude, ki so živeli v dobi Kristusovi, njega videli, z njim občevali. Smo li mi manj srečni? Glejte, med nami prebiva resnično in bistveno oni Jezus Kristus, ki je bil rojen iz Marije Device, trpel in umrl na križu; razloček je le ta, da je bilo ondi skrito božanstvo v podobi človeka, tukaj pa nam je skrito tudi človeštvo v podobi kruha. V betlehemskelem hlevcu je ležalo Detece zavito v bele plenice, na oltarju leži v podobi kruha na belem prtju. V Nazaretu je živel Jezus 30 let skrito življenje, tukaj prebiva skrit v tabernakeljnu. Jezus je hodil tri in pol leta po deželi, učil in delil dobre; tukaj se posvečuje zgolj le zveličanju duš; on je luč slepim, tolažba žalostnim, pomoč vsem, ki prihajajo k njemu. Na Kalvariji je stopil na križ, da se daruje nebeškemu Očetu; na oltarju se vsak dan daruje po mašnikovih rokah. Po svojem vstajenju se je mnogokrat prikazal svojim učencem; kdo pa popiše milosti, ki jih tukaj deli onim, ki se zatekajo k njemu?

Mnogi zavidajo romarje, katerim je dano potovati v Sveto deželo in obiskati kraje, po katerih je hodil Jezus, kjer je trpel in umrl. Tomaž Kempčan piše v svoji zlati knjigi »Hoja za Jezusom«: »Mnogi hité na razne kraje častit svetinje svetnikov in čudijo se, ko poslušajo njih dela; pregledujejo prostrana poslopja svetišč, poljubljajo s svilo in zlatom ovite svetinje svetnikov. In glej, ti pa si tukaj pred menoj na oltarju pričujoč, moj Bog, Svetnik svetnikov, Stvarnik ljudi in Gospod angelov.« (Knjiga 4., 1. pogl.)

Sv. Alojzij je rad bival pred sv. Rešnjim Telesom in če ga je pot peljala mimo cerkve, je stopil za par trenutkov vanjo, da pozdravi svojega Gospoda in Zveličarja. Dostikrat je cele ure, cele noči bival pred tabernakeljnom, in tiste ure je imel za naj-

srečnejše svojega življenja. — Zavidal je cvetlice, ki smejo kinčati oltar in duhteti pred sv. Rešnjim Telesom. Zavidal sveče, ki smejo goreti in se použiti v proslavo Najsvetejšega. Ne čudite se temu! Sv. Alojzij je gledal z očesom žive vere v sv. hostijo in zagledal v svetem strahu in srčnem veselju, kar je skrito pod podobo kruha; iskra ljubezni je šinila v njegovo srce in je vžgala k nasprotni ljubezni.

Tudi v vaši župni cerkvi si je Jezus postavil prestol, na katerem prebiva noč in dan, kajti »njegovo veselje je, prebivati med človeškimi otroci«. Tukaj prebiva in vas vabi k sebi, rekoč: »Pridite k meni vsi, ki se trudite in ste obteženi, jaz vas bom pokrepčal.« (Mat. 11, 28.) — Ako hočeš pred cesarja, treba mnogo prošenj in potov; in če si tako srečen, da prideš pred njega, ti je dano le par minut in takoj se moraš umakniti drugemu. — Jezus Kristus, Kralj kraljev, te pričakuje vsak trenutek in te potrpežljivo posluša, dokler hočeš in dokler nisi izlil celega svojega srca pred njim. Res, Jezus je dobri pastir, ki prebiva sredi svojih ovčic; z njimi deli žalost in veselje. Iz tabernakelja gleda po celi župniji in vidi mišljenje in delovanje vseh in vsakega poedinca. On vidi duhovnega pastirja, ki je tukaj njegov viden namestnik, in motri njegovo delovanje. On vidi otroke, kako se obnašajo doma, v šoli in v cerkvi; milo jih vabi, kakor nekdanj, k sebi, rekoč: »Pustite male k meni priti, ker njih je nebeško kraljestvo!« (Mark. 10, 14.) — On vidi mladeniče in dekleta ter pota, po katerih hodijo; vidi starše in gospodarje, kako vodijo sebi izročene družine. Ah, predragi, da bi se pač vaše duhovno oko in vaše srce vedno oziralo proti tabernakeljnu v župni cerkvi, kako lepo bi bilo vaše življenje!

Ali bojim se, da mnogi sicer prihajajo ob nedeljah in praznikih v cerkev, potem pa cerkvi obrnejo hrbet in se čez teden ne zmenijo več za božjega Pastirja. Bojim se, da si vi vsi preveč nabirate zakladov na zemlji, krščanskih čednosti pa vam ni toliko mar. Bojim se, da otroci le preradi zahajajo v slabe tovarišije, so nepokorni svojim staršem; da celo na svetem mestu nimajo potrebnega spoštovanja, se smejejo v cerkvi, sujejo in pogovarjajo. Bojim se, da se mladeniči malo ali nič ne ozirajo na Jezusa, dobrega Pastirja, da zanemarjajo njegove pašnike, pa si iščejo hrane v slabi tovarišiji, v pregrešnem znanju; bojim se, da mladeniči ponoči krog svetišča samega razsajajo, vpijejo, kolnejo, iz tabernakelja jih pa gleda in posluša Jezus, njih Sodnik. Bojim se, da dekleta postajajo nezveste nebeškemu ženinu, da omadežujejo svoja srca, ki so bivališče Jezusovo; bojim se, da jim celo cerkev ni sveta, ker vanjo nosijo nepotreben lišp, imajo v cerkvi posvetne misli, radovedne poglede in da včasih pod pretvezo božje službe zapustijo dom, pa se podado v krčme, na plesišča. Zelo se bojim, da tudi starši slabo nadomestujejo Jezusa v hiši, nimajo potrebne modrosti, ne potrpežljivosti, izreajo otroke bolj za svet, kot za nebesa, da

zakonski slabo posnemajo vzor zakona, namreč zvezo Jezusovo s sveto Cerkvijo. Bojim se, da mnogi izmed vas prav redko prihajajo pred sv. Rešnje Telo, rajši iščejo tolažbe in pomoči pri ljudeh, da redko in le bolj iz navade pristopajo k sv. obhajilu, nepripravljeni na duši, zanikarni na telesu. Ah, bojim se, da nekateri pridejo celo s smrtnim grehom in kakor divja zver trgajo božje Jagnje med svojimi zobmi. Bojim se, da bi tudi nam duhovnikom Jezus zamogel kaj očitati glede obhajanja božjih skrivnosti, snažnosti cerkve, perila, svetosti življenja.

Ah, ljubi Jezus! Prišli so sedaj posvečeni mašniki¹ z gorečimi svečami pred oltar, potrti kleče pred teboj in te milo prosijo, odpusti jim, če so se kdaj pregrešili z malomarnostjo do sv. Rešnjega Telesa, če niso bili vsekdar skrbni varuhi svetišča, če niso vsekdar posnemali tebe, dobrega Pastirja, v skrbi za izročene jim duše. Milost in odpuščanje, usmiljeni Jezus! Zana-prej hočemo zvesto hoditi po tvojih stopinjah in posnemati vzvišen tvoj zgled.

O Jezus, prijatelj otrok! Poglej otročiče, ki kleče pred teboj in te prosijo odpuščanja za vse zanikarnosti v cerkvi, nepokorščino doma. Žal jim je, da so žalili tebe, žalili svoje dobre starše; zanaprej hočejo biti dobri otroci, pobožni in pokorni, pridni in sramežljivi. Po tvojem zgledu in s tvojo pomočjo hočejo rasti kakor v starosti, tako v modrosti, pred Bogom in pred ljudmi.

O Jezus, ženin nedolžnih duš, ozri se na mladeniče in dekleta, ki potrti in skesani kleče pred teboj in te ponižno prosijo odpuščanja. Če so kdaj zapustili pot nedolžnosti in se podali na široko, a polzko cesto pregrehe, ah, prav vsega niso krivi sami. Slaba izreja, hudobni zgledi in napadi satana so jih premotili, da so prelomili tebi dano obljubo. Bodi jim milostljiv! Sto- in stokrat že so se pokesali in danes si potrti trkajo na prsi z najtrdnjšim sklepom: Greha ne več!

O Jezus! Težko nalogo imajo očetje in matere, gospodarji in gospodinje, in čaka jih grozna odgovornost pred teboj. Ako jim ti ne pomagaš, kako bodo izpolnili svoje težavne dolžnosti? Bodi jim torej svetla luč, ki jih razsvetljuje in jim odpira modrost, da lepo živijo, pa tudi njim izročene po varnih potih vodijo k tebi. Odpusti jim pa milostljivo, kar so zanemarili; saj jim je žal, saj jim grenke solze kesanja močijo lica.

Ah predragi! Vi prosite odpuščanja, ali odpuščanje vam bo dano le tedaj, ako sovražite zanaprej greh, ki ste ga doslej ljubili, in ljubite sveto krščansko čednost, ki ste jo doslej zanemarili. Zatorej bi rad čul iz vaših ust, je li to vaša resnična volja? Vprašam vas tedaj prav slovesno: Ali se odpoveste hudiču? — In vsemu njegovemu dejanju? — In vsemu njegovemu

¹ Duhovniki pridejo z gorečimi svečami pred oltar in pokleknejo v krogu pred Najsvetejšim.

napuhu? — Ali hočete zanaprej hoditi po stopinjah Jezusa in Marije? — O hvala Bogu! Sklepi so storjeni; z njimi ste naredili veliko veselje angelom v nebesih, veselje vaši duhovni materi, sveti Cerkvi.

Ko vas vidim tedaj klečati pred sv. Rešnjim Telesom, ko čujem vaš jok in vaše bridke vzdihе, zdi se mi, da slišim sem od oltarja tolažljive besede: »Zaupaj, sin, zaupaj, hči, tvoji grehi so ti odpuščeni.« (Mat. 9, 2.) — »Ako so tvoji grehi rdeči kot škrlat, bodo beli kakor sneg.« (Iz. 1, 18.) — Jezus ne prelomi skrivnostnega svojega molčanja v sv. zakramentu, da bi vam povedal, kako vas ljubi sedaj. A ozrite se na sveti križ! Glejte, Jezus ima razprostrte roke, kakor bi hotel vse objeti in pritisniti na svoje ranjeno srce. Glavo ima nagnjeno, kakor bi vam vsem hotel dati poljub v znamenje sprave in obnovljene ljubezni. O hvala tebi, usmiljeni Jezus, za vse milosti, ki smo jih prejeli za časa sv. misijona! Usmiljenje tvoje hočemo opevati na veke!

II. Preljubi! Upam, da vas navdaja veselo tolažilo, da so vam odpuščeni grehi, da se sedaj nahajate v milosti in prijaznosti božji. Vprašam pa: Koliko časa bo ostalo tako? Kakšen bo vaš dušni stan danes leto, kakšen danes mesec, kakšen danes teden? Ah, skrbi me, prav močno me skrbi, da ne bi zopet med vas prišli zgrabljivi volkovi, ki ne bodo prizanašali Kristusovi čredi. Zatorej lepo prosite Jezusa stanovitnosti do konca. Sv. Jeronim piše: »Mnogi dobro prično, malo jih pa vztraja«. Savel je lepo pričel, bil pobožen in ubogljiv mladenič, ki je nadkriloval svoje tovariše ne le po telesu, ampak tudi na duši. Kakšen pa je bil njegov konec? — Vdal se je prevzetnosti, predrzno posegel v duhovniške pravice, Bogu odpovedal pokorščino, bil zavržen in se sam usmrtil. — Judež Iškarjot je bil gotovo spodbudnega življenja, sicer bi ga ne bil Jezus poklical med apostole. Zapustil pa je pot pravičnosti, izdal Sinu božjega in se obesil.

Pri nas kristjanih se torej ne gleda na začetek, marveč na konec. Jezus sam pravi: »Kdor bo stanovitен do konca, ta bo zveličan.« (Mat. 24, 13.) — Vprašanje je tedaj: Ali bomo ostali stanovitni, ali se bomo zveličali? — Da, zveličali se bomo, ako bomo vestno izpolnjevali, kar smo čuli v svetem misijonu: Premišljevali večne resnice, pogosto prejeli sv. zakramente, pazno poslušali božjo besedo, se skrbno ogibali priložnosti v greh, se krepko vojskovali zoper sovražnike naše duše: s a t a n a, svet in lastno meso.

1. Prve čase po misijonu bo vladal blagodejen mir v vaši duši; čutili boste zadovoljnost in blaženost, kakršne svet ne more dati. Čez nekoliko časa pa bo s a t a n zopet naskočil trdnjavo z vsemi silami, in gorje vam, če ne boste stanovitni. »Kadar nečisti duh pride iz človeka, hodi po suhih krajih in išče pokoja, in ker ga ne najde, pravi: Vrnil se bom v svojo hišo,

odkoder sem izšel. In ko pride, najde jo pometeno in osnaženo. Tedaj gre in si privzame sedem drugih duhov, hujših kot on, in gredo vanjo in prebivajo tam. In poslednje tistega človeka je hujše, kakor prvo.« (Luk. 11, 24—26.) Hudobni duh namreč zblodi človeku pamet, razgreje domišljijo, zbuja strasti in ga včasih zapelje v skrajno predrznost, včasih pa v strašno obupnost. — O kristjan! Groznega sovražnika imaš; ozri se po orožju, s katerim ga preмагаš. Sv. Anton puščavnik pravi: »Meni verjemite, bratje; satan se boji čuječnosti pobožnih, mrzi molitve, poste, prostovoljno revščino, usmiljenje in ponižnost, najbolj pa gorečo ljubezen do Gospoda Jezusa Kristusa.«

Sv. apostol Pavel piše Efežanom: »Ni se nam vojskovati zoper meso in kri, ampak zoper poglavarstva in oblasti, zoper gospodovavce temnega sveta, zoper hudobne duhove v podnebj« (6, 12.) — Takim sovražnikom nasproti ne zadostujejo človeške moči, treba je pomoči božje; in to nam bo dal Bog, ako bomo prosili zanjo. Nikar se torej preveč ne zanašajte na storjene dobre sklepe, marveč goreče zdihujte v vseh skušnjavah k Bogu, zlasti v skušnjavah zoper sveto čistost, ker te so najnevarnejše. Kličite Jezusa, kličite Marijo, in sicer toliko časa, da odjenja skušnjava. »Kdor to stori, bo zmagal, kdor to opusti, se bo pogubil.« (Sv. Alfonz.)

2. Satan je gotovo nevaren sovražnik človekove duše; a še nevarnejši je svet. Ko bi se satan ne mogel posluževati hudobnih ljudi, ne bi se mogel veseliti tako sijajnih zmag. Zatorej nas opominja Jezus: »Varujte se ljudi!« (Mat. 10, 17.) — Ljudje so dostikrat hudobnejši od satana. Satan beži, ako pobožno izgovarjaš sladko Ime; ne beže pa ljudje in ne odnehajo od hudobnih poizkusov, ako moliš in njim nasproti postaviš verske nagibe. Velikoveč se ti rogajo, te zasmehujejo kot čudaka, ki ni za človeško družbo; kot hinavca, ki hoče veljati za svetnika. In koliko je ljudi, slabih in strahopetnih, ki se zboje takih opazk in se vrnejo zopet pogubnemu svetu v naročje.

Pomnite torej besede sv. apostola Pavla, ki jih piše svojemu učencu Timoteju: »Vsi, kateri hočejo pobožno živeti v Kristusu Jezusu, bodo preganjanje trpeli.« (II., 3, 12.) Svet je preganjal Kristusa in ni miroval, dokler ga ni videl pribitega na križ. Preganjal je apostole in dobre kristjane v vseh dobah. Ne čudite se temu! Načela svetá so nasprotna načelom Kristusovim. »Modrost svetá je nespamet pri Bogu.« (I. Kor. 3, 19.) — Ako te torej zasmehujejo otroci svetá, ne bodi žalosten; tolaži naj te zavest, da je s teboj zadovoljen Bog, da te ljubi Marija, svetniki in angeli božji in vsi dobri ljudje na zemlji. Pusti grešnike klevetati, dokler se jim ljubi; čimvečje zoprnosti od strani svetá, tem boljše znamenje zate.

3. Najhujši sovražnik pa je lastno meso, ker ga zmemrom nosimo seboj in je nenasitljivo v svojem poželenju. Varujte se grešnih priložnosti. Iskra miruje pod pepelom in ni se je bati;

kakor hitro pa pride veter do nje, razpiše jo in nastane grozen požar. Ravno tako se razvname v grešni priložnosti poželjivost, omami razum, oslabi voljo in pahne dušo v greh in pogin. »Ako te pohujša tvoje desno oko, izderi ga in vrzi ga od sebe; boljši ti je, da eden tvojih udov pogine, kakor da bi bilo celo tvoje telo vrženo v pekel.« (Mat. 5, 29.) Ako ti je katera oseba, družba ali hiša ljuba, kakor lastno oko, odpovej se ji, zapusti jo, sicer so vsi tvoji sklepi prazne pene.

a) Velik pripomoček **stanovitnosti** je dober **dnevni red**. Za kmetiške ljudi je najboljši dnevni red ta: Moli in delaj! — Eno storite, drugega nikar ne opustite. Zjutraj jutranja molitev, dober namen, zvečer rožni venec, večerna molitev, izpraševanje vesti. Med dnevom večkratni spomin Boga.

b) Pogosto prejemajte **sv. zakramente**, saj so od Jezusa Kristusa postavljeni naravnost v naše posvečenje. V hiši, ki se pometa vsak dan, ni nesnage. Duša, ki se večkrat izpove, prejme ne samo odpuščanje grehov, marveč tudi pomnoženje posvečujoče milosti božje in dejanske milosti, ki nas varuje hudega in napeljuje k dobremu.

c) Zvesto častite **Mater božjo**. Marija se imenuje **Mati stanovitnosti**, in deli stanovitnost vsem, ki jo častijo. »Kateri v meni delajo, ne grešijo.« (Ecclus 24, 30.) Ko bi tudi zapustili vse, Marije nikar ne zapustite, ker to bi bilo zoper naravo katoliškega Slovence. — O Marija, naša Mati, tudi ti nas nikar ne zapusti! Skrbi za nas, vodi nas, varuj nas, dokler nas ne vidiš v nebesih poleg sebe!

Sedaj pa, predragi, se poslovim od vas, v svojem in v imenu svojih čč. gg. tovarišev. Prijetne dneve smo preživeli tukaj. Veselje je bilo gledati, s kako vnemo ste prihajali k misi-jonskim govorom in se udeleževali raznih pobožnosti. Bili smo priče vaših molitev, vaših vzdihov, katere so angeli nosili pred božji prestol. Videli smo, s kako resnobo ste se pripravljali na sv. izpoved, in s kako zadovoljnim srcem ste zapustili božji hram z Jezusom v srcu. O Sveti Duh, pridi in potrdi, kar si storil v tem dobrem ljudstvu, ohrani v njem ogenj ljubezni. Z besedami sv. apostola Pavla vas priporočim Bogu in milostni besedi Njega, kateri je mogočen sezidati in dovršiti duhovno poslopje, ki smo ga pričeli v vas. (Dej. ap. 20.) — Molite za nas, mi pa se bomo spominjali vas. Bog daj, da se vidimo na sodnji dan na desni strani Kristusovi! (Blagoslov.) Amen.

P. Hugolin Sattner.

Rožnivenška nedelja.

Kaj je sv. rožni venec in kako naj ga molimo.

Kraljica sv. rožnega venca, prosí
za nas. Lavr. lit.

Kakor ima vsak človek, tako je imel tudi naš Zveličar svoje nasprotnike in sovražnike. Posebno pismarji in farizeji so mu nasprotovali, kjer so mogli. Pa ne oziraje se na njih obrekovanja, zbadanja in preganjanja, jim je povedal Zveličar vselej resnico v obraz; imenoval jih je: »Gadjo zalego, hinavce, polbeljene grobove«.

Še večje pa je bilo število Jezusovih prijateljev in zvestih poslušalcev, ki so se potegovali za njegovo čast. Ko so mu sovražniki nekega dne očitali, da je celo v zvezi s hudobnim duhom, je povzdignila neka žena izmed množice svoj glas, rekoč: »Srečno telo, ki je tebe nosilo!« S temi besedami ni hvalila ta žena le Jezusa, ampak tudi njegovo mater Marijo, ki jo danes počastimo kot kraljico sv. rožnega venca. V tej molitvi premišljujemo poglobitve resnice svete vere in častimo na poseben način prebl. Devico Marijo.

V večjo čast prebl. Device Marije in v naše dušno zveličanje vam na kratko razložim: Kdaj in kako se je začela ta molitev, kaj je njena vsebina ali zapopadek in kako naj molimo sveti rožni venec.

1. To molitev je sestavil po Marijinem naročilu sv. Dominik leta 1210. Ob njegovem času so na Francoskem krivoverni Albizani zapeljevali kristjane v krivo vero s svojimi lažnivimi nauki.

Sv. Dominik si je prizadeval na vse načine, da bi odvrnil kristjane od krivih nauk. Da bi laže to dosegel, jim je priporočal predvsem molitev sv. rožnega venca, in ne brez uspeha. Tudi pozneje, zlasti v bojih proti Turkom, sovražnikom krščanstva, so se zatekali kristjani s to molitvijo k prebl. Devici Mariji za pomoč, ki je kristjanom tudi v resnici izprosila zmago. Tako l. 1571. na morju pri Lepantu in l. 1717. pri Belemgradu.

V spomin teh zmag kristjanov nad Turki je zapovedal papež Gregor XIII., da se obhaja po vsem krščanskem svetu prvo nedeljo oktobra vsakega leta praznik sv. rožnega venca, da bi se kristjani hvaležno spominjali na Marijo Devico, pomočnico kristjanov, da bi jo spodobno častili in se priporočali njenim mogočnim priprošnjam. Tako obhajamo tudi sedaj vsako leto vso vnanno slovesnost praznika sv. rožnega venca prvo nedeljo v mesecu oktobru.

2. Kako se opravlja molitev sv. rožnega venca, vam je

znano. Rožni venec začnemo z apostolsko vero, in sicer zato, ker moramo imeti pri molitvi živo vero, če hočemo biti uslišani, ker »brez vere ni mogoče dopasti Bogu,« pravi sv. Pavel. Tudi Marije ne moremo prav častiti, če trdno ne verujemo v njenega Sina Jezusa Kristusa, ki si je izbral Marijo Devico za mater.

Za vero molimo očenaš. In ravno očenaš zbuja v naših srcih vero, upanje in ljubezen do Boga, ker v očenašu je zapopadeno vse, kar potrebujemo od Boga za dušo in telo.

Za tem molimo češčenomarijo, ki ima tri dele, in sicer: pozdrav nadangela Gabrijela, ki je prinesel Mariji veselo oznanilo, da postane mati božja; počastil jo je z besedami: »Češčena, milosti polna; Gospod je s teboj; blažena si med ženami«. Potem pridejo besede sv. Elizabete, Marijine tete, ki je pozdravila Marijo z besedami: »Blažena si med ženami in blažen je sad tvojega telesa«. Te besede je govorila sv. Elizabeta po navdihovanju Svetega Duha, ko jo je prišla obiskat Devica Marija. Angelovemu in Elizabetinemu pozdravu je pristavila sv. Cerkev še besede: »Jezus. Sveta Marija... Amen«.

Pri vsakih desetih češčenomarijah premišljujemo eno skrivnost našega odrešenja. Premišljevanje teh skrivnosti vnema v naših srcih vero, upanje, ljubezen do Boga, ker v teh skrivnostih premišljujemo včlovečenje, trpljenje, smrt in vstajenje Jezusa Kristusa od mrtvih in Marijino nebeško čast in slavo. Vsaka skrivnost je kakor lepo dišeča roža. Če jih premišljujemo vse, spletemo iz njih takorekoč venec, s katerim ovenčamo glavo svoje nebeške matere Marije. Sv. rožni venec moramo moliti pobožno, ker nepobožna molitev je kakor roža brez prijetnega duha. Ko so peljali na morišče sveto devico in mučenico Dorotejo, se ji je približal neveren mladenič, po imenu Teofil. Ta jo je zasramoval, rekoč: »Ti, nevesta Kristusova, pošlji mi nekaj jabolk in rož iz vrta tvojega ženina Jezusa Kristusa, o katerem toliko govoriš.« — »Prejel boš, cesar želiš,« odgovori Doroteja. Mladenič se posmehuje in gre med svoje malopridne tovariše. Doroteja poklekne na morišču in izroči svojo dušo nebeškemu ženinu Jezusu Kristusu. V smrtnem trenutku zagleda zalega mladeniča, ki je držal v roki tri lepa jabolka in tri dišeče rože. Doroteja mu reče: »Prosim te, nesi jih Teofilu in povej, da mu jih pošlje Doroteja iz vrta svojega ženina.« In lepi mladenič je to storil. Bila je ravno huda zima, ko ni bilo dobiti jabolk in rož. Teofil se začudi, božja milost ga razsvetli, sprejme jabolka in rože, rekoč: »Zdaj spoznam in verujem, da ni drugega pravega Boga, kakor je Bog kristjanov; odslej hočem le njega moliti in njemu samemu služiti.«

Kakor je izročila Doroteja Teofilu tri jabolka in tri rože, tako je izročila prebl. Devica Marija po sv. Dominiku tudi nam tri rože, t. j. tri dele sv. rožnega venca v spomin, da jih premišljujemo, pridno molimo in obujemo v sebi vero, upanje in krščansko ljubezen.

Na mrtvaškem odru nam bodo položili v roke rožni venec v znamenje, da smo katoliški kristjani, ker drugoverci nimajo te molitve.

V prvih časih, ko je bila vpeljana ta molitev, ni izmed kristjanov nihče večerjal, če ni poprej opravil te molitve. Gorečnost tedanjih kristjanov je sicer opešala, pa vendar se pri katoliških Slovencih, zlasti na deželi, na kmetih, večinoma še držijo lepe navade, da moli družina skupno sv. rožni venec. V nekaterih krajih imajo bratovščino živega rožnega venca. Po 15 udov je združenih in vsak ud odmoli vsak dan po eno od 15 skrivnosti. Tako molijo vsak dan vse tri dele rožnega venca. Če eden ud umrje, nastopi drugi. Taki udje uživajo posebne odpustke svete Cerkve.

Žalibog je tudi veliko takoimenovanih »poimenukristjanov«, ki se sramujejo te molitve, češ, ta molitev je za tiste, ki ne znajo druge.

Kdor se sramuje te molitve, se sramuje svete vere, ker ta molitev je očitno znamenje dobrega kristjana. Sv. Frančišek Saleški, ki je bil velik učenjak, je bil v veliki časti pri kraljih in cesarjih, je imel veliko opraviti, pa vsak dan je molil sv. rožni venec. Žalostno bi bilo zate, ko ti položijo ob smrti rožni venec v roke, če ga nisi molil v življenju ali ga celo nisi znal.

Deset let je učil in se trudil sv. Dominik, pa večinoma zastonj. Šel je v samoto, se postil in molil tri dni in tri noči, prosil je Boga in Marijo za pomoč zoper krivoverce. Uslišan je bil. Marija Devica se mu je prikazala in govorila: »Veš, kako se je rodil moj Sin, kako je trpel in umrl, kako je odrešil svet, kako je vstal od mrtvih in ljudem odprl nebesa? Začetek vsega tega je bil pozdrav nadangela Gabrijela, molitev češčenamarija. Apostolska vera, premišljevanje rojstva, trpljenja, smrti in vstajenja Kristusovega, Gospodova molitev, združena s češčenomarijo, je rožni venec. To oznanuj zapeljanim krivovercem, to bo začetek njihovega spreobrnjenja.«

Tako je govorila kraljica nebes in zemlje in zginila. Sv. Dominik se je ravnal po tem naročilu, in zapeljani krivoverci so se vračali v katoliško Cerkev, molili zopet pravega Boga in častili preblazeno Devico Marijo.

Ljubi moji! Ali ni tudi naša dolžnost, da zvesto služimo Bogu in častimo svojo nebeško mater Marijo, če se hočemo zveličati? — In s čim si bolje naklanjamo in pridobivamo pomoč božjo in Marijino priprošnjo in varstvo zoper greh in grešne skušnjave, kakor ravno s pobožno molitvijo sv. rožnega venca? Zato ne opuščajmo te lepe molitve, da postanemo tem laže deležni večne, nebeške krone. Amen.

Otilij Medveš.

Enoindvajseta nedelja po binkoštih.

Homilija.¹

Še vedno živimo v vojskinih časih. Pred naše oči stopajo milijoni oboroženih vojakov. Naša ušesa slišijo dan za dnem o krvavih prizorih. Še vedno se mudijo naše misli in skrbi pri zmagalcih in premagancih. In glejte! Kakor nalašč za ta vojskino čas (govori tudi današnji list sv. Pavla) smo slišali tudi v pravkar prebranem današnjem listu sv. Pavla o poveljniku in sovražniku, o vojski in orožju, o boju in o zmagi. Da! Ves list sv. Pavla je kakor glas mogočne vojaške trombe, ki kliče slednjega katoličana na boj. Pa na kakšen boj? Ali morda na boj, da maščujemo prizadeto krivico, ali na boj, da ponižamo oholega soseda, ali na boj, da rešimo svojo domovino, ali na boj, da povečamo svojo čast? Ne! Sv. Pavel nam govori o duhovnem boju, o boju, v katerem ne gre za zemeljske stvari; ne, on nam govori o boju, v katerem gre za večnost, gre za nebesa.

Pa oglejmo si, predragi v Gospodu, nekoliko bliže ta boj! Oglejmo si poveljnika, ki nas vodi v tem boju, oglejmo si sovražnike, ki nas skušajo pokončati in oglejmo si tudi orožje, s katerim se nam je boriti.

1. Kajne, dogodki sedanjih dni nam zopet izpričujejo staro resnico, da je zмага v vojski odvisna v prvi vrsti od poveljnika. Kaj pomaga vojakom pogum in njihova dobra volja, če nimajo poveljnika, ki bi jih vodil po enotnem načrtu? Kaj pomaga vojakom ugodno bojišče, če manjka poveljnika, ki jih navaja, da znajo bojišče prav izrabiti? Kaj pomaga vojakom izvrstno orožje, če ni poveljnika, da ga ukaže o pravem času rabiti? Kaj pomagajo milijoni posameznih vojakov, če ni vojskovodje, ki bi jih združil po enotnem načrtu v bojno celoto? In čim pogumnejši, čim izkušenejši, čim previdnejši je poveljnik, in čim bolj preveva duh poveljnikov vsakega posameznega vojaka, tem gotovejša je zмага.

Predragi v Gospodu! Tudi v boju za nebesa potrebujemo dobrega poveljnika in, hvala Bogu, imamo ga!

Vrhovni poveljnik v boju za nebesa je tisti, ki je pred 2000 leti vojskoval velikanski boj nasproti peklu in smrti, tisti, ki se je do smrti izmučen boril v puščavi 40 dni in do smrti izmučen na Oljski gori, tisti, ki je smrtnoranjen izgubil svoje življenje na gori Golgati, ki se je pa tudi po slavni zmagi v velikanskem sprevodu vrnil v svoje kraljestvo potem, ko je rešil milijone duš, ki so čakale njegovega rešilnega prihoda v pred-

¹ Keppler: Homilien und Predigten. Freiburg im Breisgau 1912.

peklu. Poveljnik v boju za nebesa je Jezus Kristus sam. Zato pravi sv. Pavel v današnjem listu: »Bratje, okrepite se v Gospodu in v njegovi veliki moči.«

In ne samo poveljnik, ampak tudi naš poveljnik, tudi moj in tvoj poveljnik je Jezus Kristus sam v boju za nebesa. Zakaj tudi mi smo slovesno prisegli na njegovo zastavo tam pri krstnem kamnu, ko smo se odpovedali hudobnemu duhu in vsem njegovim delom, tudi nas je sprejel pod svojo zastavo, ko nas je potrdil pri sv. birni sam s Sv. Duhom za svoje vojščake.

Da, Kristus je tudi naš poveljnik v boju za nebesa! Zato pa, predragi v Gospodu! Oklepajmo se Kristusa vsak dan. Kakor se prepusti vojak svojemu poveljniku v veselih in žalostnih časih, kakor zvesto drži svojo prisego v hudih in vročih bojih, kakor kliče vojak celo tedaj, ko onemogel leži na zemlji, ime svojega poveljnika, tako sledimo tudi mi Kristusu, svojemu poveljniku v mirnih in nemirnih časih, tako izpolnujemo tudi mi njegove ukaze, ki nam jih daje po svojih duhovnikih, v veselih in žalostnih dogodkih. Ako pride trpljenje, pa se nas poloti malodušnost, tedaj se ozrimo na njegovo zastavo, na križ, kjer se lesketa prelep napis: Ne bojte se, jaz sem svet premagal. Kratko trpljenje, večno življenje. Če nas vabi greh in zmota, pa mu hočemo prelomiti dano prisego, spomnimo se njegovih besedi: »Kdor ni z menoj, je zoper mene; kdor z menoj ne pobira, ta raztresa.« Ako nam poide vztrajnost, pa se začnemo oddaljevati od njega, tedaj se zopet spomnimo njegovega povelja, rekoč: »Kdor hoče za menoj priti, naj zataji samega sebe, naj vzame svoj križ na svoje rame in naj hodi za menoj.«

2. Druga stvar, ki nas jo uči šedanja svetovna vojska, je ta, da se ne sme v boju nikdar s o v r a ž n i k a p o d c e n j e v a t i. Zdi se, da so nekatere države premalo računale na moč in izurjenost njim sovražnih vojakov. Zdi se, da so nekatere države premalo pomislile, da so tudi njih lastni vojaki podvrženi človeškimi slabostim in raznim boleznim. Zato se boj zavlačuje vedno dalje. Že v navadni vojski je torej treba sovražnika dobro poznati, če se računa na zmago. Še bolj pa je treba poznati sovražnika v boju za nebesa. In, hvala Bogu, sv. Pavel nam ga dobro našteva!

Najprej pravi sv. Pavel: »Boriti se nam je zoper m e s o i n k r i.« Ta sovražnik počiva v nas samih. To so naše pregrešne želje, slabi nagoni in hudobne navade po besedah sv. pisma, ki pravi: »Vsak pa je skušan, kadar je od svojega poželjenja vlečen in vabljen. Potlej, ko poželjenje spočne, rodi greh; greh pa, ko je storjen, rodi smrt.« Kakor skuša sovražnik sovražnika zapeljati sedaj na visoko goro, sedaj v temne gozdove, sedaj v globoka močvirja, in ga tamkaj ugonobiti, tako nas skušajo tudi lastne strasti speljati sedaj na goro napuha in ošabnosti, sedaj v močvirje nečistosti, sedaj v gozdove svetnega bogastva in njegove pohlepnosti.

Dalje se nam je boriti po besedah sv. Pavla: »Zoper poglavarstva in oblasti, zoper gospodovalce temin tega sveta.« Ti sovražniki so naši pregrešni zapeljivci, katerim pravimo kratkomalo: zapeljivost. Taka sovražnika sta oče in mati, ki sama visoko nosita glave in tudi otroke privadita prevzetnosti in zaničevanja bližnjega. Taka sovražnika sta mož in mladenič, ki grdo kvantata in preklinjata in s svojim jezikom mlade ljudi pohušujeta in sejeta pregreho v srca nedolžnih. Tak sovražnik je ponočen prijatelj, ki išče, ko ga bi požrl. Taki sovražniki so novodobni izobraženci, ki z nasmehom in zaničevanjem skušajo uničiti Kristusu vdane bojevnikove. Taki sovražniki so Bogu odtujene države, ki s preganjanjem skušajo zatreti nauk Gospodov.

Toda še hujše sovražnike imamo. Sv. Pavel pravi: »Borjvati se nam je tudi zoper hudobne duhove v podnebj u.« Ti sovražniki so nekdanji božji služabniki, v katerih je odsevala božja lepota in popolnost. To so nekdanji zbori angelov, ki pa so z grehom zapravili svojo slavo.

To je mogočen sovražnik, ki je premagal naše prve starše, ki je premotil milijone ljudi, ki bi rad ustanovil božjemu kraljestvu nasprotno kraljestvo, in bi ga tudi ustanovil, če bi mu Jezus ne bil odvzel oblasti. Zakaj »kakor rjoveč lev hodi okrog« po besedah sv. pisma in na zemlji je ni oblasti, ki bi se z njim mogla primerjati. Kot duh ne pozna nobene meje, tako da more, ne samo vzbuditi naših strasti, ampak more otemniti tudi naš razum in oslabiti našo voljo.

Hud in števil en je torej sovražnik. Toda ali naj se ga bojimo? Nikakor! Kristus, ki je naš poveljnik, nam je dal zgled, da ga je mogoče premagati. Le s Kristusom se je treba združiti po milosti, ki jo prejmemo v sv. zakramentih, le njegove pomoči je treba prositi v goreči molitvi, le z njim se je treba zatajevati in Kristus sam se bo potegnil za nas, kakor obljublja po svojem služabniku sv. Pavlu, rekoč: »Skušnjava pa naj ne pride nad vas kakor človeška. Bog pa je zvest, ki vas ne bo pustil skušati bolj kakor premorete, temveč bo storil tudi s skušnjava izid, da jo zmagate.«

3. Tretja stvar, ki je potrebna v vsakem boju, je bojno orožje. Kaj morejo vojaki pred trdnjavo, če nimajo dobrih kanonov? Kaj more v močvirju in mrazu, če nima temu primerne obleke? Kaj more na odprtem polju, če nima puške in municije?

Predragi v Gospodu! Tudi v boju za nebesa nam je treba orožja. In, hvala Bogu, Bog nam ponuja v boju za božje kraljestvo tudi božje orožje, kakor pravi sv. Pavel, rekoč: »Zavoljo tega sprejmite bojno opravo božjo, da se boste mogli braniti ob hudem dnevu in da boste mogli v vseh rečeh popolni stati.« Pa katero je to orožje? Poslušajmo!

Sv. Pavel pravi: »Stojte torej opasani okoli svojih ledij z resnico.« Kakor vojak, ki gre v boj, vzame pas, pa si s pasom

pripaše svojo obleko, da ne omahuje v boju oviran po obleki kakor trst, ki ga veter maje sem in tje, ampak da stoji trdno kakor hrast, tako utisnimo tudi mi globoko v srce resnice svete vere, ki nas store zveste našemu Gospodu Jezusu Kristusu v varnih in nevarnih časih, v vernih in nevernih dobah, v žalostnih in veselih dogodkih!

»Stojte obdani z oklepom pravice,« pravi zopet sv. Pavel. Kakor je v starih časih rimski vojščak oblekel na svoja prsa močan železen oklep, da mu sovražna sulica ni mogla do živega, tako se tudi mi oblecimo z oklepom pravice, ki ni drugega kakor življenje po veri, življenje molitve in zvesto spolnjevanje stanovskih dolžnosti in varni bomo pred napadi sovražnikovimi.

»Stojte obuti na nogah za oznanjevanje evangelija miru.« Kakor dene vojak, ki gre v boj, dobro podkovane čevlje, da ne zbosi na daljni poti, kakor je nosil rimski vojak na nogah železne opanke, da ga niso zadevale zastrupljene pšice, tako naj bi mi sami pred vsem hodili po potih, ki nas jih uči sv. evangelij in ohranili bi mir z Bogom, mir s samim seboj in pripomogli bi tudi bližnjemu do trajnega miru.

»Pred vsem pa vzemite v roko ščit vere, s katerim boste mogli vse ognjene puščice hudobnega duha ugasiti,« nam kliče zopet sv. Pavel.

Kakor je držal rimski vojak v roki pred seboj ščit, ki je zakrival vse njegovo telo, da je z njim odbijal smrtonosne udarce in zastrupljene pšice, tako naj bo vaš ščit živa in trdna vera v pomoč božjo, s katero morete odvrniti vse strupene misli in želje, ki se dvigajo iz vašega izprijenega srca.

»In vzemite to čelado zveličanja,« nam zopet pravi sveti Pavel. Kakor je dejal rimski vojščak bronasto čelado na glavo, da mu sovražnik ni mogel glave prebiti, tako nosimo tudi mi čelado krščanskega upanja, da zagotovo prejmemo večno zveličanje, ki nam ga je Gospod zatrdno obljubil.

In slednjič pravi sv. Pavel: »Vzemite meč duha, ki vam je božja beseda.« Kakor dobi vojak na dva kraja ostro brušen meč, da seka po sovražniku, tako si tudi mi s poslušanjem božje besede, z branjem pobožnih knjig in zlasti sv. pisma osvojimo moč božje besede, ki kakor na dva kraja brušen meč prebada in odganja skušnjave hudobnega duha!

Glejte to orožje, ki nam ga ponuja sv. Pavel v roko. In kako potrebno nam je to orožje zlasti današnje dni. Kajti odkod pa je vojska in toliko gorja na svetu? Ali ne v ogromni večini odtod, ker so nekateri narodi zavrgli krščansko pravičnost, zavrgli evangelij miru, zavrgli krščansko upanje prav po besedah sv. Pavla, ki pravi: »Zakaj pride čas, ko zdravega nauka ne bodo trpeli, ampak si bodo po svojih željah izbirali učnike, ki ušesa ščegetajo; in od resnice bodo ušesa odvrčali, obračali pa se bodo k basnim.«

Predragi v Gospodu! Ogledali smo si nekoliko naš duhovni boj. Sedaj poznamo poveljnika, poznamo sovražnika, poznamo orožje. Naš poveljnik je nezmagljiv, naše orožje je nezmagljivo in tudi mi bomo mogli reči: Dober boj sem bojeval, vero ohranil, tek dokončal, v ostalem mi je prihranjena krona pravice, samo če se bomo v duhovnem boju borili. Amen. Ivan Filipič.

Dvaindvajseta nedelja po binkoštih.

Obletnica posvečenja cerkvâ.

Česa nas spominja praznik posvečenja cerkvâ ?

»Slovesnosti posvečenja cerkvâ naj se vsako leto slovesno praznujejo«, piše papež Feliks IV., ki se dalje sklicuje na zgled našega Gospoda Jezusa Kristusa, ki je šel z drugimi vred k prazniku posvečenja templja. Sv. evangelij namreč pravi: »Bil je praznik posvečenja v Jeruzalemu, in zima je bila. In Jezus je hodil v templju po Salamonovi lopi.« (Jan. 10, 22. 23.) Judje so obhajali ta praznik meseca decembra skozi osem dni. (Cfr. Lect. VI. in oct. dedicat. eccl.) Tudi naš praznik posvečenja se v duhovnih molitvah obhaja z osmino.

V ljubljanski škofiji je po novi odredbi cerkvenega kalendarja ta praznik dne 16. oktobra, ko se bere sv. maša kakor tisti dan, ko je bila cerkev posvečena. Zaradi zunanje slovesnosti se spet bere ta sv. maša naslednjo, torej današnjo nedeljo (pri drugi božji službi) v beli barvi, samo farna sv. maša mora biti od dotične nedelje v zeleni mašni opravi.

Vsak cerkven praznik ima nekaj veselega na sebi, bodisi zaradi večje zunanje slovesnosti, bodisi zavoljo notranjega duhovnega pomena in zveličanskih opominov. Tako ima tudi obletni praznik posvečenja cerkvâ mnogo veselega na sebi, pa tudi resnobnih naukov za naše življenje. Poglejmo sedaj, česa nas spominja današnji praznik ali tako imenovana žegnanska nedelja.

Nadaljujemo v imenu Jezusovem, v katerem je tej hiši došlo zveličanje tudi za nas.

Večinoma se za vsako farno cerkev ve, kateri dan v letu je bila posvečena. Vendar sv. katoliška Cerkev še posebej določa vsako leto en skupen spomin vseh cerkvâ, bodisi posvečenih po škofovih molitvah in rokah, bodisi samo blagoslovljenih po pooblaščenem mašniku.

1. Tako nas današnji praznik najprej spominja zidanja in posvetitve te cerkve, spominja truda in stroškov, ki so jih imeli vaši predniki, da so pozidali to cerkev, pa tudi spominja njihove žive vere in pobožnega duha.

Zato se nam danes samo po sebi vriva vprašanje, koliko je pri sedanjih potomcih najti žive vere, koliko resnične pobožnosti in koliko požrtovalnosti ali darežljivosti za ohranitev in olepšavo farne cerkve? Na to naj vsakemu odgovori lastna vest in pomislek, s kakim duhom prihaja v cerkev, pa tudi, koliko je že storil ali daroval za cerkev.

Sv. Janez Zlatoust pravi: »Cerkve je nas vseh skupni dom.« Danes se pri skupni božji službi spominjamo posvetitve tega skupnega doma, te hiše Gospodove. Posvetiti pomeni toliko, kakor izločiti tisto poslopje od posvetne rabe in odločiti dotično stavbo v svete, bogoslužne namene.

Tako bi se morali tudi mi posvetiti Bogu s tem, da se ločimo od greha, si prizadevamo ohraniti čisto, Gospodu posvečeno srce ter vse dušne in telesne moči obračati v božjo čast in službo Najvišjega. Pa morda ste nekateri storili ravno ta praznik še več greha: z gizdavo nošo, s pijančevanjem, z nečistostjo, s kletvino, s pretepom. Za vse te in druge grehe prosite danes Boga, da vam jih odpusti kakor tudi kazni za vse grehe!

Ko se danes spominjamo zidanja in posvečenja, pa tudi raznih večjih poprav te cerkve, zahvalimo Boga, da sploh imamo svojo farno cerkev in da jo še imamo vkljub svetovni vojski. O, koliko farnih, božjepotnih in drugih svetišč je bilo v teh pokončevalnih letih porušениh, oskrunjenih, oropanih najsvetejših in najdragocenejših reči! Ko verniki tu pa tam niso mogli več v cerkev k božji službi, zbirali so se pri kaki večji kapeli ali v župnišču, dokler slednjič ni strašna vojska pregnala še od tam bogoslužja in dušnega pastirja ter razkropila ovce. Zato tam in tisti našega dejanskega sočutja vredni ljudje šele dobro umejo, kaj so imeli in kaj so izgubili s svojo cerkvijo, na katero jim je bilo takorekoč srce priraščeno. Saj je rekel Bog že o Salamonovem templju: »Moje oči bodo odprte in moja ušesa bodo nastavljena molitvi tega, ki moli na tem mestu.« (II. Kron. 7, 15.) Koliko bolj veljajo te besede, ta obljuba neskončno resničnega in zvestega Gospoda o naših cerkvah, katerih je bil tempelj jeruzalemski samo senca, le predpoda! Cerkve so kraljeve palače našega nebeškega kralja, kjer nas zaslišuje in uslišuje, cerkve so javne učilnice nebeškega Učenika, cerkve so okrepčevalnice naših duš za večno življenje.

2. Današnji praznik nam kliče tudi nekaj prav resnobnega v spomin, namreč kako minljivo in spremenljivo je vse pozemeljsko, vse posvetno.

Kje so vsi tisti, ki so to cerkev zidali in k zidavi

pripomogli? Kje škof posvečevalec? Kje duhovniki, ki so mu tedaj stregli pri tako pomenljivih obredih? Odšli so na oni svet. Blagor jim, ako so umrli v Gospodu, njih dela so šla za njimi. Upajmo! Sv. Avguštin uči, da Bog dobrih del nikoli ne pusti praznih pred svojim obličjem, zato dá svojim vernikom, ki jih je podpiral pri njih delu s svojo pomočjo, zaslužen plačilo. (Gl. Lectio VI. die VI. infra oct. dedicat. eccl.) Na zemlji je od njih ostalo le nekaj imen, sicer pa se ne ve niti za njihov grob. Rodovi za rodovi so že hodili v tej cerkvi noter in ven, a nič ni ostalo od njih. Kje bomo pa mi prej ali slej?

3. Česa nas še spominja današnji praznik? Spominja nas neminljivosti svete katoliške in apostolske Cerkve. Ta-le hiša božja je podoba, primera Cerkve Jezusove.

Kakor zidana cerkev stoji na trdnem temelju, tako tudi Cerkev Jezusova. Apostol piše Efežanom, da so »vzidani na skalo apostolov in prerokov, in poglavitni vogelni kamen je sam Jezus Kristus, na katerem je vse zidovje sestavljeno in raste v svet tempelj v Gospodu.« (2, 20, 21.) Mi katoliški kristjani smo vzidani na resnico, da je Jezus Kristus pravi Bog in Odrešenik sveta, kar so apostoli učili in preroki napovedovali ter vedno uči sveta Cerkev. Jezus Kristus pa čedalje več ljudi po svojem duhu pretvarja, dokler ni sveti duhovni tempelj sezidan, čigar posamezni kamni so živi kristjani, ki v Gospodu resnično žive in delajo. In kakor so kamni zidane cerkve tesno zloženi in trdno strnjeni med seboj, tako so si tudi udje trojne duhovne Cerkve v ozki zvezi, ki se imenuje občestvo svetnikov, namreč verniki na zemlji, svetniki v nebesih in duše v vicah. Vse te združuje v duhovno vez vera, ljubezen in molitev ali priprošnja. In to se razteza od začetka sv. Cerkve do konca sveta in sega v večnost.

4. Upati smemo, da je veliko teh, ki so hodili v to-le cerkev k božji službi in tu prejemale svete zakramente, zveličanih. Zakaj? Zato, ker so naše cerkve tudi pred dvori in podobe nebes. In tudi tega naj nas živo spominja današnji praznik. Kako lepo govori praznično berilo! »Glej, prebivališče Boga med ljudmi in prebival bo z njimi. In oni bodo njegovo ljudstvo, in Bog sam, njih Bog bo z njimi.« V vsaki farni cerkvi prebiva Bog med ljudmi v najsvetejšem zakramentu, isti Bog, kakor v nebesih, samo zakrit v podobo posvečenega kruha, v nebesih pa se daje svojim izvoljenim gledati in uživati od obličja do obličja.

Tu v cerkvi nas vse spominja nebes, ne le tabernakelj, ampak tudi angelske podobe in kipi pa svetinje svetnikov, posebej podoba (kip) nebeške Kraljice Matere božje Device Marije. Nebeškega soglasja nas spominjajo veličastno doneče orgle in ubrani glas zvonov; zvonik naravnost kaže proti nebesom kakor ogromen prst.

In kar se godi in vidi bogoslužnega v cerkvi, vse vodi proti nebesom: Božja beseda, delitev sv. zakramentov, daritev sv. maše in skupna molitev. O tisočera hvala Jezusu za vse te pripomočke!

a) Božja beseda se oznanjuje tukaj, odkar je bila cerkev posvečena. Kaj je že vse storila božja beseda v srcih vernikov v tej dolgi dobi! Saj je božja beseda po nauku sv. Pavla »živa in močna.« (Hebr. 4, 12.)

Tudi sedaj more božja beseda pravične utrjevati v dobrem, grešnike voditi na pravo pot, ako so »delavci in ne samo poslušalci« (Jak. 1, 22) in ako so tako željni Zveličarja kakor Zahej.

b) Danes se spominjamo tudi blagoradov, ki nam dohajajo po sv. zakramentih.

Poglejmo proti krstnemu kamnu, kjer se človeške duše očiščujejo, opravičujejo in posvečujejo ter dobivajo pravico do nebes.

Ko škof posvečujejo cerkev, jo večkrat poškrope z blagoslovljeno vodo, jo na 12 krajih pomazilijo s sv. oljem v podobni križi in prižgo se tam na stenah sveče v spomin 12 apostolov, kateri so kakor goreči svetilniki razsvetljevali svet in zagotovili križu častno mesto.

Pri sv. krstu oblije mašnik krščenca s posvečeno vodo, ga večkrat pokriža, pomazili s sv. oljem in podeli mu Sveti Duh luč sv. vere in milosti.

Ozrimo se na spovednice, ki nas spominjajo božje milosti in usmiljenja pa tudi naših sklepov in obljub. Vprašajte se danes, kako jih izpolnujete, pa tudi zahvalite Boga za rešilni dar zakramenta sv. pokore!

c) Postojmo pred obhajilno mizo in hvaležno se spomnite danes, da ste že neštetokrat prejeli tam angelski kruh kot dušno hrano in zastavo večnega življenja. Poklek-nimo pred tabernakelj in prosimo Jezusa, da bi ga nam od tod prinesli tudi kot zadnjo popotnico.

Oltar nam predstavlja mizo zadnje večerje, pa tudi goro Kalvarijo. Zakaj tam se opravlja ista daritev, kakor jo je opravil Jezus na oltarju sv. Križa in jo postavil veliki četrtek v spomin svojega trpljenja in svoje smrti. Ta čistilna, zahvalna, prosilna in spravna daritev nove zaveze je edino vredna v očeh nebeškega Očeta. Opravlja se nekrvava daritev nove zaveze Bogu v čast, živim v pomoč, vernim dušam v vica v tolažbo. Kako zbrano, kako pazno in spodobno bi morali biti pri najsvetejši daritvi, kakor sploh v cerkvi po besedah sv. pisma: »Tvoji hiši se spodobi svetost, o Gospod, na večne čase.« (Ps. 92, 5.)

5. Kaj naj rečem še o skupni molitvi v cerkvi? Ali nas molitev ne veže najožje z Bogom? Saj se v pobožni molitvi pogovarjamo z Bogom, ki je naš cilj in konec. Kako

močna je skupna molitev! Rešila je mesti Betulijo in Ninive pogina, priklivala je sv. Duha med apostole, otela je sv. Petra iz ječe. Gotovo ni zmanjšana njena moč tudi sedaj. Saj je rekel Jezus: »Ako se dva izmed vas zedinita na zemlji, se jima bo, za katerokoli reč prosita, zgodila od mojega Očeta, ki je v nebesih. Zakaj kjer sta dva, ali kjer so trije zbrani v mojem imenu, tam sem jaz v sredi med njimi.« (Mat. 8, 19. 20.) In glejte, ravno v cerkvi je Jezus že zlasti v sredi svojih vernih molivcev. Tu v tabernakeljnu moli z nami vred k nebeškemu Očetu, ker mi svoje molitve najuspešnejše združujemo z zdihljaji njegovega presv. Srca, tu tudi bližnjega k pobožni, goreči molitvi spodbujamo. »Gospod je na tem kraju,« je vzkliknil očak Jakob. »Tukaj ni drugega, kakor hiša božja in vrata nebeška.« (II. Mojz. 28, 16. 17.) Gospod Jezus je na tem kraju, naš najboljši Prijatelj, naš Učenik, naš Tolažnik, čegar presv. Srce je »bogato za vse, ki ga kličejo«.

Kako živo nas torej današnji praznik spominja zidanja in posvečenja naše farne cerkve, spominja minljivosti vsega pozemeljskega, pa neminljivosti katoliške Cerkve, spominja sv. nebes in nas opozarja na toliko pripomočkov, da si jih lažje osvojimo. Pri tem se ozrimo tudi sami nase in utisnimo si zlasti danes v spomin besedo apostolovo: »Ali ne veste, da ste tempelj božji, in da Duh božji v vas prebiva?« (I. Kor. 3, 16.) Amen.

Val. Bernik.

Triindvajseta nedelja po binkoštih.

1. Beati mortui!

Iz homilije sv. Krizostoma Mat. XXXI, 3—5, k besedam »Deklica ni umrla, ampak spi« (Mat. 9, 24) poslovenil Fr. Omerza.¹

Kaj žaluješ brez potrebe? Smrt je postala spanje. Kaj tožiš in jokaš? Če bi to delali neverniki, bi bilo smešno; če se pa tega ne sramuje kristjan, kako se bo zagovarjal? Kako

¹ Prof. Fr. Omerza je poslovenil nekatere homilije sv. Krizostoma, iz drugih pa posamezne oddelke, v katerih obravnava veliki govornik važne verske resnice. Homilije, kakor tudi posamezne celotne oddelke bomo priobčili deloma pri dotičnih nedeljah in praznikih, za katere se dajo z ozirom na evangelijske perikope s primernim uvodom porabiti, deloma pa tudi posebej med priložnostnimi govori. — Prelagatelj je poslovenil homilije iz izvirnika (Migne, Patrologia graeca, 47—64). — Pričujoči oddelek homilije je zlasti primeren za čas svetovne vojske, ko potrebuje tolažbe toliko vdov in sirot. Porabi se lahko to nedeljo ali pa vernih duš dan.

se jim bo odpustilo, da tako neumno ravnaajo, ko je preteklo že toliko časa in je jasno dokazano vstajenje? Otroci nevernikov, ki nič ne vedo o vstajenju, se tolažijo, rekoč: »Prenašaj možato! Saj ne moreš izpremeniti, kar se je zgodilo, in popraviti z žalovanjem.« Ti pa, ki si slišal modrejše in koristnejše besede, se ne sramuješ, da slabše ravnaš kot oni? Ne govorimo namreč: »Prenašaj možato! Saj ne moreš izpremeniti, kar se je zgodilo,« ampak: »Prenašaj možato! Saj bo gotovo vstal! Otrok spi, ni mrtev; počiva, ni zgubljen. Čaka ga vstajenje, večno življenje, neumrljivost, angelska sreča.« Ne slišiš li, kaj pravi psalm? »Vrni se, duša moja, v svoj mir, ker Gospod ti je dobro storil!«¹ Bog imenuje to dobroto, ti pa žaluješ? In kaj bi več storil, ko bi bil umrl tvoj sovražnik in nasprotnik? Ako je treba žalovati, mora žalovati hudič. On naj joka, on naj toži, da gremo večjim dobrinam nasproti. Njegova hudobija zasluži to vzdihovanje, ne pa ti, ki boš prejel venec in se odpočil. Saj je smrt mirno pristanišče. Glej, kako polno gorja je življenje na zemlji! Pomisli, kolikrat si sam preklel to življenje! Saj je vedno slabše na svetu; že od začetka te je zadelo ne majhno prokletstvo: »V bolečinah boš rodila otroke.«² »V potu svojega obraza boš jedel kruh.«³ »Na svetu boste imeli bridkost.«⁴ Toda o onem življenju ne beremo nič takega, ampak popolnoma nasprotno. »Zbežala bo bridkost, žalost in zdihovanje.«⁵ »Od vzhoda in zahoda bodo prišli in se odpočili v naročju Abrahama, Izaka in Jakoba.«⁶ Duhovna nevestina soba je ono življenje, bleščeče svetilke, vhod v nebo.

Kaj torej sramotiš umrlega? Kaj delaš, da se drugi boje in tresejo pred smrtjo? Kaj zavajaš druge, da se pritožujejo nad Bogom, kot da bi bil naredil veliko krivico? — Kaj čem? praviš. Taka je narava. — Ne zasluži narava, da jo grajaš, in da je to naravno; mi sami smo, ki spravljamo vse v nered, ki smo mehkužni, tajimo svoj vzvišeni stan in pohujšujemo celo nevernike. Kako se bomo pogovarjali s kom o nesmrtnosti? Kako bomo prepričali o tem nevernika, če se bojimo in tresemo pred smrtjo še bolj kot on? Mnogi pogani so se ovenčali, ko so jim umrli otroci, dasi niso nič vedeli o vstajenju, in ogrnili slavnostno obleko, da bi želi svetno slavo. Ti pa ne nehaš niti zaradi prihodnje slave tarnati in žalovati kot ženske.

Toda dedičev nimaš in nikogar, ki bi prevzel tvoje imetje. — Kaj bi rajši hotel, da bi podedoval tvoje imetje ali nebesa? Kaj bi želel, da bi prejel za teboj minljivo blago, ki bi ga moral kmalu nato zapustiti, ali trajno in večno? Ti nimaš dediča, ima ga pa Bog namesto tebe. Ni postal sodedič lastnih bratov, am-

¹ Ps. XIV, 7. — ² 1 Moz. III, 16. — ³ 1 Moz. III, 17. — ⁴ Jan. XVI, 33. — ⁵ Iz. XXXV, 10. — ⁶ Mt. VIII, 11.

pak sodedič Kristusov. — Toda komu naj zapustim obleko, praviš, komu hišo, komu sužnje in polja? — Tudi njemu, in sicer bolj varno, kot bi živel; zakaj tukaj ni nobene ovire. — Toda rad bi ga še videl. — Živi torej tako kakor on, in kmalu boš zopet videl ono sveto obličje. Razen tega pomisli tudi to: Ako mene ne poslušáš, te bo prepričal gotovo čas. Toda takrat ne boš dobil za to nikakega plačila, ker prinese tolažbo samo število let. Ako hočeš biti pa sedaj moder, boš imel dve zelo veliki koristi. Samega sebe boš rešil bolečin, ki te stiskajo, in od Boga boš prejel krasnejšo krono. Nekaj mnogo večjega kot miloščina in vse drugo je to, če prenesemo potrpežljivo nesrečo.

Pomisli, da je umrl tudi božji Sin, in sicer zaradi tebe, ti pa zaradi sebe. Gospod je sicer rekel: »Če je mogoče, naj gre od mene ta kelih,«⁷ je bil žalosten in v smrt-nem strahu, toda smrti se ni izognil, ampak jo je pretrpel z izrednim junaštvom. Saj ni umrl navadne smrti, ampak naj-sramotnejše; in preden je umrl, so ga bičali, pred bičanjem sramotili, zasmehovali in zaničevali, da bi te učil, da moraš vse hrabro prenašati. Toda dasi je umrl in zapustil telo, ga je ven-dar zopet vzel z večjo slavo in dal tebi tudi s tem veselo upa-nje. Če ni to pravljica, se ne jokaj! Če misliš, da je to resnično, ne toči solz! Če pa jokaš, kako boš mogel prepričati nevernika, da veruješ?

Toda kljub temu se ti zdi nesreča neznosna? Prav zaradi tega ni vredno, da jokaš za njim, ker se je rešil mnogih takih nezgod. Privošči mu torej to in mu ne zavidaj! Kdor želi zaradi prezgodnje smrti drugega samemu sebi smrt in žaluje za njim, ker več ne živi, da bi ga zadelo še mnogo takega, ta mu je bolj nevoščljiv in mu zavida. Ne misli torej na to, da se ne bo več vrnil domov, ampak da boš odšel tudi sam malo pozneje k njemu. Ne premišluj tega, da ga ne bo več nazaj, ampak da sploh vse, kar vidimo, tudi ne ostane tako, ampak da se iz-premeni tudi to. Nebo, zemlja, morje, vse bo dobilo drugo obliko, in tedaj boš zopet dobil svojega otroka z večjo slavo. In če je odšel v greh, se je ustavil sredi hudobije; če bi namreč Bog vedel, da se bo še spokoril, bi ga tudi ne bil poklical, preden bi se ne bil izpreobrnil. Če se je pa preselil v pravičnosti, uživa brez strahu blaženost. Jasno je torej, da tvoje solze niso dokaz ljubezni, ampak neumne strasti. Zakaj če bi umrlega ljubil, bi se moral veseliti in radovati, da se je rešil iz valov tega živ-ljenja. Povej mi, kaj imaš več v življenju? Vidiš li kaj posebnega in novega? Ali se ne vrste v toku vsak dan iste stvari? Dan in noč, noč in dan, zima in poletje, poletje in zima, in drugega nič. To ostane vedno enako, samo zlo je izredno in vedno novo. To naj bi torej užival vsak dan, kakor si ti hotel, in tukaj ostal, trpel bolezn, žalost, strah in trepet, to gorje prenašal, drugega

⁷ Mt. XXVI, 39.

se pa bal, da pride? Saj vendar ne moreš trditi, da bi mogel široko morje tega življenja tako prejadrtati, da bi bil prost žalosti, skrbi in drugih takih nadlog. Razen tega pomisli tudi to, da tvoj otrok ni bil nesmrten; ko bi ne bil zdaj umrl, bi ga bilo to malo pozneje zadelo.

In ti, krščanska mati, bi živela še rada z njim? Saj ga boš tam vedno uživala. Tudi tukaj bi ga rada gledala? Kaj te ovira pri tem? To ti je mogoče tudi tukaj, če si pametna; zakaj upanje na prihodnost je boljše, kot da bi ga res videla. Ako bi bil na kraljevem dvoru, bi nikdar ne želela, da bi ga videla, ker bi vedela, da mu je dobro. Zdaj si pa videla, da je odšel na mnogo boljši kraj, a vendar obupuješ, dasi boš ločena od njega samo malo časa in imaš namesto njega moža? — Ali nimaš več moža? Zato imaš pa tolažbo, Očeta sirot in sodnika vdov. Poslušaj, kako blagruje Pavel to vdovstvo, ko pravi: »Kàtera je v resnici vdova in zapuščena, upa v Gospoda.«⁸ Tista je bolj častita, katera kaže večjo potrpežljivost.

Ne jokaj torej zaradi tega, ker ti prinaša krono, za kar zahtevaš plačilo. Saj si samo vrnil, kar ti je bilo posojeno, ako oddaš, kar se ti je izročilo. Ne skrbi dalje, ker si shranil svoje imetje v nedotakljivo zakladnico. Ako tudi spoznaš, kaj je to življenje, kaj prihodnje, in da je to življenje pajčevina in senca, ono pa večno in nesmrtno, ne boš potreboval več nobene tolažbe. Zdaj je otrok prost vsake nesreče; ko bi pa živel, bi bil morda dober, morda bi postal pa hudoben. Ali ne vidiš, koliko je ljudi, ki lastne otroke zavržejo? Koliko jih je, ki so prisiljeni, da obdrže doma otroke, dasi so slabši kakor tisti, ki so bili zavrženi? To vse premišlujmo in bodimo modri! Tako bomo ustregli umrlemu, uživali pri ljudeh veliko hvalo, prejeli od Boga bogato plačilo za potrpežljivost in dosegli večno blazenost.

Umetnost — umreti.

Gospod, moja hči je zdaj umrla!
Mat. 9, 18.

Veselite se, predragi v Gospodu; še enkrat pravim, veselite se! Zakaj pač, me boste začudeni povprašali. Mar se ne boste veselili, ako vas hočem danes z božjo pomočjo učiti najpotrebnejše, najkoristnejše a tudi najtežavnejše umetnosti? Če ima kdo zmožnost, če kdo more po gotovih, od pameti danih pravilih nekaj gotovega narediti, pravimo, da je umetnik. N. pr. pravila za glasbo in petje nam daje razum in pamet, ako kdo zna po teh trdnih pravilih napraviti lepo pesem in skladbo,

⁸ I. Tim. V, 5.

pravimo, da je umetnik v glasbi. Tudi jaz vas hočem naučiti, kako moremo po gotovih, od pameti danih pravilih nekaj narediti — namreč umreti, dobro umreti. Dobro umreti — te umetnosti vas hočem danes učiti. Kaj ne, tega niste pričakovali? Znabiti li kdo celo misli: Kdo bo zdaj v cvetu let in bujnosti mladosti mislil na smrt! Je še čas! Poglej, ki tako govoriš, poglej evangelijsko dogodbo: kdo leži mrtev na parah? Mlada deklica! Smrt se ni zmenila ne za cvetoča lica, ne za mlada leta, ne za jok staršev — pobrala jo je! Potrebno je torej, da se učimo umetnosti dobro umreti že zdaj, da bomo znali, ko udari smrtna ura. V zadnjem hipu naučiti se te umetnosti, ne gre in ni mogoče. A tudi koristno je znati to umetnost: dobra smrt — nebesa, slaba, nesrečna smrt — pekel: tako se vrsti ta stvar. Kakor bomo umrli, tako bomo živeli v večnosti. Kdo pa res premišljeno tišči v pekel? Nobeden ali vsaj malokdo, a iz zanikarnosti je že marsikdo prišel mimo nebeških vrat do napačnih, peklenskih. Da se torej nam to ne zgodi, hočemo se kot pametni ljudje prej naučiti dobro umreti: vsak bodi v tem popolen, dovršen umetnik. Kako to postati, kako se učiti in naučiti umetnosti dobro umreti, o tem hočem z božjo pomočjo izpregovoriti par besedi v pouk in premislek. Naša pomoč v imenu Gospodovem!

Da bomo v smrtnih težavah znali in vedeli dobro umreti, moramo se v zdravih dneh življenja učiti treh stvari: prenašati trpljenje potrpežljivo, z zatajevanjem in zaupljivo. — »Nagle in neprevidene smrti, reši nas, o Gospod,« molimo v litanijah, ker se bojimo, da nas smrt ne zaloti nepripravljenih. Kako pač to, da si je oni znameniti mož, Cezar po imenu, nekoč želel nagle smrti? No, bil je prvič pogan, a drugič si je želel take smrti zato, ker se je bal trpljenja pred smrtjo. Dà, trpljenje navadno spremlja smrt. Bolečine, težave, trpljenje, strah, žalost: brez vsega tega malokdo umrje. Nič se ne bojte, le stopite enkrat tja k smrtni postelji tega ali onega: tako človek umira. Prijeten ta pogled ni, marveč nekaj groznega. Kako silovito se krči telo in hropejo prsi in se odpirajo oči in spet zapirajo: duša kar ne more in ne more zapustiti telesa. Posledica izvirnega greha je to in kazen zanj. »Katerikoli dan boš jedel od prepovedanega drevesa, boš moral umreti.« In grešila sta Eva in Adam: umreti moramo vsi in ker je to kazen, je silovita, huda, strašna smrt človekova: kazen ni nič dobrega. Težko sicer vidi marsikdo duhovnika v življenju, a dobrodošel mu je ob smrti. Tudi mlačni kristjani pošljejo ponj. Kaj stori duhovnik? Moli, izroča dušo Bogu pa opominja bolnika k potrpljenju: kaj pač naj stori drugega? S potrpljenjem človek še marsikaj zamujenega lahko popravi, a z nepotrpežljivostjo bi si v zadnjih trenutkih še nakopal novih grehov. Zato

duhovnik zopet in zopet bolniku narekava besede, polne vdanosti in potrpljenja. Telesne bolečine ga mučijo: potrpi naj; nepremišljeno in morebiti celo sovražno šepetanje okrog stoječih ga vznemirja; ta ali oni, ki misli dobro storiti in postreči, ga nerodno, pretrdo prime. Saj le še parkrat udari to srce: ako potrpi, blagor mu! A te potrpežljivosti se ni možno naučiti v zadnjem, najhujšem trpljenju, kakor je trpljenje pred smrtjo. Kako potrpežljivo je umrl naš Zveličar na sv. križu, a bil je tudi v prejšnjem svojem življenju sama potrpežljivost; naj so ga sramotili in preganjali, mirno in potrpežljivo je prenašal vse. Kdo je še kdaj videl človeka na smrtni postelji potrpežljivega, ki v življenju ni hotel ničesar pretrpeti, prenesti? Če hočemo torej znati dobro umreti, prizadevajmo si že zdaj prenašati trpljenje in težave kar se dá potrpežljivo. Le poslušajmo, kako nas k potrpežljivosti opominja sv. pismo: »Ako smo dobro prejeli iz roke božje, zakaj bi hudega ne?« pravi pobožni trpin Job (2, 10).

Prvo torej, da zna kdo dobro umreti, je, da zna prenašati trpljenje ob smrti potrpežljivo, drugič pa je mora znati prenašati z zatajevanjem. Kdor se ne zna zatajevati, kdor ne ume odreči se temu ali onemu, ne zna umreti. V smrti pa bomo morali zapustiti vse pozemsko, zato treba, da je tudi znamo. Naj se človek še tako krčevito in silno oklepa stvari sveta, kakor se oklepa popotnik deske ladje, katero je razbil vihar, zastonj: popotnik se morebiti še reši, a človek mora zapustiti vse. Kdor pa s tako težkim srcem umrje, ta navadno ne umrje dobro, krščansko. Odreči se, odpovedati se, zatajevati se, premagati se, o, to pa ni lahko in ne gre tako hitro! Kako dolgo se mora človek učiti, če hoče n. pr. postati zdravnik ali odvetnik. Pa naj se nauči zatajevanja v smrtnem boju? Nemogoče; prej v življenju se moramo učiti. Sedaj treba, da se odrečemo temu ali onemu užitku ali veselju, da si ne izpolnimo te ali one želje, potem nam ob odločilnem trenutku odreči se vsemu ne bo tako težko. Pa oglejmo malo stvari, katerim se moramo odreči ob smrti. Zapustiti moramo premoženje in denar in posest. »O smrt, kako grenek je tvoj spomin človeku, kateri ima svojo srečo v premoženju,« pravi sv. pismo. Če komu obvisi srce na posvetnem premoženju, silno težko se loči.

Bil je star berač, ki je živel od miloščine. Ko pa je imel umreti, prosi strežaja v bolnišnici, kjer je bil, naj mu po smrti dene ta-le zvitek — pri teh besedah seže pod blazino in privleče zvitek — v krsto pod glavo. Strežnik obljubi, a ko berač umrje, izvleče sicer zvitek izpod blazine, pa ga natanko pregleduje. Kaj najde v njem? Par sto tolarjev. Tako je berač ljubil svoj denar, da se celo v smrti ni hotel ločiti od njega.

Kdor pa se smatra v tem življenju samo za oskrbnika svetnega premoženja, kdor je ubog v duhu in ravnodušno prenese tudi kako denarno izgubo, se bo zlahka odrekel celemu živ-

ljenju: njemu smrt ne bo grenka, dobro bo umrl. »Oni, ki ta svet uživajo, naj bodo, kakor da bi ga ne uživali,« kliče sv. Pavel. (1. Cor. 7, 30, 31.) Kako lahko se le-ti odrečejo vsem čutnim užitkom. Nasproti pa onim, kojih bog je trebuh, ki zato žive, da jedo in pijo, onim, pravim, ni lahko umreti. Veliko hujše pri smrti je pa ločitev od dragih nam oseb, od ljudi, s katerimi nas je vezala vez ljubezni, kateri so nam bili prirasli k srcu! Kako težko se loči hči od matere in sin od očeta, ko pride čas in trenutek, da morata v življenje in njega viharji boj! A vendar daje upanje, da se bodo še videli ali da si bodo dopisavali, vsaj nekaj tolažbe. Toda smrt loči nepreklicno, loči silno, loči naglo, loči brezobzirno. Ako pa smo večkrat v življenju mislili na to neizogibno ločitev, ako smo bili nanjo pripravljeni, ne boli nas toliko. Prava grenkost smrti je pa v tem, da mora človek zapustiti življenje, najdragocenejši naravni dar božji. Posvetnemu ali celo brezvernemu človeku je to silno težko, a človeku, ki je skoz in skoz učenec Kristusov, ki se zna zatajevati, je lahko: če Bog tako hoče, zgodi naj se njegova volja. Saj ima trdno upanje na prihodnje življenje. Da, s takim trdnim upanjem mora kristjan znati prenašati trpljenje pred smrtjo in ob smrti: to je dovršena umetnost, znati dobro umreti, vrhunc. Da, v trdnem upanju na prihodnje boljše življenje doseže kristjan te-le umetnosti, da se celo veseli umreti! Zato pa govori Sveti Duh: »Duše pravičnih so v roki božji, smrtno trpljenje se jih ne dotakne.« (Sap. 3, 1.) Kdor je vedno zaupal v Gospoda vse dni svojega življenja, bo tudi ob najhujših časih zaupno obračal svoje oči proti nebu, zaupal bo v Gospoda tudi v poslednjem boju in ne bo osramočen vekomaj ne. Ko je Bog sv. Alojziju razodel dan smrti, je prosil svoje redovne sobrate, naj zapojejo zahvalno pesem za to milost. To vam je umetnik, ki zna res dobro umreti. Do tako popolne umetnosti pomaga upanje na nebesa: to upanje nam daje srčnost v boju zoper greh in strasti, moč in pogum v križih in nadlogah, veselje v spokornem življenju, slast do molitve, hrepenenje po čednostih, ki nas pripeljejo k Bogu. Tako torej postanemo umetniki, da umemo dobro umreti, a k temu nam pomaga potrpežljivo in zatajevalno trpljenje ter upanje na srečno večnost.

Toda ni dosti, da si poželimo te umetnosti, moramo se je tudi učiti, in sicer že zdaj in vedno. En vzrok in nagib sem že navedel: trpljenja, zatajevanja, zaupanja si ne moremo zadobiti šele v smrtnem boju, prepozno je. Kakor smo živeli, tako bomo umirali in umrli. Poglejmo še druge vzroke in nagibe! Ura smrti je negotova! Dijak vé, kdaj mu bo delati izkušnjo; tudi rokodelski učenec, kdaj bo moral pokazati, kaj se je naučil. Če je pameten, bo ves čas do onega trenutka pametno uporabil, ne bo vsega odložil na zadnji čas, ko mu bo voda tekla v grlo. Ali pa vemo, kdaj bomo umrli? Znabiti me smrt doleti sedaj po pridigi; znabiti tebi pade pri kosilu žlica iz rok, ti pa

mrtev na tla; morebiti se uležeš popoldne, da malo zadremlejš, a ne boš se več zbudil. Kdo vé? Eden si želi smrti in jo prosi, naj ga reši; a ni je. Drugi ne misli nanjo in beži pred njo; pa ga zgrabi in postavi pred sodbo božjo. Zato pa moramo čas svojega življenja vestno porabiti, da se naučimo umetnosti dobro umreti, ker ne vemo, kdaj nam bo treba pokazati svojo umetnost. »Gospod pride ob uri, ko ne mislimo.« »Kakor tat ponoči, pride smrt.« »Le en korak je med menoj in med smrtjo.« »Nikar se ne hvali jutrišnjega dne, ker ne veš, kaj prinese prihodnji dan,« tako Sveti Duh. Zato pa živimo, kakor bi imeli jutri umreti, a delajmo, kakor bi nam bilo na veke živeti. — Vrh tega, da ne vemo, kdaj bomo umrli, vemo pa vendar prav dobro, da je to življenje silno kratko. Navadna primera bodi v pojasnilo. Temni oblaki se pode po nebu, zamolklo že buči grom iz daljine, a na veliki njivi vse polno snopja razmetanega. Sedaj velja, da ga hitro spravijo pod streho. Gospodar priganja, a ni treba: delavci hite, da jim pot obliva čelo, prej zgovorni, zdaj molče: le malo časa in vlila se bo ploha! Ali pa: v kaki rodbini kdo nagloma umrje, žalne obleke treba. Vse drugo mora šivilja položiti v stran in na vso moč hiti, da dodela obleko do pogreba. Glejte, tudi nam je dan samo kratek čas, da se priučimo umetnosti dobro umreti, in da to ni tako lahko, marveč velika, važna reč, videli smo prej. Znabiti je pa življenje dolgo? Kaj je to 50, 60 ali tudi 80 let? Vprašajte jih, se jim li ta čas zdi dolg? Nikakor ne. Skoparimo torej s tem kratkim časom, dobro ga porabimo! — Kajti samo enkrat bomo umrli. Če se kdo v tem življenju svoje obrti ali svojega rokodelstva in potrebne vednosti ni dobro, kakor bi bil moral, naučil, še lahko popravi, ali se nauči še ali pa si kaj drugega izbere. Ali pa če, recimo, krojač slabo napravi suknjo, jo bo znabiti drugo bolje. Toda umetnost dobro umreti bomo pokazali samo enkrat in nič več ne: samo enkrat bomo umrli. Po smrti se ne dá nič več popraviti; kar je, je: pekel ali nebesa. Bodimo torej vendar pametni in že zdaj se začnimo učiti te umetnosti, da bomo v odločilnem trenutku dobro prestali. Nekoga, ki je ležal na smrtni postelji, so tolažili, češ: »Saj umreš samo enkrat.« Rekel je: »Ah, saj to je ravno najhujše, da umrem samo enkrat,« in izdihnil je.

Lahkoživci so za take besede gluhi in še druge hočejo zapeljati k taki brezbriznosti. »E, sedaj uživajmo, živimo in dajmo živeti, bomo se že pozneje pripravili na smrt.« Veliko jih tako govori, a veliko več je onih, ki tako žive. Vprašam te, lahkomišljeni človek, ali veš kdaj, kje, kako boš umrl? In samo enkrat boš umrl! Pa recimo, da bi bilo gotovo, da boš umrl počasne smrti doma v postelji; kako boš mogel v času največjih telesnih in dušnih bolečin urediti stvari z Bogom, če nas to že v življenju in zdravju stane toliko truda? Gotovo se duhovnik ne bo drznil staviti mej božjemu neskončnemu usmiljenju. Toda to pa vem in rečem, da treba za resnično spreobrnjenje v prvi

vrsti kesanja. Kako naj se pa človek kesa koncem življenja, ki je bilo polno grehov, a prazno milosti in molitve? Res, usmiljeni Bog premore vse, a za tako spreobrnjenje treba izvanredne milosti. Če je pa kdo, recimo, 50 let živel ne meneč se za Boga in dušo ter nakladal greh na greh, ali sme tak imeti kaj upanja na tako izvanredno milost? Zdi se, da se tak lahko mišljen človek še v zadnjih trenutkih roga Bogu. Zdi se mi, kakor bi ga slišal govoriti: »Tako, pri kraju sem s svojim življenjem; dokler sem mogel, užival sem dovoljen in nedovoljen sad in nisem vprašal, kdo mi je dal življenje. Dokler sem te, o Bog, mogel žaliti, sem te žalil. Mar so mi bile tvoje grožnje in tvoja pravičnost. Žal mi je, da je moje življenje tako kratko, ker nisem se še naveličal sveta in greha. Ker je pa zdaj vsega konec, ker me niti svet več ne mara in me v kratkem zagrebe pod zemljo, pridem k tebi, o Bog, če bivaš in če imajo duhovniki prav. Imej moje mrtvo truplo, saj pravijo, da si dober.« Tako sklene življenje lahko mišljen človek, ki gre mimo grobov, a ne misli, da bo kmalu i on tam; ki sliši mrtvaški zvon, a mu ni mar, da zapoje enkrat tudi njemu; ki sreča mrtvaški sprevod, a mu je vse le komedija in sleparija. Kako grozen konec! Zato pa, predragi v Gospodu, ne poslušajmo zapeljivega glasu takih lahkoživcev in lahko miselnežev, marveč učimo se umetnosti dobro umreti s tem, da se vadimo biti potrpežljivi, da se urimo v samozatajevanju in vsak čas zaupamo v Boga. Potem bo dragocena naša smrt v očeh božjih, lepa v očeh ljudi, nam samim pa sladka in lahka. Amen.

Fr. S. Watzl.

Praznik vseh svetnikov.

Kakšen naj bo sad današnjega praznika.

Veselite se in od veselja poskakujte,
ker je vaše plačilo obilno v nebesih.
Mat. 5, 12.

Vsi prazniki sv. katoliške Cerkve so ali veseli spominski dnevi skrivnosti naše sv. vere, ali pa postavljeni na čast svetnikom in bl. Devici Mariji. Z velikim veseljem obhajamo praznike Gospodove, bl. Device Marije in drugih posameznih svetnikov, saj se ne ozirajo samo na slavo Kristusovo ali posameznih svetnikov, ampak se tičejo tudi nas samih. Po nauku sv. Bernarda (Sermo 5. huius festi) se zlasti na današnji praznik ne spominjamo le slave svetnikov, ki so že v nebesih, ampak tudi tistih, ki se še na zemlji vojskujejo. K isti armadi namreč spadajo vojaki, ki so že prišli na obzidje, kakor tisti, ki se še spodaj bojujejo. Zato je veselje svetnikov v nebesih tudi naše veselje. Kar oni že imajo, to mi upamo doseči. Toda kakšne sadove

naj nam prinaša današnje veselje? Predvsem naj zbuja ono v nas goreče hrepenenje po nebesih, stori nam lahke ves trud in težave tega življenja in nam naredi prijetno celo smrt.

I. Premišljevanje nebeškega veselja predvsem zbuja v nas silno koprnjenje po nebesih. Kakor bi morali krasni sadovi iz obljubljenе dežele, velikanski grozd, fige in margaranova jabolka, ki so jih prinesli hebrejski poslanci, izvoljeno ljudstvo navdušiti za potovanje in osvojitve obljubljenе dežele (IV. Moz. 13), tako nas mora tudi nebeško veselje, ki ga uživajo svetniki v nebesih, katero nam je pokazal Zveličar, po pravici navdušiti, da bi se tudi mi potrudili tja priti. Sadove in veselje v nebesih nam ravno danes popisuje evangelij (Mat. 5), v katerem smo brali o kraljestvu, katero bodo posedli ubogi v duhu, o božjem gledanju, o nasičenju in tolažbi itd. Danes nam kaže Kristus takorekoč za poskušnjo sadove nebeškega veselja, da bi tudi mi vse moči napeli in enkrat v družbi svetnikov uživali isto slavo. Zveličar nam kaže danes nebeščane v vsem njihovem veselju in radosti, da bi tudi mi zaničevali revščino tega sveta in toliko gorečnejše hrepneli po nebeških sladkostih. Ko je izgubljeni sin, stiskan od lakote, premišljeval, koliko najemnikov ima v hiši njegovega očeta obilno kruha, medtem ko on lakote poginja, tedaj je vzkliknil in rekel: »Vzdignil se bom in pojdem k svojemu očetu.« (Luk. 15.) Spoznajmo danes tudi mi, dragi verniki, kako brez števila Gospodovih delavcev prekipeva od neizmernega veselja, in vprašajmo se, zakaj smo še vedno tako navezani na ta svet, poln nesreč in žalosti? Moremo li najti tu na svetu kako veselje, ki bi se dalo primerjati z nebeškim? Nikakor ne. Kamorkoli se ozremo, povsod vidimo in slišimo le o uboštvi in vednem zdihtovanju in tarnanju. V nebesih pa blaženi gledajo Boga in najdejo v njem vse, kar si pač more želeli njih srce, ondi ni prostora za kako žalost. Morete li najti na zemlji človeka, ki bi se čutil popolnoma zadovoljnega, če tudi je od vseh strani obsipan s častmi, bogastvom in vsemi zemeljskimi dobrotami? Glejte, v nebesih so vsi svetniki nasičeni vsega dobrega. Mi li more kdo izmed vas, dragi poslušalci, povedati zanesljivo in stalno tolažbo? Tamkaj pa uživajo svetniki večno tolažbo. More li kdo tu na zemlji postati več kakor cesarjev prijatelj in zaupnik? Glejte, v nebesih so in se imenujejo svetniki otroci božji. Končno, kaj beremo vsak dan v časnikih? Niso li ondi sleherni dan poročila o vojski, povodnji, ognju, toči in neštevilnih drugih nesrečah in nezgodah? Vsega tega v nebesih ni. Pa tudi življenje vsakega posameznega izmed vas, ni to le dolga veriga vednega trpljenja; enega muči bolezen in uboštvo, drugega spet obrekovanje, nevoščljivost, prepiri, jeza itd. Vsega tega v nebesih ni. Prepričan

sem, dragi verniki, da ga ni izmed vas ne enega, ki bi si iz srca ne želel priti v to večno blaženost.

Velikanska množica svetnikov nam pa zbuja tudi trdno upanje, da lahko tudi mi dosežemo to radost, če le hočemo. »Po tem sem videl veliko trumo, katere nihče ni mogel prešteti, iz vseh narodov in rodov in ljudstev in jezikov stati pred sedežem in pred Jagnjetom,« tako piše sv. Janez v današnjem listu. (Skr. raz. 7, 9.) Vsa ta neizmerna množica obhaja zdaj zmagoslavje v nebesih deloma, ker so za Kristusa prelili svojo kri, deloma pa si s svetim življenjem, nedolžnostjo ali pa spokornostjo pridobili tako plačilo. Vsi ti so že prišli na nebeško obzidje, od koder nas kličejo k sebi in nas podpirajo s svojo molitvijo. Vse te neštete trume blaženih nam jasno pričajo, da je mogoče premagati vse težkoče, in naj bodo še tako velike, samo če hočemo živeti po njihovem zgledu. Množice nebeščanov z zelenimi palmami v rokah, v belih oblačilih jasno kažejo, da se težave tega življenja vendarle dajo premagati, samo če resno hočemo. »Ondi je toliko mladeničev in deklic,« tako kliče sv. Avguštin, »ondi je množica mladih ljudi in sploh vsake starosti. Če so mogli to oni in one, zakaj bi pa ti ne?« (Lib. 8. Conf. c. 11.) In s to mislijo se je tako navdušil, da je postal eden največjih svetnikov v nebesih.

II. Spomin na nebeško veselje nam dalje osladi vse trpljenje tega življenja in nam stori lahke vse krivice, ki jih moramo od hudobnih pretrpeti. Ta spomin na nebeško veselje nam kaže, da bo tudi naš trud in boj enkrat končan in se bo izpremenil v večno nebeško krono, kakor se je izpremenil pri teh, ki ga zdaj že uživajo. Kakor je ubogi Lazar prej ležal v družbi psov pred vratmi bogatina, pozneje so ga pa angeli nesli v naročje Abrahamovo, tako se bodo tudi naši križi in težave spremenile enkrat v nebeško slavo. Kakor so se Jakobu zdele vse težave in delo lahko, ko je služil za Rahelo, tako se morajo tudi nam kratki zdeti dnevi tega vojske polnega življenja, če pomislimo na neskončno plačilo, ki nas čaka na onem svetu. V srednjeveških viteških bojih, takozvanih turnirjih, je bila navada, da so bojevalcem prej pokazali vsa dragocena darila, ki so čakala zmagovalca, zato da bi se le-ti z večjo neustrašenostjo in pogumom bojevali. Na podoben način nam kaže tudi danes Kristus krono slave vseh svetnikov in svetnic božjih, da bi se tudi mi pri pogledu nanje navdušili in toliko srčneje bojevali. Pri tem pogledu se spomnimo tudi vseh krivic, ki so jih imeli oni prestati in ki so zdaj kot dragoceni biseri vpleteni v njihovo krono. Tudi nam bodo bogato povrnjene vse krivice in razžaljenja in sploh vse, karkoli nam je bilo krivično odvzeto. S to mislijo so se tolažili oni sedmeri makabejski bratje, ko so jim bile od brezbožnega Antijoha polagoma odrezane jezik, roke in noge; da jim bodo namreč ti odsekani udje na dan vstajenja nepoškodovani povrnjeni.

III. Premišljevanje nebeškega veselja pa nam ne osladi le vsega trpljenja, ampak nam naredi celo smrt lahko in tolažljivo. Ono nam jo predstavlja kot rešiteljico iz ječe sedanjega življenja v nebeško, edino pravo in srečno domovino. Če je že brezbožni Balaam pri pogledu na tabor Hebrejcev začuden vzkliknil: »Kako lepi so tvoji šotori, o Jakob! in tvoja prebivališča, o Izrael! Kakor gozdnate doline, kakor namočeni vrti zraven potokov, kakor šotori, ki jih je Bog postavil, kakor cedrova drevesa blizu voda.« »Umrje naj moja duša smrti pravičnih in moje poslednje bodi njihovemu enako« (IV. Moz. 24, 5. 6. 23, 10). Kaj naj reče šele kristjan, ko pogleda v prebivališče svetnikov in njihovo presrečno družbo? Ko vidi ondi preroke, apostole, mučence, spoznavalce in device in vse druge svetnike, ter tudi svoje sorodnike in prijatelje? Težko sicer zapustimo domovino. Toda kadar imamo izven domovine kako stvar, po kateri prav goreče hrepenimo in brez katere smo nesrečni, tedaj radi zapustimo vse in hitimo za tisto dobroto. Znano je, da očak Jakob celo v času velike lakote ni hotel zapustiti svoje domovine, ampak je raje svoje sinove pošiljal v Egipt po hrano. Ko je pa slišal, da ondi živi in gospoduje njegov najljubši sin Jožef, tedaj je poln veselja vzkliknil in rekel: »Dosti mi je, da le še moj sin Jožef živi; šel bom, da ga vidim, predno umrjem.« (I. Moz, 45, 28.) V resnici smo pravzaprav mi tu bolj v pregnanstvu, kakor v pravi domovini. Toda recimo, da je tukaj naša prava domovina, nam vendar manjka najbolj zaželenja reč: družba Kristusa in svetnikov. Zakaj bi torej ne hrepeneli priti tje, kjer nas čaka največja sreča in blaženost? To je bila tista vzvišena misel, ki je povzročila, da so svetniki od veselja jokali, ko so zvedeli, da jim je umreti. Goreče torej prosimo Boga in svetnike božje, da bi tudi nam dodelil milost tako lahke in vesele smrti. Amen.

Po Faber, Conciones, XIV. — P. A.

Spomin vseh vernih duš.

Zakaj se vesele verne duše današnjega dne.

Sveta in dobra je misel, moliti za mrtve, da bi bili grehov rešeni.
Knjiga Mak.

Dnevi Gospodovi in prazniki v letu so si večinoma podobni. Dopoldne gremo k sv. maši, popoldne k službi božji, odpočijemo se od dela in truda, beremo kaj pobožnega in razvedrilnega in praznik mine. Podobni so si tudi v tem, da so bolj ali manj veseli in z veselim srcem jih obhajamo tudi mi. Toda

en praznik je izvzet in ni podoben drugim in to je praznik vseh svetnikov. Dopoldne vse veselo, slovesna sv. maša in tudi še popoldne do blagoslova, a potem se vse obrne — barva črna, žalostno se oglase zvonovi, ljudje iz cerkve ne gredo domov, ampak hite na pokopališče. Zakaj vse to? Ker se obhaja spomin vernih duš, spomin naših dragih rajnih, ki so nas zapustili in šli v večnost ter padli tam v roke božje pravice. O kako te duše vsako leto komaj čakajo dneva, ki se imenuje spomin vseh vernih duš. Zakaj? 1. Ker veliko trpijo in 2. ker jim mi to trpljenje lahko olajšamo. In ravno to dvojje, predragi kristjani, premišljujmo sedaj v imenu Jezusovem.

I. Duše v vicah, trpeče duše v vicah... Kaj pa so vice? Katekizem pravi, da so vice kraj, kjer duše trpe časne kazni za grehe, za katere v življenju še niso zadostile. Sv. Cerkev torej uči, da so poleg nebes in pekla tudi še vice. Sv. pismo razločno pravi: »Sveta in dobra je misel moliti za mrtve, da bi bili grehov rešeni.« Iz tega sledi, da imajo nekateri rajni še nekaj na sebi, kar jih teži, za kar morajo božji pravici še zadostiti. V nebesih ne morejo biti, ker v nebesa ne more priti nič nečistega. V peklu tudi niso, ker od tam ni več rešenja. Torej mora za rajne biti še tretji kraj, kjer morejo zadobiti odpuščenje in rešitev časnih kazni, in ta kraj so vice. — Jezus Kristus govori tudi o ječi, v katero Sodnik človeka obsodi, in pravi: »Resnično ti povem, ne pojdeš od ondod, dokler ne plačaš zadnjega vinarja.« Torej je na onem svetu ječa, v kateri ostane duša, dokler ne odsluži svojega dolga in svojih kazni. Kadar je pa vse odslužila, kar je bila na dolgu, do zadnjega vinarja, potem šele izide iz ječe in je konec njenih kazni; in ta ječa so vice. Zato pridejo v vice duše tistih, ki so sicer umrli v milosti božji, pa morajo za svoje grehe trpeti še časne kazni. Kaj pa trpe duše v vicah? Duše v vicah trpe a) neizmerno žalost, ker še ne morejo gledati Boga, po katerem tako željno hrepene; b) še razne druge muke, katere jim je prisodila božja pravičnost.

Duše v vicah so ločene od Boga. Mislimo si dušo v večnosti. Ona je iz rok božjih, vdihnjena od Boga. V večnosti je telo več ne ovira in tako še bolj spoznava Boga, večno dobroto in lepoto, kakor ga je mogla spoznati na tem svetu, zato ga tudi tembolj ljubi in neizrečeno hrepni Boga videti. Toda pahnjena je od njega, naj se prej očisti, da bo vredna njega gledati. Zavaljo tega jo obhaja neizmerna žalost. Žaluje kakor otrok, ki po dolgem potovanju hoče objeti svojega očeta, a ga ta pahne od sebe. Žaluje kakor nevesta, ki bi se rada poročila s kraljevim sinom, a mora vsled madeža na sebi izpred njegovega obličja. In v tej žalosti kličejo duše iz vic: O kdaj bo konec te ločitve!

Hrepenimo kakor žejen jelen po studencu, po tebi, o Bog. Kdaj bomo prišle in se prikazale pred božjim obličjem?

Duše v vicah trpe tudi še druge muke, katere jim je prisodila božja pravičnost. Kako velike so te muke? Tako, da se vse trpljenje tega sveta ne da z njimi primerjati. Sv. Avgustin pravi, da en trenutek trpljenja v vicah je hujši kakor muke sv. Lavrencija, ki so ga živega pekli na ognjenem ražnju. Muke so primerne temu, s čimur se je kdo pregrešil na zemlji, in trpe posamezni udje, kakor so bili krivi greha. V življenju sv. Brigite beremo, da se jej je prikazala deklica, ki je v tem življenju lahkomišljeno živela in jej je tožila: »Bog me je pekla rešil, ker sem se pred smrtjo skesano spovedala, a obsojena sem v strašno trpljenje v vicah. Mojo glavo, ki je ljubila nečimernost, prešinja zunaj in znotraj strašna vročina, roke, poprej z lepoticjem obdane, so zvezane s težkimi verigami, po nogah me za kazen, da sem jih rabila za ples, pikajo strupeni gadi.« — Umrta je neka redovnica, ki je sicer jako pobožno živela. V prikazni je povedala: »Pomačaj mi, sestra, pomačaj. O ko bi poznala moč in besnost hudobnih duhov, ki nas skušajo ob smrtni uri, ki nas spremljajo pred sodbo, ko bi ti vedela, kako strog je pravični Sodnik, kako čisti moramo biti, da smo vredni nebeške kronel! Prosi za me, moli, moli in delaj zame pokoro!« — Tam trpe svojo kazen tisti, ki so bili mlačni pri molitvi, površni pri prejetanju sv. zakramentov, prevzetni in ošabni in častihlepn. Tudi pobožne duše so omadeževane in vendar — najmanjši madež mora biti izbrisan. Za male prestopke, ki jih niso obžalovale, trpe strašno in dolgo, trpe tako, da se jim trenutki zde cela leta, ure cela stoletja. Rajše bi trpele na zemlji najhujše bolezni in muke celo življenje, kakor bile obsojene v tako strašen kraj.

In kar je najhujše, je to, da si same ne morejo prav nič pomagati. Storiti ne morejo ničesar, kar bi njih neizmerne bolečine količkaj polajšalo. Na zemlji tukaj je drugače. Če je človek še tako velik hudobnež, s pomočjo božjo se poboljša, dela pokoro, moli in zopet je vse dobro. Da, zasluži si že na tem svetu lahko nebeško veselje, ker vsa dobra dela, opravljena v stanu milosti božje, so zaslužna za nebesa. Toda na onem svetu je drugače. Če duše v vicah še toliko zdihujejo k Bogu in molijo — zastonj, sebi ne morejo pomagati. Tam ni kraj zasluženja, tam je kraj pravice. Pa se spomnijo nazaj na oni čas, ko so še živele na zemlji. O ko bi prišle nazaj v to življenje, kako bi se pokorile, kako pobožno bi molile, kako rade bi zahajale v cerkev in k sv. zakramentu, Kako bi porabile čas, ki ga mi tako lahkomišljeno zapravljamo, kako bi vse storile, da bi si vsaj mali del svojih bolečin olajšale — pa je prepozno, oh prepozno! Ker si torej same ne morejo pomagati, navezane so popolnoma na pomoč drugih — svojih sorodnikov, prijateljev, znancev; toda, žalibog, da so dostikrat tudi od teh zapuščene.

Biti brez pomoči drugih, to je za verne duše tudi velika muka. Sv. Cerkev priporoča in opominja vernike, naj se spominjajo v molitvi svojih rajnih. Vsak večer se po Avemariji oglasi mali zvon za duše v vicah. A kako se nekateri malo zmenijo za to! In če molijo, kako molijo! Koliko je v letu dni, ko se marsikdo niti ne spomni ne na svoje rajne, na sorodnike, otroci ne na svoje starše in starši ne na lastne otroke. Koliko je na onem svetu nesrečnih duš, ki bridko tožijo, da so od vseh zapuščene in pozabljene, tudi od svojih najdražjih na zemlji, kakor oni evangelijski bolnik v ovčji kapeli v Jeruzalemu, ki je po-tožil Kristusu: »Gospod, nimam ga človeka, ki bi mi pomagal.« Koliko staršev medli v grozni ječi vic. Nehvaležni otroci so jih pozabili. Ob njih smrti so jim sveto obljubili, moliti za nje, skrbeti jim za sv. maše. Komaj je bilo truplo pokopano, pa je že vse pozabljeno. Zgodi se, da se pobaha sin s hišo, z vsem pre-skrbljeno. Zapustili so mu jo rajni oče. Toda, ljubi sin, kakšno stanovanje pa imajo sedaj tvoj oče! Mogoče da morajo uprav zaradi tebe, zaradi tvoje nepokorščine največ trpeti. Ti sediš pri polni mizi in uživaš to, kar so tvoj rajni oče s težavo si pridobili, ali Bog ve, kakšen glad in žejo trpijo zavaljo tebe tvoj rajni oče. Marsikatera hči se šopiri in postavlja bogato opravljena z obleko svoje rajne matere. Mati pa je pozabljena in se zviija v plamenih strašnega ognja. Ravno tako se zgodi, da starši pozabijo na umrle otroke, kakor sem bral o neki materi, kateri je Bog vzel k sebi edinega sinka. Jokala je neprestano; a njen jok ni pomagal umrlemu otroku prav nič. Da, njena žalost je bila tolika, da je pozabila pomagati rajnemu sinu z molitvami in dobrimi deli. Bog je pripustil, da je videla v spanju veliko število mladeničev lepo opravljenih, ki so se bližali svetemu mestu. Zadnji v vrsti je bil njen sinko, pa se je komaj pomikal naprej, ker je bilo njegovo oblačilo vse premočeno. Vsa iz sebe zakliče mati: »Otrok moj prisrčni, zakaj si pa ti zadnji?« In deček odgovori: »Oh, ljuba mati moja, zadnji sem, ker moram še trpeti, ker ste mi vi vse dovolili in me niste strahovali in mi tudi sedaj ne pomagajte. Namesto da bi zame molili pa jokate. Poglejte moje oblačilo, vse je premočeno od vaših solz.«

II. Predragi kristjani, dejal sem v začetku, da duše na onem svetu pričakujejo naše pomoči in da jim mi lahko pomagamo. Kjer je sila največja, tam je dolžnost pomagati tudi toliko večja. Saj se človek na zemlji usmili lačnega, potrebnega, bolnega, toda, ako pogledamo na verne duše, vidimo, da tu ni samo lačne nasititi, nage obleči, bolnike ozdraviti, temveč tu se pravi nesrečne rešiti iz brezdnega vseh bolečin. Kako pa naj jim pomagamo? Obrnimo se v prvi vrsti do ljubega Jezusa s tem, da pristopimo k mizi božji in prejmemo sv. obhajilo, katero darujmo dušam v vicah. O predragi v Kristusu, kadar prejmete sv. obhajilo, zdihnite: »Ljubi Jezus, ki si sedaj pri meni, ti si sodil mojo drago rajno mater, mojega ljubega

očeta, moje rajne sorodnike in prijatelje, reši jih sedaj po svoji rešnji krvi, ki je pričujoča v tem presvetem zakramentu.« Pomagajmo jim z daritvijo sv. maše, naredimo namen, pričujoči biti pri sv. maši za duše v vicah, zlasti za one, ki so nam najdražje. Obrnimo se tudi do Marije. Ona je kraljica mučencev; kje pa so večje muke kakor v vicah? Ona je pomočnica kristjanov, tudi tistih, ki trpe v trpljenju vic. Ona je ljubezniva mati tudi trpečih duš na onem svetu. Da, obrnimo se do Marije zlasti z ono molitvijo, katera je njej nad vse ljuba in draga, namreč s sv. rožnim vencem. O sv. Dominiku se bere, da je videl v prikazni osebo, ki mu je rekla, da je poslana iz vic, naj on, ki je s sv. rožnim vencem zatrl nevero in razuzdanost, razširja to molitev za duše v vicah, ker jim ta molitev trpljenje silno olajša. — Storimo pa tudi za verne mrtve, kolikor nam je mogoče, z dobrimi deli, zlasti z milošnjo in odpustki. Jezus Kristus sam pravi: »Blagor usmiljenim, ker bodo dosegli usmiljenje.« Kdo je bolj vreden usmiljenja, kakor duše v vicah? Kdo je bolj zapuščen od Boga, kdo trpi hujše muke? Kdo so tisti, ki si sami ne morejo pomagati, ki so zapuščeni od drugih? To so duše v vicah. Blagor nam, ako jim usmiljenega srca pomagamo, dosegli bomo zato božje neskončno usmiljenje, čaka nas zato večno plačilo v nebesih. Amen.

Jak. Ogrizek.

Štiriindvajseta nedelja po binkoštih. Zahvalna nedelja.¹

Kaj nas uči pšenični klas.

Govori Izraelovim otrokom in jim reci: Ko boste prišli v deželo, katero vam bom dal, in boste poželi žito, prinesite snope klasov, prvine svoje žetve, Gospodu v dar.

III. Moz. 23, 10.

»Govori . . . (ut supra). S temi besedami je Bog po Mozesu ukazal izraelskemu ljudstvu, vsako leto Bogu darove prinesiti, se mu zahvaliti za pridelke zemlje. Posnemaje to navado stare zaveze, odločuje tudi sv. katoliška Cerkev vsako leto ob pozni jeseni, ko so poljski pridelki že pospravljeni, posebno nedeljo, ob kateri naj bi se ljubemu Bogu dostojno zahvalili za rodovitnost polja, za vse pridelke zemlje. Danes nam kliče sv. Cerkev z besedami psalmista: »Hvalite Gospoda, ker on je dober in vekomaj traja usmiljenje njegovo.« — Ali o kom naj danes

¹ V ljubljanski škofiji.

govorimo, s kom naj se hvaležne skazemo svojemu Bogu? — Precej vas je tukaj takih, ki sami niste želi in snopovja vozili domov — ali vendar vsi poznate žito, vsi ste že kdaj imeli v roki lepi pšenični klas. — Ostanimo tedaj pri tej, vam vsem znani reči. Vzemimo danes bilko žita s klasom vred v roko in pomislimo, kaj nam pšenični klas govori. Bog nam po žitni rastlini mnogo lepega govori, ker pšenični klas nas uči imenitnih resnic in imenitnih čednosti: 1. glede na Boga; 2. glede na ljudi.

I. Kdo bi ne poznal imenitne žitne rastline, ki na visoki ravni bilki nosi bogati zlati klas! In to žito nam oznanjuje tri imenitne resnice; namreč 1. vsemogočnost božjo, 2. modrost božjo in 3. dobrotljivost božjo.

1. Vsemogočnost božjo nam oznanjuje žitni klas že s svojim začetkom, s svojim malim, slabim kalom.

a) Jeseni gre kmetovalec na svojo njivo, jo razorje in po nji poseje žitnega semena. In kako majhno in tenko je to zrnce, ki ga pogrezne v temno brazdo in ga zasuje s črno zemljo. In glej! iz malega zrnca vstvari vsemogočnost božja lepo žitno rastlino z bogatim klasom.

b) Vsemogočnost božjo oznanjuje nam tudi življenje malega žitnega zrnca. V temno zemljo si ga zagrebel in mrtvo in nepremakljivo je bilo videti ko si ga spustil iz roke. Pa glej! Čez nekaj dni se je začelo gibati, se jelo napenjati, počilo je in mali drobn kalček je pogledal iz zrnca — in kako se je začel stegovati blede kalček, navzdol je zasadil korenine v zemljo, nakvišku pa je bodel in vrtal in brazdo privzdigoval tako dolgo, da je prikukal na beli dan. In ko ga je mlado spomladansko solnce začelo obsevati, kako je šibka žitna rastlinica prihajala višje in višje, močnejša in močnejša — in klas je naredila in cvetla je in čez par tednov se je lepi polni zlati klas zibal v solncu!

Ali ni to čudež božje vsemogočnosti? Ali nam ne kliče rastlina: čudovit in mogočen je Bog v svojih delih! Ali pa mar to ni čudež božje vsemogočnosti? Kdo pa je oživel mrtvo trdo zrnce, kdo mu je kazal pot do belega dne, kdo nabiral peresce na peresce, kdo mu posadil zeleni klas vrh bilke in ga napolnil z lepim žitom? Je mar človeška roka to storila? Mnogo si izmisli in premore bistri človekov um, ali vsi modrijani skupaj in vsi umetniki z vsemi svojimi bistroumnostmi ne spravijo skupaj žitne bilke. Žitni klas je delo onega Gospoda, ki z enim migljajem stvari svetove ali jih razruši.

2. Žito pa tudi glasno oznanjuje neskončno modrost božjo. Le oglejmo si pšenično rastlinico od koreninice do klasa. Rahli tanki kalček tiči sredi zrnca. Kako dobro in varno je zavil in zaprt v trdem zrnecu, da se ne odlomi, da

ga ne poškoduje nobena stvar, in ko bilka predere zemljo in pogleda na beli dan, brž počí in dve rahli peresci se pokažeta, ki kvišku štrlita kakor mali žlebiček. Zakaj? Da v se lovita mlado roso in rahli dežek in tako dobivata novih moči, nove hrane. In stebliček, kako se kvišku dviguje, kako visoka in tanka je bilka in na več krajih ima trdna kolenca, ovita z listkom. Čemu vse to? Visoko zraste bilka, da po tleh lazeče živali do klasa ne morejo, in tanka je, da jih na malem prostoru veliko skupaj more rasti in tako človeku doraste obilnejša setev. In kolenca ima steblo, da se v vetru ne zlomi, da trdnjše stoji, da laže nosi težki klas. In zrnice ne leži golo v klasu, lepo zavito je, da še mlademu vihar, mokrota in hudo solnce ne škoduje in da ne izpade, ko dozori.

Glejte modrost božjo, ki se kaže v rahli žitni rastlini, poglej jo, kakor jo hočeš, vsi njeni posamezni deli oznanjujejo modrost nebeškega Očeta — vsa polja, vse njive so polne del njegovih umnih rok!

3. Ali tudi veliko dobroto božjo oznanjuje žitni klas. Od korenine do vrha kaže dobrotljivost njegovo. Kakor je žitna bilka kaj preprosta stvar videti in navadna, je vendar velika dobrota nebeška. Žito nam daje slamo, za toliko reči potrebno. Kako težko bi jo pogrešali, da bi je ljudje ne imeli. In iz lepih gladkih rumenih žitovih bilk koliko koristnega ali lepega se plete in nareja! In kako neprecenljiva dobrota božja je pa šele žitno zrnice. Daje nam ljubega kruha vsem, starim in mladim, imenitnim in preprostim priljubljeno, zdravo in tečno in redilno jed, kakor že ljubi naš Odrešenik vsem naroča prositi »vsakdanjega kruha«. — In da bi vsa zemlja dovolj imela tega živeža, pa Oče nebeški leto za letom dela čudež na naših njivah, ker kruhe pomnožuje, kakor Jezus nekda v puščavi — in blagoslovi vsejano zrnica, da jih iz vsakega mnogo priraste.

Zares, dober je naš Gospod in vse je modro ustvaril — kako po slabi žitovi rastlini skrbi za naše potrebe — kako lepo nam tudi po žitnem klasu oznanjuje vsemogočnost, modrost in dobroto svojo!

II. Kakor nas žitni klas uči lepih resnic glede Boga, tako nam tudi glasno oznanjuje tri imenitne verske resnice glede nas ljudi.

1. a) Kako lepo nam žitna rastlina pred oči stavi cilj ali namen človekov. Čemu je Bog človeka ustvaril, čemu ga postavil na zemljo, kak namen mu je dal? Glej žito na njivi. V zemlji sicer stoji, zemlje se drži, pa kvišku in le kvišku proti nebu vzdiguje svojo glavo, se ne steguje ne na desno, ne na levo, le proti nebu skuša in v svetlih žarkih solnca se ziblje. Kako lepo te ta mala rasteča žitova bilka uči, da tudi ti sicer živiš na zemlji, s svojim telesom si navezan na zemljo, ali tvoj duh, tvoje srce se pa ne sme vkopati v zemljo, ne zariti se v pozemeljsko, ampak iskati mora, kar je v nebesih, ne kar je na

zemlji. Svoje srce, svoje misli moraš k Bogu povzdigovati, k Bogu hrepeneti, za katerega si ustvarjen — in prizadevati se ti je, da vedno v milih žarkih milosti božje živiš.

b) Pa tudi negotovost smrti nam oznanjuje žitni klas. Kako lepo se ziblje v vetriču zlato klasje — pa doma že brusi svoj ostri srp ženjica in pride in poreže žito, bilka ne vé, ali danes, ali jutri. Koliko še mladih in čvrstih rastlinic pa prej že polomi silni veter, drugih dokaj tudi potepta hudobna noga človekova ali jih razgrizejo živalski zobje — in klas je ob življenje. Glej podobo tvojega življenja. Kakor na polju božjem jih stoji in živi ljudi mnogo mnogo, ali neusmiljena smrtna kosa zdaj enega, zdaj drugega izmed njih poseka ali izruje izmed števil živih — časih prav mlade in čvrste, ki prav nič še niso mislili na mrtvaško koso. Tako ti žitni klas pravi: »Nihče ne vé ne dneva, ne ure.« — »Dan Gospodov pride kakor tat.« Bodi tedaj vedno pripravljen.

c) Tudi naše prihodnje vstajenje nam pred oči stavi žitni klas. V temno hladno zemljo vržeš jeseni žitovo zrnice — tukaj zagrebljeno leži, prhni, trohni in čez njega razgrne zima svoj beli mrtvaški prt. Vse je tiho, vse mirno, vse trdo in mrzlo, brez življenja. Ali zdaj pride pomlad, gorko solnce na nebu prepodi mrtvaški sneženi prt, in glej! iz temnega groba prileze rastlinica žitova. Zrnice je oživel in lepše ko prej pride iz temnega groba. Kako lepa podoba našega vstajenja. Tudi tvoje telo bodo položili v temni, mrzli grob, in strohnelo bo, razpadlo bo, pa ne za zmeraj! Ko bo minula zima posvetnosti, ko bo napočil dan večne spomladi, bo šinilo v tvoje kosti novo življenje, iz groba boš vstal, pred večnega sodnika se boš moral postaviti, da prejmeš večno plačilo, da boš ali kakor lepo dobro žito, dejan v nebeške žitnice, ali pa da boš kot ničvredna prazna smet vržen v večno peč. »Pride ura, ko bodo vsi, ki v grobih spé, slišali glas božji, in kateri bodo slišali, bodo vstali.« Živimo tedaj tako, da bomo takrat kot lepo dobro žito shranjeni v nebeške žitnice!

2. Pšenični klas nas pa ne uči samo lepih resnic, on nas uči tudi lepih čednosti.

Više in više raste lepa ravna bilka, ne en dan ne ostane enaka. Vsak dan je višja, vsak dan močnejša, krepkejša. Pa ne da bi samo rastla, zelenela — tudi sad prinaša. Ni prazen njen klas, ampak napolnjen z lepimi zrnici, ki dajo ljudem dobro hrano. — Glej, ljubi kristjan, tako moraš tudi ti rasti, ne samo po telesu, ampak tudi na modrosti in čednosti, pri Bogu in pri ljudeh. Vedno boljši, vedno pobožnejši, svetejši moraš biti. V dušni rasti ni obstanka, kdor ne gre v dobrem naprej proti nebesom, on gre nazaj.

Tudi ni dosti, da si kristjan, da si rojen, krščen, izrejen v sveti veri, ti moraš prinašati tudi sad lepih čednosti. Čemu ti je gluh in prazen klas — takega v žitnice ne spravijo; tako

tudi kristjan v nebesa ne more, ako po veri ne živi, ako sadu dobrih del ne prinaša. »Kakor je telo brez duše mrtvo, tako je duša brez dobrih del mrtva.« — »Dobro tedaj delajmo in ne utrudimo se, zakaj ob svojem času bomo želi, ako se ne utrudimo.«

a) Posebno pa še nas uči pšenični klas p o n i ž n o s t i. Kako majhen je začetek lepega žitnega klasu. Malo zrnice je bilo nekdanj. To nas spominja naše nekdanje nizkote, ko si še kot malo slabo dete ležal v materinem naročju — naj te ošabnosti obvaruje in nagiba k ponižnosti ta spomin. In lepi, zreli žitni klas, poln zlatega zrnja, ne povzdiguje kvišku svoje glave, kot bi hotel drugim klicati: glejte moje bogastvo, glejte mojo polno glavo! Ponižno proti tlom pobeša svojo glavo. Lep nauk za nas, da se ne smemo ošabno ponašati s svojimi prednostmi, ne se čez druge povzdigovati, ne glave kvišku nositi v napuhu, ne bahati se s svojimi prednostmi, s svojimi dobrimi deli, s svojim premoženjem. »Kaj neki imaš, človek, kar bi ne bil prejel; ako si pa prejel, zakaj seносиš, kakor bi ne bil prejel?« — Varujmo se napuha, vadimo se v ponižnosti, ker ona je podlaga vseh čednosti!

b) Tudi tako potrebnega z a t a j e v a n j a s a m e g a s e b e s e u č i m o od žitnega klasu. Zrnice, v zemljo položene, sprhne, takorekoč odmrje, preden lepa rastlina požene iz njega. Tako mora tudi človek odmrjeti, ako hoče pred Bogom zrasti in postati lepa, rodovitna cvetlica. Odmrjeti mora človek grehu, odmrjeti zapeljivemu svetu, zamoriti in zatreti mora strasti, hudo nagnjenje, da ga ne zavleče v hudobijo, v greh, kakor nam kliče sv. apostol Pavel: »Zamorite svoje ude, ki so posvetni, nečistost, nesramnost, hudo poželenje in lakomnost, kar je malikovanje.«

c) Uči nas pšenični klas tudi p r e n a š a n j a k r i ž e v, nadlog in trpljenja. Zrelo klasovje se znosi na pod in z vso silo in močjo mahajo trdi cepci po snopovju in klasju, preden se iz njih izloči lepo zrnje. In zrnje, preden se rabi v jed, preden postane moka, pride med trde kamne, ki zrnice do celega starejo in smlejo. Tudi človeku je mnogokrat dobro in potrebno, da hude stiske, sile in težave pridejo nad njega, preden postane pred Bogom prijetna stvar. Kolikrat je skušan v ognju, preden postane čisto zlato, »ker ni drugega pota do življenja, kot pot križa« (Tom. Kemp.). Voljno tedaj prenašaj, kar Bog v svoji modrosti pošilja nad te, da čist in prijeten postaneš pred njegovimi očmi.

Glejte! Koliko lepih nauk nam daje žitno klasovje, za katerega se danes zahvaljujemo Bogu. Kako živo in glasno nam pšenični klas oznanjuje božjo vsemogočnost, modrost, dobroto, pa tudi naš namen in naš negotovi čas naše smrti, vstajenje in lepe čednosti, v katerih se moramo vaditi. Misli na to pridigo

žitnega klasa, kadar obseješ njivo, kadar greš ob žitnem polju, kadar spravljaš imenitne sadeže. Blagor mu, kdor razume in sliši to pridigo božje modrosti in se po nji ravna! Amen.

† Msgr. Ant. Zupančič.

Petindvajseta nedelja po binkoštih.

O dušni čuječnosti.

Kadar so pa ljudje spali, je prišel njegov sovražnik in je vsejal ljuljke med pšenico in je odšel.

Mat. 13, 15.

Človek potrebuje spanja ravno tako kot jedi ali pijače; spanje vzdržuje in krepi njegove moči. Po kakem težkem delu se človek ne čuti več sposobnega za nobeno stvar; če pa si privoščim par ur počitka, je kakor na novo prerojen in spet čuti veselje in ljubezen do dela.

Vendar četudi je spanje za človeka velika dobrota, pa iz tega še ne sledi, da je tudi vselej. »Vse ima svoj čas,« pravi sv. pismo, »je čas spanja, pa je tudi čas bdenja.« Če krmar na ladji zaspi, mesto da bi pazil, je gotova nesreča. Dà, v spanju se je ljudem pripetila že marsikaka nezgoda. Berimo le sveto pismo! Ko je Sisara spal, je prišla Jahela in mu zabila smrtonosen žebelj v glavo; ko je Samson spal, je vzela Dalila škarje in mu odstrigla lase, ž njimi pa tudi nadčloveško moč; ko je Holofernes spal, je vzela Judita meč in mu odsekala glavo; in ko so ljudje spali, je prišel sovražnik in vsejal ljuljke med pšenico.

Ni tedaj vselej dobro, če človek spi, zlasti če spi ob nepravem času! Toda »zaspati more ne le telo,« pravi sv. Avgušti, »marveč tudi duša.« In če je večkrat nevarnost za telo, kadar spi, je za dušo vselej! In kdaj spi duša? Na to odgovarja isti učenik: »Če ne bdi, ne čuje!«

In o tej čuječnosti, o dušni čuječnosti hočem danes govoriti!

1. Nič ni božji Zveličar bolj in večkrat priporočal kakor ravno čuječnost. »Čujte in molite,« je klical svojim učencem, »da ne pridete v izkušnjo.« »Vaša ledja naj bodo opasana in goreče svetilke v vaših rokah; in bodite podobni hlapcem, ki pričakujejo svojega gospoda« — in ne vedo, kdaj pride. Kakor morajo namreč taki hlapci tudi ponoči biti vedno pripravljeni, da ne preslišijo trkanja svojega gospodarja, tako — hoče reči Jezus — morate biti pripravljeni tudi vi, »ker ne veste ne dneva, ne ure!« Teh besedi pa Kristus ni govoril le svojim učencem, marveč vsem. Saj je namreč dejal: »Kar pa pravim vam, pravim

vsem.« Torej pravi tudi nam: »Čujte!« in pomenljivo pristavlja: »Blagor hlapcem, katere najde gospod, kadar pride, še pokoncu!«

Po zgledu Jezusovem so čuječnost priporočali vsem kristjanom tudi apostoli.

Sv. apostol Pavel opominja skoro v vsakem pismu svoje vernike k čuječnosti. »Bratje,« tako piše Rimljanom, »vedite, da je čas, da vstanete iz spanja!« Korinčanom kliče: »Čujte in stojte trdni v veri,« in Tesaloničanom: »Ne spite, kakor drugi, ampak čujte in bodite trezni!«

In oni apostol, apostol Peter, ki je vedel iz lastne izkušnje, kam pripelje lahko človeka brezskrbnost, ko je zatajil trikrat, piše v svojem I. pismu: »Čujte in bodite trezni, ker hudič, vaš zopernik, hodi okolu in išče, koga bi požrl« (I. Petr. 5, 8). Glejte, kako pogosto beremo v svetem pismu: »Čujte!«

2. O kom pa pravimo, da čuje?

Čuje, splošno rečeno, ta, ki ima kako blago, ki ga mu je kdo izročil — vedno pred očmi; ki skrbno pazi, da se ne zgodi kaka škoda; ki ga dobro zapira pred sovražniki in brani pred tatovi; ki si ne dovoli nikdar popolnega miru, kake brezskrbnosti. Pastir, ki more s prerokom reči: »Nikdar nisem pustil črede izpred oči; vedno sem hodil za njo; radi nje sem prenašal vročino in mraz; tudi ponoči si nisem privoščil spanja, da ne bi prišla kaka zver med ovce in mi katere raztrgala, tak pastir je skrben, čuječ pastir. Na dve reči treba sedaj gledati: na blago, da ne trpi škode, in na sovražnika, da ne pride blizu.

3. Na kaj pa moramo mi prav posebno paziti? Na to, kar je za nas najdražje, najboljše. Ne na samo čredo, travnike, polja, domove; — ne na zlato, srebro, ampak na to, kar je več vredno nego vse to skupaj, nego cel svet — na neumrjočo dušo. Dà, to je tisti zaklad, ki ga moramo varovati z vso skrbjo; neumrjoča duša, ki človeka povzdiguje nad neumne živali; neumrjoča duša, ki ni iz zemlje, marveč je vdihnjena od zgoraj; neumrjoča duša, radi katere je Sin božji prelił svojo kri, da bi jo odrešil in večno zveličal. — Dà, to je tvoj zaklad, zakaj dušo imaš samo eno!

Sv. pismo pravi: »Kaj pomaga človeku, če ves svet pridobi, na svoji duši pa škodo trpi.« Tako treba, da tudi mi. Vprašajmo se vselej, če kdo kaj od nas zahteva: »Ali ne bo radi tega trpela kaj moja neumrjoča duša?« Vprašajmo se vselej, kadar gremo v kako družino: »Ali ni morda kaka nevarnost za mojo dušo?« — Sploh: kjerkoli smo, mislimo: »Ali trpi moja edina neumrjoča duša kaj radi tega?«

4. Da bo naša čuječnost res popolna, pa moramo skrbno paziti tudi na sovražnika, ki preži na našo dušo. In vsem je znano, kateri so ti najhujši sovražniki! To je 1. meso, t. j. srce s hudim nagnjenjem in poželenjem; 2. svet s svojimi zapeljivostmi, slabimi zgledi in nauki; 3. hudobni duh, ki je z zvijačo ogoljufal prvega človeka, ki je upal celo izkušati

Sinu božjega; hudobni duh, ki je prav tisti sovražnik, o katerem govori današnji sv. evangelij, da je med tem, ko so ljudje spali, prišel in vsejal plevel med pšenico.

Velikega sovražnika neumrjoče duše ima človek v s v o - j e m m e s u, ta sovražnik nas spremlja povsod od rojstva do groba, ne samo na krajih, kjer se ne moli, ampak ga tudi ni kraja, ki bi bil tako svet, da bi si ne upal z nami. »Meso poželi zoper duha,« pravi sv. Pavel. Telo hoče vse drugo, kar hoče duša. Telo hoče samo utešiti svoje nagnjenje, poželenje; o samozatajevanju, zmernosti, delu noče nič vedeti. — Zlasti pa moramo paziti na dvojna vrata, ki vodijo v naše srce: na svoje oči in ušesa. Na oči, skozi katera se, kakor pravi pregovor, prikrade tat kakor skozi okna in vzame nedolžnost srca. Na ušesa; poslušanje nesramnega govorjenja zamori nedolžnost; poslušanje brezverskih pogovorov spodkoplje vero; prilizovanje uniči ponižnost, razvname napuh.

Drugi sovražnik naše duše je s v e t. Ne dá se tajiti, da je svet hudoben, da misli, hoče, dela rajši to, kar je zoper božjo postavo. Pri tem pa ni zadovoljen z malim številom, marveč izkuša vsak dan pridobiti novih prijateljev, zapeljati še tisto malo število, ki je ostalo doslej stanovitno. In resnične so besede Zveličarjeve: »Otroci teme so v svoji vrsti modrejši nego otroci luči.« Kako znajo vselej izbrati pravi kraj, pravi čas, da pridejo do namena. »Kadar so ljudje spali,« pravi sveto pismo. Kako znajo prikriti svoje pasti, dà, še več, otroci tega sveta se preoblečejo celo v otroke luči, se delajo pobožne, poštene, samo da v resnici pobožnega pridobe in vjamejo. »Ne ravnajte se po svetu,« opominja sv. Pavel, zakaj svet sodi napačno. Svet ima greh nečistosti za malo človeško slabost; v očeh sveta je ponižnost — hinavščina; če kdo odpusti sovražniku, pravijo, da drži premalo nase; post, pritrgovanje, to je pa neumnost. Prav ima torej sv. Pavel; zakaj sodil nas ne bo svet, sodil nas bo Sin božji, ki je dejal sam: »Ne bojte se tistega, ki more telo umoriti...« (Mat. 10, 28.)

Tretji sovražnik je h u d o b n i d u h. Zvijača, prekanjenost, to je njegova mreža, s katero lovi človeške duše. Že v I. Mozesovi knjigi beremo o hudobnem duhu besede: »Med vsemi živalmi na zemlji je bila kača najbolj prekanjena.« Ne s silo, ampak z zvijačo je premotil naše prve stárše, in prav lepo opisuje to sv. Francíšek Saleski, ko pravi: »Hudobni duh po- veže najprej človeka z nitjo!«

Predragi! »Kdor hodi po napeti vrvi,« pravi sv. Krizostom, »ta ni lahko mišljen, raztresen; ne gleda brezskrbno na levo in desno, ampak skrbno pazi, kam bo postavil nogo!« Pot proti nebesom je pot po napeti vrvi, nevarna, ozka pot. In kje je čuječnost bolj potrebna nego tu, ko je naša edina neumrjoča duša v nevarnosti da pogine v boju z mesom, svetom in hudobnim duhom? Amen.

Šestindvajseta nedelja po binkoštih.

Sveta vera je vsemu človeštvu neusahljiv vir blagostanja.

Iz malega raste veliko. Če so se sploh kje uresničile navedene besede, potem so se uresničile na kraljestvu božjem na zemlji, na sveti Cerkvi. Njen začetek je bil tako neznamenit, skromen, da neznatnejši sploh ni mogel biti. Neuki apostoli, preprosti Jezusovi učenci, nekaj pobožnih žen in Judov, ki so verovali v Jezusa zaradi dobrot, ki so jih prejeli od njega: to so bili prvi udje Jezusove Cerkve. A še ti niso bili brezpogojno zanesljivi. Priči njihove nezanesljivosti ste Oljiska gora ter Kalvarija. Eden izmed njegovih apostolov ga je izdal, drugi ga je trikrat sramotno zatajil, ostali so pa zbežali.

Po sprejemu Sv. Duha na binkoštni praznik so se pa Jezusovi apostoli in učenci popolnoma izpremenili. Boječi apostoli so se tako osrčili, da so pogumno oznanjevali vero v križanega Jezusa. število vernikov se je nenavadno hitro množilo kljub temu, da se je ves pekel zaklel, uničiti Jezusovo kraljestvo na zemlji. Jezusova vera se je v nekaterih stoletjih razširila po vsem tedaj znanem svetu. In dandanes je ni dežele, katere ne bi obsevala luč sv. evangelija. Na Jezusovi Cerkvi so se torej izpolnile Jezusove besede: »Nebeško kraljestvo je podobno gorčičnemu zrnu, katero je človek vzel in vsejal na svojo njivo.« (Mat. 13, 31.) Kakor zraste iz neznatnega semena mogočno drevo, tako se je maloštevilna družba Jezusovih učencev in učenk tekom časa razmnožila v mnogoštevilno družbo spoznavalcev in spoznavalk Jezusove vere. A Jezusova vera, katere se je oklenilo toliko ljudi, je marsikaj izpremenila na zemlji. A ta izprememba je bila za posamezne ljudi, kakor tudi za ves človeški rod velikega pomena, nedopovedljive vrednosti. Vera Jezusova je za vse človeštvo neusahljiv vir blagostanja. To resnico vam hočem danes dokazati. Ob enem vas pa hočem tudi spodbuditi k stanovitnosti v veri.

1. Kristusova vera je za človeštvo neusahljiv vir blagostanja. Da se bomo prepričali, da je temu res tako, pogledjmo, kako so živeli pogani, neverniki pred Kristusom! V poganskih družinah je bil mož, oče neomejen gospod čez življenje svoje žene in svojih otrok. Delati mož ni maral. Delo se mu je zdelo preponiževalno. Delati so morale žene in sužnji. Možje so hodili le na vojsko in opravljali kako javno službo. Srce nam mora skoraj krvaveti, ako premišljujemo usodo poganske žene. Ona ni bila svojemu možu enakopravna tovarišica v zemeljskem življenju, temveč je bila dekla, sužnja, katero je mož lahko kupil,

prodal, jo za vsako malenkost lahko kaznoval, jo zapodil, dà, celo umoriti jo je smel. Smel je storiti z njo vse, kar mu je bilo drago. Časti, sreče, katero uživa krščanska žena zraven svojega moža, poganska žena ni poznala.

Nad vse žalostno je pa, kar nam poroča zgodovina o nesrečnih sužnjih starega veka. Mogotci in velikaši so ravnali z njimi bolj trdosrčno, ko ravnajo kristjani s svojo živino. Na dolgo in široko bi vam lahko govoril o tem predmetu. Toda čemu? Navesti vam hočem samo par zgodovinskih dogodkov, ki vam bodo dovolj jasno osvetlili žalostno stanje poganskih sužnjev. Pojdimo v duhu v pogansko svetovno mesto Rim! Velikansko mesto s tisoči in tisoči prebivalcev. Sredi mesta stoji velikanska stavba: polukrožno gledišče, amfiteater. Mnogobrojna množica ljudstva hiti v to orjaško poslopje, ki je vsebovalo za 150 tisoč ljudi prostora. Vse sloje vidiš zastopane: od mogočnega rimskega cesarja do zadnjega uradnika. Vsem lahko bereš na obličju, kako težko pričakujejo izrednega prizora. Naenkrat nastane nenavadna tihoča med gledalci. Kaj se je zgodilo? Od ene strani prileti nekaj samo na pol oblečenih sužnjev. Od druge strani pa pridivjajo krvoločni levi, tigri, medvedi. Med zverinami in ubogimi sužnji se vname strašen boj. Zverine obvladajo sužnje, jih razmesarijo, raztrgajo. Temu žalostnemu prizoru sledi kmalu drugi, nič manj žalosten odprvega. Na igrišče, ali bolje na morišče pridrvi na stotine sužnjev, ki se začnejo na dano povelje med seboj boriti, moriti, klati, dokler drug drugega ne pokoljejo. Pri takih krvavih igrah iščejo krvoločni Rimci svoje zabave. Dragi moji, ali je taka posirovelost sploh mogoča, ali je verjetna! Tako daleč zabrede človek, ako tava v temi poganstva, ako mu ne sveti luč božjega razodetja.

Ostanimo še v Rimu! Od druge strani mesta, z bližnjega otoka, slišimo žalostno jokanje, stokanje obnemoglih sužnjev, katere so spravili njihovi brezsrčni gospodarji na samotni otok, da tam pomrjejo lakote, žeje, oslabeledosti. Ko bi se nam ne studilo gledati takih grozovitosti, bi si lahko ogledali še drug oddelek mesta, kjer se enako revnim črvičkom po prahu in blatu zvija na stotine otročičev, katere so brezsrčni starši zavrgli in izpostavili. Take in enake grozovitosti so se dogajale pred Kristusom po poganskem Rimu.

Toda še večjo podivjanost človeštva, kot suženjstvo, je razodevalo malikovalstvo. Solnce, luna, zvezde, ostudne živali so častili ljudje po božje. Je li to mogoče, bo ta ali oni izmed vas vprašal. Predragi! Brez svete vere je vse to mogoče. Brez svete vere je mogoče še kaj hujšega. Pogani so si delali lesene in kamnene podobe ter jim izkazovali božjo čast. Delu svojih rok so pogani pripisovali večjo moč in popolnost nego sebi. Še več. Še celo svoje strasti in grešne navade so pogani oboževali. In kaj so darovali pogani svojim malikom? Razen živali in poljskih pridelkov so darovali tudi ljudi svojim malikom. Koliko

človeške krvi se je prelilo in darovalo malikom! Kako žalostno je torej bilo na svetu pred prihodom Kristusovim!

Ni torej čudno, da so ljudje, pri katerih se je še ohranilo upanje v prihodnjega Mesijo, tako težko pričakovali Rešitelja sveta, da so nebo in zemljo prosili in rotili, da naj jim ga vendar enkrat pošlje. Ko so se dopolnili časi, prišel je na svet Rešitelj, prišla je na zemljo prava luč, ki je razpršila temo poganstva, ki je zažarela po vsem svetu tako, da razsvetljuje vsako človeško bitje. Kristus je učil svet spoznavati edino pravega Boga, učil je tudi, kako se pravi Bog prav časti. Jezus je učil pravo nesebično krščansko ljubezen do bližnjega. Učil je, da moramo ljubiti vsakogar, prijatelja kakor sovražnika. Priporočal je ljubezen do otrok in skrb zanje, in sam se je nazival prijatelja otrok, rekoč: »Pustite otročiče in nikar jim ne branite k meni priti; zakaj takih je nebeško kraljestvo!« (Mat. 19, 14.) Učil je, da nima nihče pravice nam življenje prikrajšati ali celo ga vzeti. Učil je ponižnost, prostovoljno uboštvo. Priporočal je sveto čistost. Učil je, da je zakon sveta, nerazvezljiva zveza. Priporočal je zmernost, pohlevnost in druge krščanske čednosti.

Kar je učil Odrešenik sveta z besedo, to je tudi potrjeval z zgledom. Svoj nauk je potrjeval s čudeži in ga končno zapečatil s smrtjo na križu. S svojo smrtjo je premagal vse. Po njegovi smrti je dobila zemlja drugačno lice. Vse človeštvo se je preobrazilo. Sramotno suženjstvo je polagoma zginilo s površja omikanega sveta. Delo je zopet zadobilo svojo vrednost; kajti sam božji Zveličar ga je posvetil. Ženi je vrnil Kristus njeno čast in dostojanstvo. Žena je postala po Kristusu možu enakopravna tovarišica. Otroci so po nauku Jezusove vere dar božji, za katere je treba skrbeti, katere je treba v krščanskem duhu vzgojiti. Brezmejno sovraštvo do bližnjika se je začelo umikati pravi krščanski ljubezni. Napuh se je začel umikati ponižnosti, nečistost čistosti, pregreha čednosti. Najlepše, poprej neznane čednosti so začele kliti, brsteti, se razcvitati in roditi obilen sad. Tako je bilo pri prvih kristjanih in tako je še dandanes, kjer bivajo vzorni kristjani. Kjerkoli bivajo zgledni kristjani, tam se tudi dandanes razširja vonj krščanskih čednosti. Kjerkoli živijo ljudje po veri Jezusovi, tam se še dandanes uresničujejo besede psalmistove: »Glej, kako dobro in prijetno je, ako bratje skupaj prebivajo!« (Ps. 132, 1.) Da, ljubezen, katere nas je učil Jezus z besedo in zgledom, je delala čudeže in jih še zmirom dela. Poglejte, dragi moji, raznovrstne šole, v katerih se v krščanskem duhu vzgaja mladina, ki se je pred Kristusom tako zanemarjala! Poglejte mnogobrojne sirotišnice, bolnišnice in podobne zavode, katerih namen je, lajšati človeško gorje! Povejte mi, kdo je njihov pravi začetnik. Ljubezen, katere nas je učil Kristus, jih je ustvarila. Iz ljubezni do Jezusa in bednega človeštva so darovale in še vedno darujejo krščanske device svoje srce, svoje dušne in telesne moči bednim, zapuščenim. Pod

vplivom krščanstva, Kristusove vere se je izpremenilo obličje zemlje. Sveta vera je torej neusahljivi vir blagostanja.

2. Bodimo torej zvesti Kristusu in njegovi sveti veri, bodimo ji zvesti do zadnjega zdihljeja. Na svetu so ljudje, in žal tudi po naši slovenski domovini jih je veliko, ki hočejo na vsak način uničiti Kristusovo kraljestvo na zemlji. Sedaj napadajo razne cerkvene naprave, sedaj blatijo, sramotijo cerkvene služabnike, sedaj kršijo sv. Cerkvi to, sedaj zopet kako drugo pravico. Kam bi prišli, ako bi se nasprotnikom sv. Cerkve posrečilo izvesti svoje načrte? Prišli bi tja, kjer so bili pogani. Prišli bi do tega, da bi smeli bogatini delati z reveži, kar bi hoteli; prišli bi do tega, da bi smel mož početi z ženo, kar bi se mu zljubilo. Ponižali bi se na ono stopnjo neomike, na kateri so azijski in afrikanški divjaki, ki se v svojem življenju le malo razlikujejo od neumne živine. Zato rečem, dragi moji, ne odstopimo od Jezusove vere, od njegovega božjega nauka niti za las! Vse, kar je v zvezi s svefo vero, nam bodi drago, sveto!

Nihče ne more prešteti vseh onih, ki so edinole v sveti veri našli tolažbo in pomoč v dnevih bridkosti. So trenutki v človeškem življenju, v katerih nam tudi ves svet ne more pomagati. Edini vir tolažbe je v takih trenutkih sveta vera. Človeški rod dandanes boleha za nevarnimi ranami, ki mu pretijo z žalostnim poginom. Za te nevarne rane nudi le sveta vera človeštvu hladilnega leka.

Okoli l. 1830. je prestopil protestant Janez Danijel Stub h katoliški veri in se je s tem prostovoljno odpovedal lepi prihodnosti. Ali je on kedaj v življenju obžaloval ta korak? Ne. On sam pripoveduje: »Za časno imetje in blagostanje, kateremu sem se moral odpovedati s svojim prestopom v katoliško Cerkve, me je več kot dovolj odškodovala mirna vest in pa obilnost zveličavnih sredstev sv. katoliške vere, Zadobil sem popoln mir in zadovoljnost. Nikdar ne bom pozabil srčne radosti in sladkosti, ki me je prevevala, ko sem se prvič spovedal svojih grehov, prvič prejel sv. odvezo in sv. obhajilo. To je bila zame nebeška svečanost. Temu dnevu nebeške radosti je sledilo več podobnih.«

Napoleon I. je bil mogočen in slaven cesar. Bil je dalje časa strah vse Evrope. Pa zvezda njegove sreče je zatonila, njegova slava je obledela. Njegovi sovražniki so ga premagali, vjeli in odpeljali na samotni otok Sv. Helene. Na tem otoku je živel šest let. Huda bridkost je razjedala Napoleonu v njegovem pregnanstvu njegovo častihlepno srce. Kaj ga je tolažilo, da ni obupal? Sv. vera ga je tolažila in obvarovala obupnosti.

Vera Jezusova je že veliko ljudi v bridkosti obvarovala najhujšega, veliko jih je potolažila, ko jih je zapustil ves svet. Sv. vera ima tudi za naše rane zdravilna sredstva, tudi za našo potrtnost in obupnost ima tolažbo, tudi za nas ima pomoč.

Da pa bodemo res deležni tega blagodejnega blagoslova, bomo zmirom in povsod zvesti sinovi sv. katoliške Cerkve, bomo zgledni katoliški kristjani! Amen.

P. Dionizij Dušej.

Poslednja nedelja po binkoštih.

O sodbi.

Mi vsi se moramo pokazati pred sodnim stolom Kristusovim, da prejme sleherni v svojem telesu, kakor je storil, dobro ali hudo.

2. Kor. 5, 10.

Judovski zgodovinar Flavij Jožef je bil priča obleganja in razdejanja mesta Jeruzalema; pisal je knjigo o tem, v kateri navaja tudi mnogo dogodkov, ki so jih Judje po pravici imeli za slaba znamenja pred vojsko. Med drugim pripoveduje o nekem priprostem možu, ki je sedem let in pet mesecev pred razdejanjem Jeruzalema prišel v mesto ter dan na dan po ulicah klical: »Gorje mestu, gorje prebivalcem!« Sprva so ljudje osupnjeni poslušali njegov klic. Nekateri so ga imeli za preroka, drugi za norca. Zaprli so ga, topli ga, zapodili ga z mesta; pa prišel je zopet nazaj, ne meneč se za nikogar in ničesar, ampak vedno kliče: »Gorje mestu, gorje prebivalcem!« Sedem let in pet mesecev ni nehal s tem klicem. Ko so Rimljani res oblegali mesto, je ta mož še z večjo neumornostjo klical svoj: »Gorje mestu, gorje prebivalcem!« Nekoč je po mestnem zidovju vpricho sovražnikov ponavljal ta klic, takrat pa je tudi pristavil: »Gorje tudi meni,« nato se je od rimske puščice zadet zvrnil raz zid.

Tega moža je Bog sam poslal kot poslanca in opominjevalca, da se bliža čas sodbe nad Jeruzalemom, ki jo je križani njihov Zveličar napovedal obenem kot predpodobo sodbe nad vsem svetom.

Kaj pravite, je-li Bog ni tudi nam dal takega napovedovalca sodbe? Napovedovalca, ki nam vedno, posebno pa današnje nedeljo kliče v spomin sodbo in njeno gorje? Kdo je ta napovedovalec? Katoliška Cerkva, ki nam vsako leto ob sklepu cerkvenega leta da brati evangelij o razdejanju Jeruzalema, predpodobi razdejanja sveta ob koncu dni pred vesoljno, poslednjo sodbo. Namen božji z onim možem, ki je Jeruzalemu klical gorje, je bil opomin k pokori; isti namen ima tudi Bog sedaj, ko nam po katoliški Cerkvi da brati evangelij o poslednji sodbi.

Bodi nam torej današnji evangelij in moj govor opomin k pokori.

Mnogo je vzrokov, vsled katerih zdrava pamet tirja vesoljno sodbo. Naj jih le nekaj navedem: od sveta nepripoznani in žaljeni Bog; od sveta zatajeni in zaničevani Kristus; od sveta zasramovana in teptana Cerkev; od sveta omadeževana in oskrunjena krepost in nedolžnost; od sveta nekaznovana, dostikrat celo poplačana in odlikovana strast in hudobija; od sveta dostikrat pozabljena pravičnost. Pravičnost božja bi nehala biti pravičnost, ako ne bi tirjala zadoščenja. Bog torej mora dobiti enkrat zadoščenje; dobil ga bo ob vesoljni sodbi, ki je potem takem neobhodno potrebna.

Pa pustimo vzroke pameti, ki tirjajo vesoljno sodbo in poglejmo, kaj nam božje razodenje pravi o njej.

Kristjanu zadosti jasno je sporočilo sv. pisma o poslednji sodbi. Ne pove nam sicer časa, pač pa okoliščine, ki so: razdejanje sveta, vstajenje mrtvih, ločitev dobrih od slabih, razodetje vsega, kar bo pravičnim v čast, krivičnim v sramoto, sodni sklep in izvršitev obsodbe.

1. Mislimo si, predragi, da je tek časa končan, sklenjena vrsta človeških rodov, da bije svetu prva ura zadnjega dne, o katerem pravi sv. pismo: »Prišel bo dan Gospodov . . . , ob katerem bo nebo z velikim pokanjem prešlo, elementi se bodo od vročine raztopili in zemlja in stvari, ki so na njej, bodo zgorele.« (II. Petr. 3, 10.) »Solnce bo otemnelo in luna ne bo dajala svoje svetlobe in zvezde bodo padale z neba, in moči nebeske se bodo gibale.« (Mat. 24, 29.) Prišel bo tedaj ta Gospodov dan.

Zakaj pa imenuje sv. pismo ta dan Gospodov dan? Je-li niso vsi dnevi Gospodovi? Biti bi morali, pa niso. Zakaj ljudje sedaj dni ne posvečujejo Gospodu, ampak samim sebi, svoji lakomnosti, prevzetnosti, grehu, strastem, hudiču. Sodnji dan bo šele dan, ki bo izključno posvečen le Gospodu in njegovi pravičnosti. In zakaj pravi sv. pismo, da bo svet takrat razdejan? Najprvo zato, ker je celi svet vsled grehov človeštva omadeževan in ognjušen: solnce od grehov podnevi, luna in zvezde od grehov ponoči, zemlja od grehov hudobnega življenja, odtujenega Bogu. V ognju bo Bog očistil svet gnusobe greha, kakor ob svojem času zemljo v vesoljnem potopu spri-denosti človeštva.

Potem pa zato, da dobi mrtva, Bogu v čast ustvarjena, pa od človeštva po grehu krivično omadeževana narava priliko, maščevati se nad svojimi skrunjevalci, kakor berem v knjigi modrosti: »Oborožil bo stvari v maščevanje nad sovražniki . . .« (Modr. 5, 18); »Vemo namreč, da zdaj vsa stvar dihuje in stoka, kakor na porodu,« (Rim. 8, 22); »in z njim se bo ves svet bojeval zoper neumneže.« (Modr. 5, 21.)

Kajneda, kristjani, strašen bo ta dan: celo stvarjenje v razvalinah in v plamenu zato, ker je ognjušeno od

greha. Glejte, grozen opomin, da se varujmo zlorabe božjih stvari!

2. Sv. pismo pravi dalje: »In bo poslal svoje anđele s trobento in velikim glasom . . ., in vsi, ki so v grobeh, bodo slišali glas Sinu božjega . . .« (Mat. 24, 31; Jan. 5, 28) in bodo vstali. Telesa pravičnih bodo svetla in veličastna, kakor njih duše, katerim so služila v orodje pri izvrševanju čednosti. Sv. Pavel namreč piše: »Seje se (namreč telo) v trohljivosti, vstalo bo v nestrohljivosti; seje se v nečasti, vstalo bo v časti; seje se v slabosti, vstalo bo v trdnosti; seje se živalsko telo, vstalo bo duhovno telo.« »Druga je svetloba solnca, druga svetloba lune, in druga svetloba zvezd; zvezda se namreč od zvezde razloči po svetlobi.« Sv. Pavel sklepa: »Tako bo tudi vstajenje mrtvih,« (I. Kor. 5.) različno po zaslugah. Mislite si, s kakim veseljem bodo duše pravičnih pozdravile spremenjena in poveljučana svoja telesa, s katerimi so v življenju pač veliko trpele, pa si tudi veliko zaslužile. Sv. Pavel pa piše dalje: »Vsi bomo sicer vstali, toda spremenjeni ne bomo vsi.« »Zakaj, kar človek seje, to bo tudi žet.« »Kdor seje tedaj v svojem mesu, bo tudi od mesa žet pogubljenje.« (I. Kor. 5, 51; Gal. 6, 8.) Telesa pogubljenih bodo sicer tudi spremenjena, pa kako? Sv. pismo pravi: »Dal bo namreč ognju in črvom njih meso, da gore in čutijo vekomaj.« (Judit 16, 21.)

Mislite, kako se bodo duše branile iti v taka telesa, v živ pekel in kako bodo preklinjale svoje nekdanje grehe in strasti, katerim so služile s pomočjo svojih teles. Kajne, strašno bo ta dan gledati brezštevilno množico teh nesrečnih zavrženih. Glejte grozen opomin, da se boj človek tu v življenju zlorabiti svoje telo, njegova čutila in njegove zmožnosti.

3. Dalje pravi sv. pismo: »Zbral bom vse narode in jih popeljem v deželo Jozafat . . ., tam bom sedel in sodil vse narode okrog.« (Joel. 3, 2, 12.) »Angeli pojdejo venkaj, in bodo odločili hudobne iz srede pravičnih . . .« (Mat. 13, 49.) »In zbrali se bodo pred njim vsi narodi in jih bo ločil narazen, kakor pastir loči ovce od kozlov. In bo ovce postavil na svojo desnico, kozle pa na levo.« (Mat. 25, 32. 33.)

Torej, ločitev se bo vršila edinole v znamenju hudobije in pravičnosti, ne pa n. pr. po sorodstvu in prijateljstvu, po bogastvu in plemstvu, po časti ali stanu, ne po narodih ali kraljestvih tega sveta. Vsi pravični brez razločka pridejo na desno, vsi krivični na levo. Tu ne bo pristranosti, podkupovanja, priporočila, ampak edino le pravičnost, tista božja pravičnost, ki je združena z vsevednostjo, pred katero ni nič »skritega, kar bi se ne razodelo in skrivnega, kar bi se ne zvedelo.« (Mat. 10, 26.)

Vpričo vseh bodo angeli odprli in prebrali knjigo življenja vsakega izmed nas; vsa dobra in vsa slaba dela vsakega bodo očita vsem. Svojih dobrih del se nihče ne sramuje, slabih pa

vsakdo. Brezobzirno pa bo angel varih vsakteremu izmed nas prebral pred Sodnikom vpričo vseh vse grehe v mislih, besedah in dejanjih, grehe oči, ušes, vseh petero čutil, grehe mladosti in grehe starosti; grehe podnevu, grehe ponoči; njegove lastne, pa tudi tuje, h katerim smo kakorkoli pripomogli; grehe, ki smo jih po lastni krivdi pozabili, ali iz napačne sramežljivosti prikrili pri spovedi. Moj Bog! Kam se bodo dejali tisti hinavci, ki so se pred svetom delali pravične, pred sodbo pa bo njih pravičnost zginita pred pravičnostjo božjo! Tedaj bodo res klicali goram: padite na nas, in hribom: pokrite nas! (Luk. 23, 30.)

Kajneda, strašen bo ta dan, dan, ob katerem bodo odkrita pred vsemi očmi brezdna vse človeške hudobije, ob katerem ne bo izgovora, s katerim bi bilo mogoče krivdo zvrniti na drugega. Takrat bodo pač otroci očitali svojim staršem: Vi ste krivi s slabo vzgojo in slabim zgledom naše pogube; v odgovor bodo pač starši dobili: Ne mi, sami ste je krivi vsled vaše nepokorščine. Podložni bodo očitali predstojnikom: Ker niste storili svojih dolžnosti in ste brez zadostnega svarjenja pustili nas hoditi po slabih potih, zato ste z nami vred pogubljeni. Kaj jim bodo mogli predstojniki drugega reči v odgovor, kakor: Res je to, toda vaša tema, vaša nezvestoba, vaša zvijačnost nas je dostikrat utrudila in nam pristudila vedno opominjevanje. Žena bo očitala svojemu možu: Po nedolžnem sem padla v tvoje roke in ti si me potegnil v grehe in pogubljenje. Ne jaz, ampak tvoja priliznjenost in nemarnost v posvarjenju, kedar je bilo treba, naju je pogubila, bo žena dobila v odgovor.

Strašen dan, dan groze, dan sramote za tiste, ki so živeli v grehah, umrli v grehah brez spokorjenja. Še celo grehi pravičnih bodo v sramoto krivičnim; glasno jim bodo klicali: Glejte jih, slabi ljudje so bili, grehom podvrženi, kakor vi, pa so vendar rešeni, ker niso vedeli samo za svojo človeško slabost, ampak tudi za božjo dobroto, ki jim je dala sredstva, podpirati slabost s sv. zakramenti, molitvijo in zatajevanjem. »Vi neumni ste njih življenje imeli za nespamet in njih konec za nečast. Glejte, kako so zdaj prišteti med otroke božje in njih delež je med svetniki.« (Modr. 5, 4.)

4. Pa glej, kaj je bilo to? »Kakor blisk od solnčnega vzhoda se je posvetilo do zahoda.« Je-li to prihod Sinu človekovega? Je-li ta svetli križ znamenje Sinu človekovega na nebu? Je-li je ta, ki prihaja v oblakih neba z veliko močjo in veličastvom, davno napovedani sodnik živih in mrtvih?

Da, On je. Glejte njegovo spremstvo! Dvanajstero apostolov, sodnijskih njegovih svetovalcev, glejte trume angelov, med njimi nekateri s trobentami, ki z močnim glasom kličejo njegove izvoljene od četverih vetrov do konca neba. Na njihovo znamenje utihne obupno divjanje hudobnih, utihne, »jok rodov«.

Sodnik sede na sodnji prestol, okoli njega njegovo spremstvo. Sodba se začne, sodba se konča: »Pridite oblagodarjeni mojega očeta, posedite kraljestvo!« »Poberite se, prekleti, v večni ogenj.« — Čednost je dobila plačilo, hudobija svojo kazen. Na desno se odpre vhod v rajsko slavo, na levo začne padec v pogubljenje. Angeli zapro končno oboja vrata, v nebesa in v pekel ter je zapečatijo z božjim pečatom večne nespremenljivosti. Konec! Da, konec na večno!

Kje bo tedaj vsakdo izmed nas? In to za celo večnost! Predragi! Naša večnost bo taka, kakor naša sodba, naša sodba kot naša smrt, naša smrt kot naše življenje. Kako živimo sedaj? Ali kakor da bi ne bilo smrti, ne sodbe, ne večnosti? Ali pa živimo po veri, ki nas uči, da pride po smrti sodba, pravična in nespremenljiva? Na vprašanje naj si vsakdo sam odgovori. Amen.

P. Jeronim Knoblehar.

Evharistični govori.

Spisal Franc Bernik.

12. Vzgajajmo — evharistično!

Vse, karkoli delate z besedo ali v dejanji, vse storite v imenu Gospoda Jezusa Kristusa! Kološ. 3, 17.

Ni še dolgo temu, kar se je dogodil takle pretresljivi dogodek: Mož, ki je silno brezbožno živel, je tako dolgo žalil in mučil svojo izredno blago ženo, da je same žalosti in trpljenja morala v prezgodnji grob. Še ena deklica mu je ostala, deklica, ki je bila prisrčno pobožna in angelsko nedolžna. Z genljivo pobožnostjo je pristopala, kadar je le mogla, k sv. obhajilu. Prostor pri obhajilni mizi, pred tabernakljem ji je bil najljubši, najdražji na svetu. Neprenehoma je molila, da bi se nesrečni oče izpreobrnil. Nekega dne pride oče zopet pijan domov. Dobra deklica pade na kolena predenj in ga s povzdignjenimi rokami, z obilnimi solzami prosi, naj se vendar k Bogu izpreobrne. Pa nečloveški oče, divji kakor zver, sune ubogo revico z vso močjo z nogo v prsi. Deklica omedli, pade na tla in kri se ji ulije iz ust. Oče pa, to videč, plane iz hiše in beži, kot bi ga hudobni duhovi podili, v bližnji gozd. Ko se blaga deklica čez nekaj časa zopet zave, sklence svoje roke in moli s slabim glasom: »Oče nebeški, ki si poln usmiljenja! Jaz ne neham moliti, dokler se oče ne izpreobrnejo. Do zdaj sem ti zanje darovala svojo molitev in solze. Danes pa, glej, ti darujem zanje svojo kri. Reši jih — jaz rada umrjem!« Med tem pa njen nesrečni oče kot blazen blodi po gozdu, dokler opešan ne pade na zemljo in trdno zaspi. V spanju pa ima strašne sanje. Zdi se mu, da

stoji pred sodnjim stolom božjim. Sodba se prične in angel se prikaže, da bi tehtal njegova dela. Na levo stran dene angel vse grehe mladosti tega brezbožneža, kletve, surovosti, neusmiljenosti, vse hudobi je celega življenja. Leva skledica pade globoko. Grešnik se ob tem prizoru strese po vsem životu. Kar se prikaže drug angel, ki pelje za roko ljubeznivo deklico. Oče spozna svojo hčerko. Ta pristopi in položi v desno skledico svoje molitve in solze, vse hude besede in udarce, katere je prejela od neusmiljenega očeta, vse noči, katere je v molitvi zanj prečula. Toda vse je premalo! Leva skledica je še vedno težja mimo desne. Žalostno pogleda deklica Sodnika, položi v desno skledico svojo kri in reče: »Tudi svojo kri dam, da rešim očeta!« V tem trenutku pa skoči leva skledica kvišku in oče je rešen! Oče se zbudi v gozdu in hiti domov. Tu pa res najde svojo hčerko mrtvo. Ustnice so ji bile še rdeče od krvi, katero je darovala za očeta. Ta pretresljivi pogled v zvezi z onimi strašnimi sanjami je popolnoma spametoval poprej tako zakrknjenega očeta. Ves skesan se je zopet povrnil k svojemu Bogu.

Predragi mi v Kristusu! Ta genljivi dogodek priča, kaj premore ljubezen dobrega otroka. Celo najbolj trdovratno srce se tej ljubezni trajno ne more ustavljati.

A kje, predragi, je ta junaška deklica dobila pogum, moč, da je postala rešiteljica svojega tako neusmiljenega, trdosrčnega očeta? Pred tabernakljem, pri milem Jezusu v zakramentu sv. Rešnjega Telesa, za katerega ji je srce razvnela njena blaga, pobožna mati mučenica! O čudo! S tem, da je skrbna mati v srce svoje hčerke že prav zgodaj vcepila prav pristrčne nežne ljubezni do zakramentalnega Jezusa, je večno osrečila sebe, hčerko in moža!

In s tem smo pri stvari! Če v srcih naših res plamti ogenj ljubezni do sv. Rešnjega Telesa, če res želimo, da bo ta ogenj tudi v srcih drugih vzplamtel, potem za to ljubezen do sv. Rešnjega Telesa ljudi vzgajajmo! Kako pa, to pojasniti mojim ljubim poslušalcem, pomagaj ti, najboljši naš Vzgojitelj!

I. Po sebi se razume, predragi, da danes, ko hočem o vzgoji govoriti, velja prva moja beseda vam, krščanski starši! Saj vam ravno kliče veliki sv. Krizostom: »Če je vam Bog otrok dal, vam je zaupal velik, predragocen zaklad. Zato premislite, s kakšno gorečnostjo jih morate varovati, da jih vam peklenski ropar ne ukrade! Bog jih je vam iz svetega krsta čiste in brezmadežne izročil. Pomislite, koliko skrbnosti vam je treba, da jih take ohranite. Vaša dolžnost je, da jih dobro vzgajate, ker so vaši in božji otroci.«

Tu pa mi pride v spomin Blanka, svetega kralja Ludovika sveta mati. Po sv. krstu mati dete v svoje naročje vzame in govori pomenljive besede: »Dete, ti si sedaj prebivališče Sve-

tega Duha. O da ne bi to prebivališče nikdar bilo s kakim grehom omadeževano!« In nekaj let pozneje: »Sinček moj, gotovo te jaz ljubim in tako prisrčno ljubim, kakor le mati more ljubiti. Pa rajši bi te videla mrtvega pri svojih nogah, kakor da bi storil smrten greh!« Ona je vzgajala svojega sina res za Boga, za nebesa, za večnost.

Sedaj pač lahko razumemo, predragi, da je po tako skrbni vzgoji za Jezusa iz najnežnejših let on potem celo življenje Jezusa ljubil, zanj živel, da je bil prav posebno goreč častilec sv. Rešnjega Telesa. Sedaj razumemo njegovo trdno vero v pričujočnost Jezusovo v zakramentu ljubezni. Ko mu pripovedujejo, da se v neki cerkvi v sv. hostiji daje Jezus v podobi ljubeznivega Deteta videti, on odgovori: »Ni mi potreba z očmi gledati, kar že brez tega trdno verujem.«

Dà, krščanski starši, posebno ve, krščanske matere, ki imate kakor pri trpljenju, pri žrtvah za svoje otroke, tako še prav posebno pri njihovi vzgoji prvi in poglobitni delež, lepše in boljše ne morete vzgajati svojih otrok, kakor če jih vzgajate evharistično, to se pravi, v zvezi, ljubezni in pod varstvom sv. Rešnjega Telesa. In kaj vam je v ta namen storiti?

1. Pred vsem vas prosim ene stvari, najimenitnejše in najvažnejše: lastnega l e p e g a z g l e d a ! »Z lepim zgledom« — pravi sv. Krizostom — »se izpreobrne več duš, kot s čudeži; brez zgleda dobrih bi bila večina grešnikov pogubljenih.« In Origen pravi: »Okolje otrokovo pazi na življenje stáršev. In če opazi, da to ne soglaša s postavbo božjo, potem si misli: Če moj oče, moja mati tako živita, kdo sem pa jaz, da ne bi smel ravno tako delati, kakor onadva? Tako lahkomišljeni starši morijo, kolikor je na njih ležeče, duše svojih lastnih otrok.« Solnce sveti, ker je samo svetlo, greje, ker je samo gorko. Kako naj človek dá drugemu to, česar sam nima?

Zato bodite, očetje, matere, najprej vi sami goreči častilci sv. Rešnjega Telesa! Vse vaše življenje, govorjenje, obnašanje, posebno v cerkvi, pri sv. maši, pred tabernakljem naj priča, da v resnici trdno verujete v pričujočnost Jezusovo tu med nami. Zavedajte se sami v dno svoje duše, da je največja sreča za slehernega izmed nas, da poznamo to prelepo versko resnico, dočim milijoni poganov zanj ne vedo, pa tavajo v smrtni senci greha in nevere, da je neizmerna čast, tu v svoji sredi pozdravljati vsemogočnega kralja nebes in zemlje, pred katerim se pripogibajo kolena vseh, v nebesih, na zemlji in pod zemljo, njega ljubiti, njemu služiti.

Ob pogrebu je bilo. Bogatega, daleč naokrog slovečega moža, očeta šestih otrok so položili k zadnjemu počitku. Od blizu in daleč so privreli ljudje skupaj in mu izkazali zadnjo čast. In sodba ljudi o tem možu? »Vsako nedeljo, dà, vsak dan skoraj je bil pri sveti maši, vsak mesec pri sv. obhajilu! Vse ga je ljubilo, vse spoštovalo!«

Da bi takih očetov kaj bilo!

2. Genljivo lepa je pobožnost, ki se je po želji sv. očeta Benedikta XV. ravno sedaj začela prav posebno priporočati in razširjati: posvetitev posameznih družin presvetemu Srcu Jezusovemu v domači hiši pred blagoslovljenim kipom ali podobo presv. Srca, kjer naj se potem opravljajo skupno vsakdanje molitve in naj se družina zbira posebno ob trenutkih nesreče, žalosti, da si izprosi čudežne pomoči in tolažbe od vsemogočnega, neskončno dobrotljivega Srca božjega.

To Srce pa živi in bije za nas v tabernaklju.

Prelepa zveza je zato ravno po tej pobožnosti napravljena med tabernakljem in verno katoliško hišo, med Srcem božjim in srci družine. Vam pa, krščanski starši, je ravno v tej pobožnosti podan izreden pripomoček, vnamati v srcih vaših otrok ljubezen, zaupanje do božjega Srca, do zakramentalnega Jezusa. Kako blizu je misel: »Sedaj klečimo tu pred tem našim oltarčkom, zjutraj pa smo klečali v cerkvi pred tabernakljem! Isti Jezus pa gleda iz tabernaklja sedaj na nas, posluša naše molitve, nas blagoslavlja!« Naj vas ta misel vsekdar navdaja in prešinja, kadar dan za dnem klečite v krogu svoje družine pred vašim hišnim oltarčkom! Potem bo vsa vaša molitev zares pobožen pogovor z Bogom, za otroke pa najboljši dokaz vaše notranje vere, najlepši nauk, kakšna mora biti vsekdar tudi njihova molitev, že doma, koliko bolj še v cerkvi.

Predragi! Ali ni žalostna resnica, da mnogi otroci dandanes ne znajo več moliti? Pač blebečejo vsakovrstne molitvice z ustnicami, a njih srce je daleč od Gospoda! In krivda?

Pobožna mati je zbirala vsak večer svojo družino k molitvi. Kakor hitro je imela molek v roki, so vsi vedeli: Sedaj pa gre za istino! Gorje mu, ki bi bil cel čas molitve količkaj motil, se smejal, govoril! Nekdo, ki je slučajno prišel v to hišo in opazoval to molitev, je izrekel pomenljive besede: »Ko bi naši starši za tako molitev skrbeli v družinah in tudi sami tako molili, potem bi pa tudi naši otroci znali boljše moliti!«

3. V srce mora boleti človeka, ko opazuje, kako se premnogi dandanes obnašajo pri sv. maši ob nedeljah in praznikih. Mnogi, posebno mladi fantje — celo kak mož se tako daleč spozabi! — ostajajo zunaj cerkve, pokriti celo med povzdigovanjem, govore, se smeja, kade! Mnogi cel čas stojе, tudi pri povzdigovanju ne pokleknejo. Z rokami prav nič ne vedo početi. Nimajo molka, mašne knjižice! Sami ne vedo, kaj naj delajo, čemu so k cerkvi prišli. Dolgočasijo se in druge motijo.

Krščanski starši! Prosim vas kar najpristrčneje: Pazite posebno v tem oziru na svoje otroke, da bodo gotovo v s a k o nedeljo in praznik pri sv. maši. v cerkvi, na dostojnem kraju in da se spodobno obnašajo. Če se v tem oziru kaj pregreše, bodite odločni, a ne premehki, popustljivi! Kako

naj vendar ohranijo taki otroci ljubezen do sv. Rešnjega Telesa, če se celo pri najsvetejši daritvi nočejo prav obnašati!

4. Uprav nebeško delo so izvršili pokojni papež Pij X., ko so z vso apostolsko gorečnostjo začeli širiti in priporočati pogosto, celo vsakdanje sv. obhajilo, ko so začeli šolsko mladino najnežnejših let, okrog sedmega leta že, zbirati okrog angelske mize.

S tem pa so dali ravno vam, predragi starši, najboljše vzgojno sredstvo, ki je sploh mogoče. Vi, ki imate svoje otroke vzgojiti za Jezusa, jih poslej vzgajate z Jezusom samim, tako rekoč v njegovem objemu, na njegovem Srcu. Kolika sreča!

Vi se te sreče gotovo zavedate in ste sv. očetu za toliko milost hvaležni! Pokažite pa to hvaležnost v dejanju s tem, da greste posebno v tem oziru kar mogoče duhovnikom na roko, tako glede zgodnjega, kakor tudi pogostnega sv. obhajila vaših otrok. Posebno glede pogostnega. Po pravilih Marijinega vrtca mora vsak otrok vsaj vsak mesec priti k sv. spovedi in potem kolikorkrat je mogoče k sv. obhajilu. A kako naj duhovnik, posebno pri velikem številu otrok vé, če res vsi opravijo vsak mesec sv. spoved? Kako naj to uspešno nadzoruje? Najlažje pa to nadzoruješ ti, dobra krščanska mati, ki boš iz ljubezni do Jezusa in do svojih otrok to gotovo z veseljem tudi storila!

5. Dragi starši, ali ste vi udje bratovščine svetega Rešnjega Telesa? Saj ste slišali, kako lepa je ta bratovščina, koliko dobrega se po njej stori! A glejte, da bo ta prelepa bratovščina tudi med nami trajno lepo процitala, potrebuje naraščaja. To pa je zopet naša ljuba mladina! Tudi ona mora vzljubiti to bratovščino, se zanjo ogreti.

Materel! Ali se motim v trdnem upanju, da boste tudi v tem oziru ravno ve tako zase, kakor za svoje otroke ustregle moji želji?

6. Le še eno stvar naj omenim. To so molitvene ure pred tabernakljem, posebno kadar je Najsvetejše izpostavljeno, prvo nedeljo v mesecu, na dan celodnevnega češčenja, ob raznih priložnostih. To so zares svete ure, zlate ure, ure milosti, ljubezni božje. Seveda za tiste, ki se jih udeležujejo! Prazni, ničevi so izgovori, češ da se mladina takih ur ne more udeleževati, ker je predolgo zanjo. Koliko raznih opravil traja še mnogo dalje časa! V šoli morajo otroci kar po cele ure presedeti in se še naporno učiti. Na tebi pa je, dobra mati, da posebno ob takih urah ne preslišiš prošnje milega Jezusa v tabernaklju: »Pustite male k meni!«

(Konec prihodnjič.)

Codex iuris canonici.

Literatura o novem cerkvenem zakoniku raste. Pisatelji cerkvenopravnih knjig izdajajo dopnila k svojim knjigam, pišejo specialne razprave o raznih vprašanjih ali delih novega zakonika, nekateri pripravljajo že knjige ali tudi obširne komentarje, kakor na Nemškem profesor prava v Münstru G. I. Ebers in profesor prava v Straßburgu E. Ruck.

Čeprav imamo za ljubljansko škofijo že mnogo važnih oddelkov iz novega zakonika razloženih v Škofijskem listu in si je tudi večina duhovnikov že mogla oskrbeti kodeks, bo vendar poleg tega vsak rad imel dopnilo, ki je izšlo h knjigi cerkvenega prava ali moralke, ki jih morebiti rabi. Naj naštejemo nekaj literature!

Za Aichnerjev *Compendium iuris ecclesiastici* je izdal profesor dr. Schmöger iz St. Pöltna — ki bo tudi skrbel za novo izdajo Aichnerjeve knjige — kratko, 54 strani obsegajočo brošuro *Supplementum ad Compendium iuris ecclesiastici auctorum Aichner-Friedle iuxta codicem iuris canonici*. Brixinae. Weger 1918. K 1-40. Sledi razdelitvi v učni knjigi in našteva izpremembe.

Graški profesor dr. J. B. Haring je izdal za svojo knjigo *Grundzüge des kathol. Kirchenrechts* 52 strani obsegajočo knjižico: *Zusammenstellung der wichtigsten, durch den neuen Codex iur. can. herbeigeführten Änderungen*. Zweite, verbesserte Auflage. 4°. Graz 1918. Moser. K 2-40. Pomen ima knjižica predvsem za tistega, ki ima Haringovo knjigo.

K Noldinovi moraliki je izšel že v drugi izboljšani izdaji *Supplementum*, continens ea, quibus ex Codice iur. Can. Summa theol. mor. auctore H. Noldin exarata vel mutatur vel explicatur. Edidit A. Schmitt S. J. Oeniponte. Rauch 1918. 81 str. Tiskana je enostransko in urejena po številkah in oddelkih moralke.

Nedavno umrli znani moralist P. A. Lehmkuhl je sestavil za svojo veliko moraliko *Quaestiones praecipuae morales* novo luri canonico adaptatae. Friburgi i. B. Herder. 95 str. M. 1-60.

Najkrajši in dobro poraben je *Brevis conspectus mutationum*, quas in theologia morali introduxit novus Codex iur. can. Priredil ga je za svojo knjigo P. Dom. M. Prümmer, O. Pr. Izšla je brošurica pri Herderju, obsega 17 strani in velja K —65.

Kratek, sistematičen pregled izprememb novega zakonika v primerjanju s prejšnjim in z ozirom na avstrijsko pravo nudi Schmöger Alois, *Das neue Kirchenrechtsbuch* v. 1917. 2. erweit. und verb. Aufl. 8° (64°). Salzburg. A. Pustet. K 2-30.

Kurzgefaßtes Lehrbuch des katholischen Kirchenrechtes auf Grund des neuen kirchl. Gesetzbuches. Von Dr. Arn. Pöschl, o. ö. Professor in Graz. Erste Hälfte: Allgemeiner Teil und Verfassungsrecht. Graz und Leipzig 1918. 4° (170). Kmalu izide tudi drugi del.

Izmed specialnih razprav je prav dobra: Dr. Haring, *Das Eherecht* auf Grund des Codex iur. can. Linz. Preßverein 1918. 28 str. s stvarnim kazalom na koncu. Ponatis iz Linzer Quartalschrift. Večja

je knjiga: **Das Eherecht** im neuen kirchl. Gesetzbuch, mit einer Einführung in den Kodex. Von Dr. E. Göller. Freiburg 1918. Herder 4° (80). M. 2.—.

Precej izprememb ima novi kodeks glede cenzur. P. Arndt, S. J., obdeluje to stvarino v mali knjižici: **Die Zensuren latae sententiae** nach neuestem Recht, 8° (38). K 1.—. Rauch, Innsbruck. Pri Benzigerju v Einsiedelnu pa je izšla brošura **Censurae latae sententiae** Cod. iur. can. Confessoriorum usui adaptatae a Dr. P. Hier. Aebischer, O. S. B.

Za svojo knjigo pastoralne teologije je izdelal Schubert Fr.: **Pastoraltheologie und Codex iuris canonici**. Gr. 8° (44 str.) Graz 1918. Moser. K 2-40.

Razni članki o izpremembah v novem kodeksu se nahajajo v linški Quartalschrift.

Dr. Ivan Fabijan.

Pogled na slovstvo.

Vzgojeslovna načela. Spisal dr. Fr. Ušeničnik. V Ljubljani 1918. Založilo Katoliško tiskovno društvo. 8°, 167 str. Cena K 6.—.

Popotniku, ki je že nekaterikrat prepotoval deželo, vso prepleteno s poti, se včasih zgodi, da mora nekoliko postati in se orientirati. Komur pa dežela še ni zadosti znana, potuje z zemljevidom v roki. Vzgoja mladine je dežela, v kateri jih je že mnogo zašlo na kriva pota. Imeli so najboljšo voljo, pa niso poznali prave poti in zato niso prišli do cilja, ki so ga hoteli doseči. Za kažipote v vzgoji se ti ponuja to in ono »vzgojeslovje«, ta in ona »pedagogika«, pa jih je veliko med njimi, ki te bodo zavedli na napačna pota, če jim boš sledil. So tudi taki vzgojitelji, ki mislijo, da jim ni treba brati vzgojeslovnih knjig, da je zadosti, če ima vzgojitelj pred očmi nauke svete vere in če se dá voditi zdravemu razumu. Res, treba je za vzgojo vere in pameti, a treba je tudi izkušnje. Vzgojeslovne knjige nam podajajo pravila za vzgojo na podlagi izkušenj, ki so si jih pridobili najboljši vzgojitelji vseh stoletij. Eden je zidal vrhu izkušenj drugega, eden je izkušnje drugega izpopolnjeval in tako je nastal veličasten sestav vzgojeslovnih nauk, na katerega se mora naslanjati naše vzgojno delovanje.

Slovenci nimamo veliko vzgojeslovnih del. Že zato nas mora veseliti, da je ta del slovenske literature pridobil z Ušeničnikovo knjigo lep prirastek. Še bolj pa moramo delo dr. Ušeničnika pozdravljati zato, ker ni samo med vsemi podobnimi slovenskimi deli brez dvoma najboljša, ampak bi moglo tekmovati z najboljšimi enakimi deli velikih narodov.

Pred vsem veljajo o Ušeničnikovih »Načelih« besede, ki jih je zapisal Gregor XVI. (Bulla canoniz. o delih sv. Alfonza: »... inoffenso pede percurri a fidelibus posse«. Tudi kak »Doctor Subtilis« ne bo našel v celi knjigi nič takega, kar bi naravnost mogel imenovati zmotno. Vzgojeslovni nauki seveda niso neoporečne dogme in gredo

o tem ali onem manj važnem načelu tudi pri katoliških pedagogih mnenja lahko narazen, vendar bo mogel Ušeničnikovim »Vzgojnim načelom« težko kdo ugovarjati, ker se krepko opirajo na božje razodenje in splošno priznane avtoritete.

Delo je znanstveno. Vidi se mu, da ga je sestavil mož, ki je v modroslovju in leposlovju doma in ki je preštudiral celo knjižnico vzgojeslovnih del. Kakor pridna bučelica je zbiral, kar je našel dobrega pri starih poganskih pisateljih, kar je našel v knjigah cerkvenih očetov in v novejših, tudi nekrščanskih delih, prav posebno pa se je oziral na najboljšo vzgojno knjigo vseh vekov, na sveto pismo.

Pisatelj se v svojem delu ozira na vse, kar pride pri vzgoji v poštev: na dušo in telo, na šolo, domačo hišo in vzgojne zavode, na to, kar vzgojo pospešuje, in na to, kar jo ovira; priporoča naravne in nadnaravne pripomočke, govori o vzgoji zdravih otrok, pa se spominja tudi bolnih in abnormalnih. »Vzgojeslovna načela« so torej splošna krščanska pedagogika in težko bo najti kako stroko vzgoje, za katero bi se ta knjiga ne mogla rabiti kot vodilo. Seveda so v tem delu samo načela za vzgojo, kakor so n. pr. v knjigi za matematiko samo pravila. Kakor pa tisti, ki dobro razume matematična pravila, po teh pravilih izdeluje različne matematične naloge, tako bo tudi tisti, ki pozna vzgojeslovna načela in se po njih ravna, s pridom vzgajal mladino.

Duhovnik ima z vzgojo vedno opraviti. On sam je vzgojitelj v šoli in v cerkvi, pa je tudi od Boga postavljeni voditelj drugih vzgojiteljev. Nepoznanje vzgojeslovnih načel bi bilo zanj naravnost greh. Ušeničnikova pedagogika bo poklicala v spomin že davno pozabljene vzgojeslovne nauke in bo opozorila na marsikaj, na kar vzgojitelj doslej pri vzgoji ni pazil. Zato jo vsem gospodom duhovnikom toplo priporočamo. Pa ne samo duhovnikom: vsak slovenski vzgojitelj naj bi jo imel. Vredna je, da o njej zapišemo besede, ki jih je Horacij zapisal rimskim mladeničem o grških klasikih: »Vos exemplaria graeca nocturna versate manu, versate diurna!«

Kanonik Ign. Nadrah.

Dr. Fr. Grivec: **Pravoslavje**, Ljubljana 1918. Izdalo Apostolstvo sv. Cirila in Metoda. Tiskala Katoliška tiskarna. Str. 117. Cena K 3-30.

Ni treba dokazovati, da je ta knjiga dobrodošla in potrebna ravno za sedanji čas, veseli in hvaležni smo, da smo jo dobili. Zanimanje za druge Slované, posebno za Ruse, spoznavanje njihovega življenja se je med vojsko razširilo tudi med preprostim ljudstvom. Opazovalo je večalimanj tudi njihovo versko življenje, videlo sorodnosti, opazovalo različnosti.

Tudi delo za zedinjenje Vzhoda z Rimom se razvija in krepi. Misijonske enquete v Ljubljani in posebno zadnja v Zagrebu pričajo, da je čas primeren, da se to delo poživi in z vso močjo teži za prelepim ciljem zedinjenja Slovanov v pravi Kristusovi Cerkvi.

Zato je posebno za duhovnike potrebno, da imajo v roki zanesljiv kompendij pravoslavja. In tak je Grivčevo »Pravoslavje«. Raz-

meroma kratek, a bogat prvi del govori o verskih vprašanjih in o duhu pravoslavja. Lepo razlaga početek razkola, ki ni prišel iz verskih razlogov, z raznimi verskimi razlikami je vzhodna cerkev izkušala le opravičiti svojo ločitev. Razpravljanje o raznih dogmatičnih vprašanjih bo za neduhovnike, posebno ker je zelo kratko obdelano, nekoliko težje umljivo. Z velikim zanimanjem pa bo vsak čital poglavje o »duhu pravoslavja«, važno tudi zato, ker nudi lepo karakteristiko tega duha, ki se lahko nevidno in neslišno vmeša med pravo katoliško pojmovanje in je potem težko ločiti. V drugem, obširnejšem delu imamo pregled vzhodnih nezedinjenih cerkev. Zopet je najlepše, kar pisatelj piše o ruski cerkvi (n. pr. bogoiskateljstvo). Globoko verno ljudstvo išče zveze s svojim Bogom brez živega rednega cerkvenega učenitstva. Tragika, ki se kaže v vsem sektanstvu, v vsem bogoiskateljstvu in verskem življenju ljudstva brez pravega, zanesljivega vodstva, v raznih zablodah, dokazuje resničnost in pomen primata rimskega papeža. Kako neizrečeno važno bi bilo zato posebno za verno rusko ljudstvo, ako bi spoznalo in priznalo enega, od Kristusa postavljenega pastirja.

Knjiga nudi obilo gradiva za razna predavanja o vzhodnem vprašanju, ki bodo gotovo v naših nanovo poživljenih izobraževalnih društvih prav primerna.

Skoro otožni odložimo to knjigo, a obenem pa se nam rodi tudi iskrena molitev, naj bi se kmalu zedinili z nami narodi, ki so nam tako blizu po krvi in veri, a z druge strani pa še daleč v veri. Prosimo Boga, naj nas obvaruje vsake napake, ki bi jih mogla od nas oddaljevati in navajajmo tudi ljudstvo, da skrbi, kolikor more, posebno za molitvijo, da se povrnejo v katoliško Cerkev oni, ki so nam po narodnosti bližji in zato naravno ljubši. A obenem pa gojimo ravno tako molitev in delo za poganke misijone, saj je tam v naravnem, še bolj pa v nadnaravnem oziru še večja zapuščenost.

Dr. Ivan Fabijan.

Kratka katehetika s praktičnimi pojasnili. Spisal Anton Kržič, o. kr. profesor verouka v p. v Ljubljani. Tretja izdaja. Vel. 8°. Str. 60. V Ljubljani 1917. Založila Katoliška bukvarna. Natisnila Katoliška tiskarna. Cena broširani knjigi K 2-80.

Prvo slovensko »Katehetiko« je spisal pokojni kanonik Jožef Rozman (Konjški) kot profesor katehetike in pedagogike na šentandraškem semenišču. Izšla je v »Drobtinica« l. 1855. (str. 211 do 385) in tudi v posebnem ponatisu (Celovec, l. 1855, str. 181). Druga slovenska »Katehetika« je del Ant. Zupančičevega »Duhovnega pastirstva« (v drugem natisu — Ljubljana 1894, str. 196—282). Tretjo »Katehetiko« smo dobili od neumorno delavnega katehetičnega pisatelja kanonika Ant. Kržiča. Objavil jo je najprej v »Slov. Učitelju« l. 1905., potem pa je izšla kot posebna knjiga l. 1906., v drugi izdaji l. 1912. in sedaj jo imamo pred seboj v tretji izdaji. Najnovejšo slovensko »Katehetiko« pa je spisal profesor bogoslovja dr. Franc Ušeničnik. Objavil jo je v »Duhovnem

Pastirju« (l. 1915.). Namenjena je predvsem bogoslovcem in duhovnikom, ki imajo v njej zanesljiv kašipot za poučevanje verouka.

O prof. Ant. Kržičevi »Katehetiki« smo govorili povodom prve izdaje (»Duh. Pastir«, l. 1906., str. 195). Dasi je spisana predvsem kot učna knjiga za učiteljišča, jo prav toplo priporočamo tudi vsem katehetom, in sicer zlasti radi tega, ker teoretična pravila pojasnjuje na popolnoma izdelanih vzornih katehezah. Za zgled biblične kateheze za nižjo stopnjo je kateheza o sv. treh kraljih (str. 43—45), zgled biblične kateheze za višjo stopnjo sta katehezi o Jobovi potrpežljivosti (str. 45—47) in o mladeniču v Najmu (str. 48—49). Kakšna naj bode katekizmovska kateheza na višji stopnji, kažeta katehezi »Kakšna mora biti naša vera?« (str. 50—52) in kateheza o molitvi (str. 52—54).

Dejstvo, da je bilo treba že tretje izdaje, kaže, da ima prof. Ant. Kržičeva »Katehetika« veliko hvaležnih čitateljev. To tudi po vsej pravici zasluži.

A. S.

Um die Jugoslavija. Eine Apologie. Von Dr. Alexius Ušeničnik, Theologieprofessor. Laibach 1918. 65 str. K 4.—.

Knjižica je namenjena vsem dobromislečim Nemcem, koristna pa tudi nam. Kar bi marsikdo izmed nas rad povedal kakemu nemškemu sobratu, ki se mora zadovoljiti s takim spoznanjem naših narodnih zahtev, kakor mu ga posredujejo nemški časopisi, to je zbrano in z Ušeničnikovo spretnostjo in temeljitostjo razloženo v tej knjižici. Njen namen je, da razloži resnico in zagovarja pravico naših narodnih zahtev. Jugoslavija je izraz volje celega naroda do varnega življenja in mirnega razvoja; pravica do življenja pa spada med osnovne naravne pravice posameznikov pa tudi naravnih skupin. Zato je knjižica res apologija resnice in pravice, tako naravne kakor pozitivne. Izvajanja, ki so podprta večinoma s priznanjem nemških pisateljev o krivičnosti dosedanjih razmer in o potrebi preosnove države iz njene dosedanje oblike v novo, občutju, razmeram in pravicam vseh narodov primerno, prihajajo z logično nujnostjo do alternative: Jugoslavija ali narodna smrt! Imamo pa kot narod naravno pravico do življenja, torej se morajo umakniti tej pravici pomisleki, ki se ozirajo na razne pravice sekundarnega značaja in ki morda tudi med nami nekaterim delajo preveč skrbi za druge narodnosti in jim kalijo jasnost glede upravičenosti Jugoslavije.

Apologija ima pozitiven cilj, da izkuša omogočiti spoznanje in zbuditi razumevanje naših teženj med Nemci. Zato tudi psihološka razlaga! Prvi korak do pravičnosti je pač, da kdo pokaže dobro voljo, da hoče razumeti drugega. Knjižica je pisana dovolj mirno in obzirno, čeprav vedno odločno in ne popustljivo. Mislim, da pri dobromislečnih Nemcih ne more zgrešiti svojega namena in bo pri vseh, ki jo bodo dobili v roke, blažila nasprotja in ustvarjala dispozicijo za mir in ljubezen.

Tudi med nami naj ta knjižica en predmet nasprotovanj in preprirov izloči in nas druži v tem, da ne iščemo raznih težkoč in ugo-

rov za nasprotovanje eden drugemu, ampak skupno delamo za rešitev raznih resničnih nalog in potreb.

Berimo in širimo jo!

Dr. Ivan Fabijan.

Dr. Paul Wilhelm von Keppler, Bischof von Rottenburg: **Mehr Freude**. Volksgesundheits. Založil Herder.

Še ni minulo 10 let, ko je prvič izšla ta knjiga (l. 1909., gl. »Duh. Pastir« 1910, str. 175) in že je razširjena v več kot 100.000 izvodih. Duhovniki smo jo radi sprejeli v svojo knjižnico, da se ob njej poglobimo v krepost, biti »vedno veseli« (2. Kor. 6, 10) in da nam iz srca prihajajo besede sv. Pavla: »Veselite se vedno v Gospodu, in še vam rečem: veselite se.« (Fil. 4, 4.) »Mir Kristusov naj veselo vlada v vaših srcih.« (Kol. 3, 15.) »Galerija veselih ljudi« (p. 76—103) je kakor zbirka lepih zgledov za cerkvene govore. Žalostni vojni čas nam je knjigo še bolj priljubil. Uči nas, kako naj kljub vsem bridkostim ohranimo in pomnožimo sebi in drugim veselje, ki Boga poveljuje, resničnost krščanstva dokazuje, duše posvečuje in vodi v nebesa. Naj bi se po njej krepko množila med nami galerija veselih.

Tomaž Tavčar.

Breviarii Romani vocabula rariora cum versione germanica. Disposuit A. K. Graecii, anno 1918. Sumptibus Ulrici Moser (J. Meyerhoff), C. R. aulici librarii. Str. 29. Cena K — 90.

Knjižica podaja na 29 straneh v pripravi obliki male šestnajsterke redkejša latinske, oziroma grške besede iz brevirja z nemško prestavo ali kratko razlago. Marsikdo si bode želel večjo izbiro besedi, vendar moramo reči, da so redkejša, bolj neznane besede vse razložene. Priporočamo!

Fr. J.

Das Kongruagesetz. Gesetze, betreffend die Dotation und Ruhegenüsse des katholischen Klerus. Gesetzestexte samt Durchführungsvorordnungen, herausgegeben von Dr. Johann Köck, o. ö. Universitätsprofessor in Graz. Str. 82. Graz 1918. Verlag von Ulr. Mosers Buchhandlung (J. Meyerhoff), k. u. k. Hofbuchhändler. Cena K 2-20.

Pričujoča zbirka zakonov o kongrui, ki je izšla v Moserjevi »Praktische Ausgabe österreichischer Gesetze und Verwaltungshilfe«, bode vsem duhovnikom jako dobro došla, zlasti, ker je prav pregledno urejena. Kakor znano, je novi zakon o kongrui (z dne 28. marca 1918, drž. zak. št. 115) le dopolnilo dosedanjih zakonov. Zato moramo imeti v rokah tudi dosedaj veljavni zakon. Izdajatelj Moserjeve zbirke zakonov o kongrui, profesor dr. Köck, se je na to oziral in je zbral vse dosedaj izdane zakone in odredbe o kongrui, s posebnim tiskom pa je označil, kateri zakon, oziroma odredba je sedaj veljavna. — Važen je tudi uvod, kjer je zbranih več praktičnih navodil za uporabo knjižice.

A. S.